

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ "СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я"

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

2011 рік

№ 12 (246)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

Серед майстрів сцени, котрими пишається наш край, безперечно, Заслужений діяч естрадного мистецтва України, автор-виконавець, композитор, володар унікального баритону, президент ДОО ТС «АСОЦІАЦІЯ ДІЯЧІВ ЕСТРАДНОГО МИСТЕЦТВА УКРАЇНИ» **Володимир ЗАБАРА**. На екваторі першого зимового місяця талановитий маестро презентував у обласному центрі свою нову програму «Музичні ілюстрації». Пісенний проект створений у співдружності з письменником **Фіделем СУХОНОСОМ** та спеціально підготовлений до презентації нової книги цього автора «І знову я в Америці». Окрім самого Володимира Забара у літературно-музичній імпрезі взяли участь його вихованці — студенти Дніпропетровського училища культури. Докладніше про мистецький захід, який відбувся завдяки творчій співпраці Володимира Забара та Фіделя Сухоноса читайте в дописі «ПИСЬМЕННИК ФІДЕЛЬ СУХОНИС ЗНОВУ В АМЕРИЦІ» на кольоровій вклейці цього номера.

Фото Сергія Брозіна.

"БОРИСТЕН" — літературно-мистецький, публіцистичний та науково-популярний щомісячник.

Шеф-редактор Фідель СУХОНІС

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Іваненко Валентин Васильович - Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, проректор, доктор історичних наук, професор.
Сайтонко Сергій Іванович - Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан історичного факультету, доктор історичних наук, професор.
Шандюк Ганна Керілівна - Національний технічний університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.
Хлод Олександр Андрійович - Інститут інноваційних технологій та змісту освіти Міністерства освіти і науки України (м. Київ), директор, доктор історичних наук, професор.
Василенко Віталій Олександрович - Національний технічний університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.
Поповський Анатолій Михайлович - Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, професор кафедри мовної підготовки, доктор філологічних наук, професор.
Демченко Володимир Дмитрович - Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан факультету систем та засобів масової комунікації, доктор філологічних наук, професор.
Заворотська Ніцель Іванівна - Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, професор кафедри української літератури, доктор філологічних наук, професор.
Шандюк Максиміліан Альбертович - Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, завідувач кафедри міжнародних відносин, доктор політичних наук, доцент.
Томасенко Олександр Сергійович - Дніпропетровський національний університет, декан соціально-гуманітарного факультету, доктор філософських наук, професор, голова спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.
Питанко Петро Іванович - Дніпропетровський національний університет, завідувач кафедри філософії, доктор філософських наук, професор, член спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.
Торощенко Алла Костянтинівна - Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Ревського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
Степанюк Дмитро Васильович - Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Ревського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
Грица Софія Іосифівна - Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Ревського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
Найден Олександр Семенович - Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Ревського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор культурології, професор.
Клюва Світлана Андріївна - Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, професор кафедри української літератури, доктор культурології, професор.
Шейко Василь Михайлович - Харківський державний університет культури, ректор, доктор історичних наук (культурологія), професор.
Коректор - Ірина Куц.

Представництва редакції:

у Києві: Юрій Яворський, Т. 044-482-26-88, 030-489-88-63,
у США: Bahriany Foundation, INC. 8115 Roosevelt Ave., Arlington Hts. IL, 60005-2749 USA;
у реальних справах у США та Канаді: Mr. V. Balanskyj, 74 Oakridge, Waterburg, N. J. 07089, USA;
у Канаді: Mr. J. Busch, 80 Oak Hill Dr., Apt. 414, Toronto, Ont. M6S 3C9, Canada;
у Румунії: Risco Virgil STR. 1 December 7, Bico 59 So B. Ag. 8 8884 Macin Jud. Tulcea Romania;
у Ірландії: Pedro Harleński AL. Augusto Stalff eid, 79380410-140 Curitiba, PR BRAZIL;
у Австралії: Mr. Fedir Haladko 3. Rosevear Ct. T. Glenelg VIC. Australia - 3046 T. & Fax: 63.93061997
у Ізраїлі: Svetlana Ginz, Aris Rubin, 16/1, Lod, Israel;
у Польщі: Juri Nowylyuk, skr. poczt. 55, 17-100 Bielak Podlaski, Polska;
Кореспондент на США та Мексику: Barion Cherylyk 45 Marmain Ave. Warren, N. J. 07059.

Редакція не відповідає за думки і факти, викладені авторами на сторінках щомісячника. Писуватися з читачами лише через журнал. Редакція сплачує авторам тільки за матеріали, які замовляні автором.
Редакція аналізує за тобто право спростувати матеріали без згоди автора.

Адреса: "Бористен", абиємента скринька 791,
49608, Дніпропетровськ, Україна.
Телефони: 050-340-28-27, (036) 713-52-58.

Серія 88, розстр. номер 16084-4556 ПР Р/к видання двадцять перший.

ЗАСНОВНИКИ: Дніпропетровський міський громадська організація "Товариство шанувальників журналу "Бористен", Національний технічний університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара.

ВИДАВЦІ: Дніпропетровський міський громадська організація "Товариство шанувальників журналу "Бористен", національний технічний університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара.

Постановою президії ВАК України від 9-го квітня 2008 року за номером №1-05/4 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт з історії, філології, політичних наук, мистецтвознавства та культурології.

E-mail: borysten@teleport.com

Ваша вебсторінка: www.borysten.karad.ro.

Номер рекомендовано до друку вченою радою НГУ України.

Підписано до друку 29.12.2011 р. Формат 60/84/8, друк офсетний.

Умов. друк. арк. 3,79.

Зам. № 63. Тир. 1500.

ТОВ "Перша міська друкарня".

Адреса: вул. Степового фронту, 11-а,
м. Павлоград Дніпропетровської обл., Україна, 51400.

**УКРАЇНО,
ТИ - МОЯ
МОЛИТВА...**

Василь СИМОНЕНКО

З Б І Р Н И К

Віктор БАРАНОВ

(м. Київ)

ДО УКРАЇНЦІВ

Я запитую в себе, питаю у вас, у людей,
Я питаю в книжок, роззираюсь на кожній сторінці:

Де той рік, де той місяць, той проклятий тиждень і день,

Коли ми, українці, забули, що ми — українці?

І що в нас є душа, повна власних чеснот і щедрот,

І що є у нас дума, яка ще од Байди нам в'ється,

І що ми на Україні — таки український народ,

А не просто юрба, що у звітах населенням зветься.

І що хміль наш — у пісні, а не у барилах вина,

І що щедристь — в серцях, а не в магазинних вітринах.

І що є у нас мова, і що українська вона,

Без якої наш край — територія, а не Україна.

Я до себе кажу і до кожного з вас: — Говори!

Говорімо усі, хоч ми й добре навчились мовчати!

Запитаймо у себе: відколи, з якої пори

Почали українці себе у собі забувати?

Запитаймо й про те, як ми дружно дійшли до буття,

У якому свідомості нашої збагнути незмога,

Чом солодшим од меду нам видався чад забуття

Рідних слів, і пісень, і джерел, і стежок від порога?

Українці мої! То українці ми з вами — чи як?

Чи в «моголах» і смерті судила нам доля пихата?

Чи в могили й забрати судилось нам наш переляк,

Що розцвів нам у душах смиренністю «меншого брата»?

Українці мої! Як гірчать мені власні слова...

Знаю добре, що й вам вони теж — не солодкі гостинці.

Але мушу казати, бо серце, мов свічка, сплива,

Коли бачу, як люто себе зневажають українці.

Українці мої! Дай вам Боже і щастя, і сил.

Можна жити й хохлом, і не згіркне від того хлібина.

Тільки хто ж колись небо нахилить до ваших могил,

Як не зраджена вами, зневажена вами Україна?..

ЗМІСТ

В. БАРАНОВ «ДО УКРАЇНЦІВ» 2 с. ОБКЛАДИНКИ	
ДАРИНА БУТКО, «ПРОГРАММА ТЕМПУС «ЕСОММІS» ВІДЧИНЯЄ ДВЕРІ»	1
В. ВАСИЛИНЕНКО, «СИСТЕМА РОБОТИ ПТНЗ З ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО МОБІЛЬНОГО КВАЛІФІКОВАНОГО РОБІТНИКА»	3
	
ІНФ. ДНУ, «ЄДНАННЯ НАУКИ І ПРАКТИКИ»	4
Т. ФЕДЕРЕЦЬ, «ОЛЕКСАНДРА КРАВЧЕНКО...»	6
З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ	7
ІНФ. ГОУН ОДА, «ЮНІ ТРАДИЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО МІНТЕЦТВА»	7
М. ДУПЛЯК, «УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА»	8
О.І. КУЧМА, «ПРО ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ»	10
КАТЕРИНА ШЕВЦОВА, ВІРШІ	11
С. СВІТЛЕНКО, ДНУ, «ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ РЕФЕРЕНДУМ...»	12
Ю. КІБЕЦЬ, ВІРШІ	13
З. БОНДАРЕНКО, «МОЛОДЬ ПРОТИ СНІДУ»	14
НАТАЛІЯ АНДРЮЩЕНКО, «ЛЮБОВ КОРСАРА У СУЧАСНОМУ ВАРІАНТІ»	15
ГНАТ БЕРДО, «ЧУЖІ ЛЮДИ»	16
ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ	18
Л. ЯКОБЧУК, Л. ХМЕЛЬКОВСЬКИЙ, «БІБЛІЯ І ФЕНОМЕН КУЛЬТУРИ»	19
М. ШАМАДА, «МАНДРІВКА НА ЗАКЕРЗОННІ»	19
В. КОВБАСА, «ФОЛЬКЛОРНИЙ «ДВІЙНИК» ДМИТРА ВИШНЕВЕЦЬКОГО...»	22
НАТАЛІЯ РОМАНЕЦЬ, «ПІД ПАТРОНАТОМ КОЛГОСПНОЇ СИСТЕМИ...»	26
ОЛЕСЯ ОМЕЛЬЧЕНКО, ВІРШІ	28
ІНФ. ДНУ, «НАШЕ МИСТЕЦТВО — РІДНИЙ ALMA MATER»	29
КАТЕРИНА ГАМАЛІЯ, «ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ У ЗАГАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКОМУ КОНТЕКСТІ»	30
ГАННА ЧУБАЧ, «МОЯ УКРАЇНО»	31
НАДІЯ КРАСОТКІНА, «УКРАЇНА»	33
НАТАЛІЯ ВАЛЬКО, «ЄДНАЙМОСЬ, УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДЕ!»	33
НАТАЛІЯ АНДРЮЩЕНКО, «СВЯТО МИКОЛАЯ У ВЕТЕРАНІВ СЦЕНИ»	34
НАТАЛІЯ АНДРЮЩЕНКО, «ЮВІЛЕЙ ТЕЛЕБАЧЕННЯ УКРАЇНИ У СВІТЛІ «ЮНОСТІ»	34
НГУ ВІТАЄ КОЛЕГУ	35
ОЛЯ ОЛГЕРІ, «ОЛЕНЯТКО»	35
ДАРИНА СУХОНИС-БУТКО, «ЖИТТЯ ПОРУЧ»	36
КОЛЬОРОВА ВСТАВКА. МУДРІСТЬ НАРОДІВ СВІТУ, РЕКЛАМА	3 с. ОБКЛАДИНКИ

**ПРОГРАМА ТЕМПУС
«ЕСОММІS» ВІДЧИНЯЄ ДВЕРІ**

Сьогодні можна довго сперечатися щодо плюсів та мінусів глобалізації, по різному оцінювати наслідки поступового відкриття кордонів, проте безперечним є той факт, що інтеграційні процеси у суспільстві набирають обертів і у виграші завжди залишається той, хто знаходиться на лідерських позиціях у цьому питанні.

Проект «Дворівневі програми навчання електронної комерції для розвитку інформаційного суспільства в Росії, Україні та Ізраїлі» спрямований на вдосконалення викладання дисциплін у сфері технологій електронної комерції.

Досягнення цієї мети можливе з урахуванням рекомендацій Львівського комюніке та відповідно за актуальним станом і розвитком Болонського процесу. В рамках проекту на основі міжнародного співробітництва планується:

- з урахуванням вимог роботодавців провести аналіз рівня викладання, розробити, адаптувати до конкретних національних умов і впровадити 9 нових дисциплін навчання в галузі прикладних інформаційних технологій в економіці (бізнес-інформатики, економічної кібернетики);

- впровадити кредитно-модульну систему накопичення залікових одиниць трудомісткості (ECTS);

- провести підвищення кваліфікації молодих викладачів цільових університетів у вигляді тренінгів з нових дисциплін на базі європейських ВНЗ — учасників проекту;

- створити в цільових університетах-учасниках нові навчальні комп'ютерні класи з застосуванням ліцензійного ПЗ для впровадження

методики професійно-орієнтованого навчання в галузі прикладних інформаційних технологій в економіці;

- на базі створення міжнародної мережі навчальних комп'ютерних класів впровадити в процес навчання ділові ігри за участю студентів різних країн;

- створити в університетах-учасниках проекту з країн-партнерів ЄС професійно-орієнтовані бюро (Electronic Business Office) як інструмент взаємодії вузів з ринком праці і ринком освітніх послуг, об'єднати їх в мережу і вивести на самокупність;

- посилити роль системи освіти в економічному розвитку і запропонувати навчання, спрямоване на задоволення потреб інформаційного суспільства, для цього, відповідно до місцевих умов, розробити навчальні курси в галузі прикладних інформаційних технологій в економіці для різних соціальних груп.

Основними напрямками діяльності програми ТЕМПУС «ЕСОММІS» є:

1. В області навчальної та виховної діяльності — підготовка студентів економічного факультету за економічно-математичними методами планування та управління інформаційними системами та технологіями.

2. В сфері науково-дослідницької діяльності — розвиток наукових досліджень з системного аналізу і економіко-математичного моделювання нових інформаційних технологій в управлінні виробничо-економічними системами.

3. В області розвитку міжнародних зв'язків — узагальнення і впровадження зарубіжного досвіду в

учбовий процес і наукові досліді.

Підготовка студентів з напряду «Економічна кібернетика» включає три спеціалізації:

1. «Управління в економіці».
2. «Управління в фінансах і банківській справі».
3. «Управління в комерційній діяльності».

Загальна кількість професорсько-викладацького складу: 3 професори, 6 доцентів, 1 старший викладач і 8 асистентів. Викладачі з науковими ступенями мають великий досвід в педагогічній і науковій роботі, практичній роботі на виробництві.

Серед Дніпропетровських вищих навчальних закладів на сьогодні лише Національний гірничий університет представлений на консорціумі проекту.

ТЕМПУС «ECOMMIS». Цільовою кафедрою проекту ТЕМПУС «ECOMMIS» в НГУ є кафедра Економічної Кібернетики і інформаційних технологій. ЕКІТ була заснована у 1996 році з метою покращення підготовки спеціалістів в області комп'ютерної техніки, нових інформаційних технологій і економіко-математичних методів досліджень економічних систем.

У стартовій конференції ТЕМПУС «ECOMMIS» взяло участь багато провідних вчених, професорів з Німеччини, Росії, Ізраїлю та України:

- Арнольд Штеренхардт, директор ЕСМ-Office (Німеччина);
- Наримантас Казімераса Палуліс, професор Вільнюського технічного університету ім. Гедеомінаса (Литва);
- Адріанус Вермеулен, доцент університету Фонтіс (Айндхофен, Нідерланди);
- Анат Рафаелі, професор Ізраїльського технологічного універ-

ситету;

- Юсим Дана, професор Ізраїльського технологічного університету
- Рафаель Шейзар, завідувач кафедрою Університету м. Хайфа (Ізраїль);
- Олена Ейнгорн, дослідник Берлінського технічного університету (Німеччина);
- Олексій Юрасов, професор, завідувач кафедрою Поволзького державного університету телекомунікацій та інформатики (Самара, Росія);
- Валерій Канів, професор, завідувач кафедрою Сибірського державного університету телекомунікацій та інформатики (Новосибірськ, Росія);
- Володимир Дикий, професор Московського державного університету економіки, статистики і інформатики (Москва, Росія);
- Подсолонко Олена, професор Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського (Сімферополь, Україна);
- Буралай Михайло, професор Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського (Сімферополь, Україна);
- Шубартовський Георгій, проректор Одеського державного економічного університету (Одеса, Україна);
- Меджібовська Наталія, професор Одеського державного економічного університету (Одеса, Україна);
- Іріс Вільнаї-Яветс, доцент кафедри маркетингу Університету «Академічний центр Руппін» (Руппін, Ізраїль);
- Посолонко Володимир, декан Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського (Сімферополь, Україна);
- Дмитро Островерхов, дослідник Берлінського технічного університету (Німеччина);

- Олена Мазай, менеджер LLP Вільнюського технічного університету ім. Гедеомінаса (Литва);
- Людмила Шчезні, менеджер ЕСМ-Office (Німеччина);
- Беньямін Борнфелд, викладач Університету «Академічний центр Руппін» (Руппін, Ізраїль);
- Манжула Світлана, лектор, Одеського державного економічного університету (Одеса, Україна).

Серед них Олександр Шаров — професор, директор Інституту економіки Національного гірничого університету, Кочура Євгеній — професор, завідувач кафедрою ЕК-ТІ Національного гірничого університету, Нецветаєв Володимир — професор, Національного гірничого університету.

За словами координатора проекту в Національному Гірничому університеті професора Олександра Івановича Шарова:

«На стартовій конференції зібралися вперше всі учасники і опрацьовували основні моменти реалізації програми ТЕМПУС „ECOMMIS“. Кожний представив свій вищий учбовий заклад, свої погляди на аспекти реалізації проекту. Такий проект в умовах інформатизації суспільства, розвитку бізнесу потрібен кожному університету у нашому місті та в Україні взагалі. Електронна комерція в світі набуває стрімкого розвитку, а спеціалістів у цій галузі немає. Національний Гірничий Університет в складі консорціуму ініціював цю подію і отримав проект. НГУ пройшов відбір серед 531 заяву на участь, а фінансування отримало всього 64 вищі навчальні заклади, у тому числі і НГУ.

Основною задачею було оцінити можливості НГУ, адже у нас є кафедра Економічної кібернетики, ми готуємо спеціалістів близьких до

цього профілю, викладається електронна комерція. Тобто університет має базу, а тепер працюватиме системна робота багатьох ВИШів для підготовки такої програми. Таким чином буде створено окрему спеціалізацію.

Задача першого етапу — аналіз програм в нашому університеті (аналіз робочих програм дисципліни, складових компонентів), аби потім виявити, як ми можемо учбовий план трансформувати з точки зору реалізації цілої програми ТЕМПУС „ЕСОММІС“. Проект розраховано на три роки і в 2013 році буде створено групу, яка вивчатиме цю спеціалізацію. А до цього будуть розроблятися курси, викладачі будуть проходити підготовку в університеті і за кордоном в провідні університети, а також спеціалісти з-за кордону будуть проводити майстер-класи для того, аби підвищити кваліфікацію наших викладачів до потрібного рівня, забезпечити методичне устаткування (мультимедійні презентації, ділові ігри, практичні та лабораторні роботи, учбові посібники, тощо).

Програма має велике значення як для регіону, так і для України взагалі, адже розвиток суспільства в цілому орієнтовано на більш широке застосування інформаційних технологій, в тому числі і в бізнесі. А електронна комерція — це сегмент в економіці, який швидко розвивається. І те, що ми будемо готувати таких спеціалістів, професіоналів буде вагомим плюсом для економіки України. Студенти, які навчатимуться за цією спеціальністю будуть конкурентноспроможними на ринку праці, це буде гарантія їх працевлаштування у майбутньому.

Консорціум буде розробляти цілий пакет необхідних дисциплін, але кожний університет має право використати всі набутки чи частково, додати щось своє. І можливо, коли декілька університетів домовляться і будуть робити однакові програми без змін чи узгодженні зміни — тоді можливий обмін студентами, а дипломи матимуть однакову вагу, як і в рідному ВИШі, так і в закордонному. Але дискусії були і на конференції, адже у кожного університету свій погляд і свій досвід у цьому напрямку».

Дарина БУТКО,

*Інформаційно-аналітичний центр
НГУ.*

ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ «СИСТЕМА РОБОТИ ПТНЗ З ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО МОБІЛЬНОГО КВАЛІФІКОВАНОГО РОБІТНИКА»

23—24 листопада 2011 року у місті Кривому Розі на базі Криворізького центру професійної освіти металургії та машинобудування та Центру підготовки і перепідготовки робітничих кадрів №1

педпрацівники ПТНЗ міста та регіонів України.

На пленарному засіданні запропоновано і розглянуто «Систему роботи професійно-технічного навчального закладу з формування професійно мобільного кваліфікованого робітника», інститутом ПТО НАПН України.

На секціях обговорювались шляхи формування професійно мобільного кваліфікованого робітника через компетентний підхід та психолого-педагогічну готовність педагога професійного навчання до забезпечення якості навчання, застосування інноваційних педагогічних та виробничих технологій в навчально-виробничому процесі; діяльність маркетингової служби, центру професійної мобільності та соціального партнерства.

В рамках конференції працювала методична виставка професій-

відбулась Всеукраїнська науково-практична конференція «Система роботи ПТНЗ з формування професійно мобільного кваліфікованого робітника» (в рамках роботи експериментального майданчика Інститут професійно-технічної освіти НАПН України — керівник Сушенцева Л.Л., к.п.н., докторант Інституту професійно-технічної освіти НАПН України).

Активну участь у роботі конференції прийняли співробітники лабораторії змісту професійної освіти і навчання Інституту ПТО НАПН України: Ягупов В.В., доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії; Лук'яненко Г.І., к.п.н., доцент, завідувач лабораторії; науковці та аспіранти Криворізького національного університету, представники головного управління освіти і науки Дніпропетровської ОДА, навчально-методичного центру у Дніпропетровській області, виконкому Криворізької міськради, роботодавці, керівники, методисти та

но-технічних навчальних закладів м. Кривого Рогу, відбулася презентація центру консалтингу та ознайомлення з навчально-матеріальною базою Криворізького центру професійної освіти металургії та машинобудування, виступ клубу творчого педагога «Вулик».

Учасники конференції прийняли участь у засіданні міської методичної секції будівельних професій, професій деревообробки.

За підсумками роботи Всеукраїнської науково-практичної конференції видано збірник матеріалів конференції «Система роботи ПТНЗ з формування професійно-мобільного кваліфікованого робітника».

Віктор ВАСИЛИНЕНКО.

ЄДНАННЯ НАУКИ І ПРАКТИКИ

У Дніпропетровському національному університеті імені Олеся Гончара пройшла III Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні проблеми філологічної науки та педагогічної практики». Подібні зустрічі кафедра англійської філології факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства ДНУ влаштовує вже вдесяте.

Усі, хто погодився поділитися власними дослідженнями, досвідом наукової та викладацької діяльності, взяли участь у форумі. Це близько 100 науковців та фахівців-

декан факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства, професор І.С. Попова. Потім зі вступним словом до присутніх звернувся проректор з науково-пе-

зусиль для підвищення рівня сучасного викладання англійської мови як мови науки та міжнародного співробітництва. Доповідь завідувача кафедри англійської філології, доцента А.І. Анісімової була присвячена висвітленню проблем взаємозв'язку філологічної науки та практики викладання іноземних мов у вищих та середніх навчальних закладах.

Завідувач кафедри теорії та практики перекладу англійської мови Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, професор Л.М. Черноватий присвятив свою доповідь розвитку природної здатності до перекладу у ранньому білінгвізмі. Зокрема, він познайомив колег із власним досвідом навчання іноземній мові трирічної дитини. Про методики концептуального аналізу тексту доповіла завідувач кафедри лексикології і стилістики англійської мови ім. О.М. Мороховського Київського національного лінгвістичного університету, професор О.П. Воробйова. Пленарне засідання було завершено доповіддю професора кафедри германської філології А.М. Приходько про питання співвідношення концепту і дискурсу.

Крім пленарного та секційних засідань учасники мали можливість відвідати практичні студії провідних

практиків з вищих навчальних закладів Києва, Москви, Харкова, Львова, Чернівців, Горлівки, Кіровограда, Сімферополя, Севастополя, Запоріжжя, Кривого Рогу та інших міст Дніпропетровської області. Результати їх досліджень були опубліковані в матеріалах конференції, які учасники отримали до початку роботи форуму.

Конференція працювала в п'яти секціях: «Новітні методики викладання іноземної мови в Європейській системі у школі та ВНЗ», «Проблеми англомовної картини світу: концептуальний аналіз», «Актуальні проблеми сучасного перекладознавства», «Лексичні, граматичні та стилістичні проблеми іншомовної комунікації», «Художній текст як об'єкт лінгвістичного аналізу». На секційних засіданнях учасники продемонстрували високий науковий рівень доповідей і повідомлень, які звучали трьома робочими мовами — англійською, українською, російською.

Відкриваючи пленарне засідання, актуальні питання сучасного стану філологічної науки окреслила

дагогічної роботи у сфері гуманітарної освіти та виховання молоді ДНУ, професор В.В. Іваненко. Він говорив про загальні тенденції розвитку світового й європейського освітнього процесу: проблеми входження вищих навчальних закладів у Болонську систему, що сприяє оновленню навчального процесу, об'єднанню

українських методистів з Києва, Харкова, Дніпропетровська, а саме професора Л.М. Черноватого, майстер-клас якого був присвячений перекладацькому скоропису, представника видавництва Cambridge University Press Л. Залюбовської, яка говорила про міжкультурні зв'язки, а також старшого викладача кафедри англійської філології ДНУ М.В. Теплової, присвяченому темі критичного мислення (critical thinking) у викладанні англійської мови. Всі три практичні студії проводилися англійською мовою. На кожному з майстер-класів були присутні близько 30 чоловік. Доповідачі використовували різноманітні режими роботи з аудиторією — демонстрація, пояснення, завдання, дискусія тощо. Широко використовувалися наочні та візуальні засоби подачі інформації, тобто слайди, відеофрагменти та інше.

Загалом, невимушене і зацікавлене спілкування науковців та практиків із різних університетів та середніх навчальних закладів нашої країни сприяло успіху конференції.

«За часи існування кафедра завжди була осередком наукового розвитку, реформування, втілення в життя новітніх технологій навчання, — розповіла нам завідувач кафедри. — Біля її витоків стояли досвідчені викладачі-професіонали, яким довелося починати справу практично з нуля. Кафедрою створена система розвитку й удосконалення методичного потенціалу. Багато викладачів підвищували свою кваліфікацію за кордоном (у Великій Британії, США, Швеції, Німеччині, Канаді, Ізраїлі, Австралії, Бангладеш, Туреччині). Кафедра здійснила сорок чотири випуски студентів, підготувала понад три тисячі спеціалістів англійської мови та літератури, серед них є й іноземні студенти, які вивчають англійську мову. Варто зазначити, що одним з найважливіших напрямків практичної роботи кафедри є підготовка науково-педагогічних кадрів. 60 її випускників захистили кандидатські дисертації, 10 захистили докторські та очолюють кафедри іноземних мов у вищих навчальних закладах багатьох міст нашої країни. Наша кафедра здійснює видання щорічного фахового наукового збірника „Англістика та американістика“.

Понад десять років на базі кафедри функціонує навчальна лабораторія сучасних технологій

навчання іноземним мовам, основними завданнями якої є розробка та впровадження новітніх технологій, координація співпраці кафедри з різними інституціями, зацікавленими в підготовці й підвищенні кваліфікації викладачів англійської мови. За роки її існування стало традиційним проведення семінарів, практичних студій, конференцій міжвузівського, регіонального та всеукраїнського рівнів, які відвідують провідні українські й зарубіжні фахівці в галузі викладання та вивчення іноземних мов. І сьогоднішня конференція є дуже важливою. Вона об'єднує науковців-філологів і практичних працівників освіти, дає можливість висловити свою думку з актуальних питань філології та педагогічної практики. Від попередніх вона відрізняється широтою тематики й географії учасників, які приїхали зі всієї України. Якщо минулого року працювали три секції, то цього року — вже шість (перша секція поділена на дві частини). Збільшилась кількість учасників і, відповідно, кількість тих питань, які хочеться вирішити.

У філологічній науці з'являються нові сучасні аспекти, нові кути зору. Розвивається когнітивна лінгвістика, досліджуються функціональні аспекти лексичних одиниць, різні види дискурсів, у тому числі й газетні, журналістські, розглядається те, як проявляють себе лексичні одиниці в різному мовному й текстовому середовищі. І нам потрібно викладати так, щоби вся ця інформація була донесена до студентів. Ми готуємо на кафедрі майбутніх колег, даємо ті знання, які згодом стануть їх головною зброєю й інструментом у подальшій трудовій діяльності. І ми пишаємося своїми випускниками й завжди раді майбутнім студентам, для яких англійська мова та література стане покликанням.

Говорячи про методику викладання, я глибоко переконана, що найкраща методика — це система й регулярність. Якщо ці два компоненти працюють, то завжди буде успіх. Щодо нових технологій, то вони, безумовно, теж використовуються, розробляються й впроваджуються на нашій кафедрі, насамперед, це автентичні матеріали. Також нами застосовується інтегральна методика, коли в однаковій мірі задіяні всі види речової діяльності. Це говоріння — сама комунікативність, це писання як

мета навчання, тобто вміння писати ділового листа, статтю, рецензію на книгу. Велике значення в інтегральній теорії приділяється аудіюванню — сприйняттю на слух. Ми всі розуміємо, що це найскладніший момент, тому що наше мовлення в півтори рази повільніше, ніж у британців, й в два рази, ніж у американців. Відповідно, щоб сприймати це швидке мовлення й ділити на комунікативні сегменти, потрібно дуже багато тренуватися, що ми й робимо в університеті. Й також читання — вміння сприймати величезні шматки інформації. Ми застосовуємо всі ці техніки, й в остаточному підсумку отримуємо гарний результат.

Закінчуючи, хочу сказати, що вивчаючи матеріали конференції, ми всі значно збагачуємося. Це матеріал для роздумів, подальших досліджень, спрямування роботи аспірантів і магістрантів. Конференція — це справжнє свято науки, свято душі».

Конференція пройшла на належному рівні. Гості також мали змогу оглянути книжкову виставку фахової літератури, виставку публікацій кафедри англійської філології останніх років. Наукова частина завершилася круглим столом, на якому виступили керівники секцій та учасники. Були підведені підсумки роботи конференції в цілому, а також підсумки роботи кожної з секцій окремо. Наступна IV Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні проблеми філологічної науки та педагогічної практики» запланована на грудень 2012 року.

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О.Гончара
Тел/ф 374 98 20, www.dnu.dp.ua

ДИВОСИЛ

Книги Олександри Кравченко (Девіль) виходять величезними накладками, її добре знають читачі України та зарубіжжя. У рейтингу, проведеному газетою "Аргументи і факти" у 2005 році, Олександра Кравченко була визнана одним з найбільш тиражних письменників на території України за 2003 - 2004р.

У рік подвійного ювілею: і від дня народження, і «народження» своєї двадцятої книги, шановна пані була так люб'язна, що погодилася зустрітися з нашим журналістом і відповісти на його запитання.

— Пані Олександро, розкажіть, будь ласка, про початок вашої творчості, перші видані твори.

— Мої літературні досліди почалися ще в школі, коли я складала вірші і гуморески для шкільних вечорів, а згодом тривали і на роботі, в Мінчорметі України, де я була постійним автором стіннівок та святкових сценаріїв. А перша публікація – оповідання «Зупинка в дорозі» – вийшло друком на шпальтах газети «Дніпро вечірній» у 1986 році. Потім дії почали, так би мовити, розгортатися швидше: протягом декількох років на сторінках місцевих газет були надруковані оповідання на сучасну та історичну тематику, рецензії і статті.

Перша книга – історико-пригодницький роман «Таїна перетворення», задуманий і написаний мною ще до 1990 року, була видана лише 1998 році. Майже одночасно побачив світ і другий роман – «Фіалковий колір помсти», дія якого відбувається в «лихі дев'яності». (Згодом, коли в Україні потроху стала підніматися «з руїн» видавнича справа, ці романи були перевидані). Згодом у різних видавництвах («Ексмо», «Донеччина», «Дніпрокнига», «Книжковий Клуб «Клуб сімейного дозвілля») вийшли інші романи; загальний тираж моїх книжок нині перевищує 400 тисяч.

— Чи пробували Ви себе в інших жанрах, наприклад, у поезії?

— Вірші я теж пишу, але зазвичай з нагоди (привітання, присвяти, ди-

тячі), іноді під настрій. Вони публікувалися в газетах і альманахах, але видати віршований збірник якось не задавалася метою.

— Скажіть, що Вас більше цікавить як письменника: сучасність або минуле?

— Мене цікавить і сучасність, і минуле, тому дія моїх романів і відбувається в різні часи – від сивої давнини до наших днів. Щоправда, останнім часом я пишу здебільше на

ОЛЕКСАНДРА КРАВЧЕНКО: «ОСТАННІМ ЧАСОМ Я ПИШУ ЗДЕБІЛЬШЕ НА ІСТОРИЧНУ ТЕМАТИКУ, АЛЕ ЦЕ НЕ ОЗНАЧАЄ ВІДХІД ВІД ДІЙНОСТІ...»

історичну тематику, але це не означає відхід від дійсності; просто, коли пишеш про минуле, можна рельєфніше, без миттєвої кон'юнктури і жаргону, акцентувати увагу на вічних цінностях, на становленні особистості.

— Чи отримуєте листи від шанувальників? Можете згадати про якісь цікаві випадки?

— Так, бувають листи і дзвінки від читачів; чимало відгуків приходить по інтернету через «Книжковий Клуб». Нещодавно дуже здивував дзвінок з Німеччини від колишнього мого співробітника з Мінчормету; він багато років живе за кордоном, але якимось чином до нього потрапили дві мої книги, і він був вельми здивований мою новою професією, але про романи відгукнувся вельми схвально. Інший колишній співробітник, який не цурається поезії, навіть присвятив «метаморфозі», що відбулася зі мною, вірші. Вони починаються так: «У чому таїна твого перетворення з металургів в інженери людських душ?»

— Як Ви, пані Олександро,

сприймаєте критику, до чіх порад прислухаєтеся?

— Критику, якщо вона конструктивна, а не агресивно-злісна, я сприймаю позитивно. Сперечаюся, доводжу свою точку зору, але ніколи не відмахувалась від чужої думки. Завжди прислухаюся до порад колег-письменників і читачів. З особливою повагою я ставилася до порад Михайла Селезньова та Ігоря Пуппо. Ці світлі й талановиті люди вже пішли з життя, але для мене були і залишилися моїми «хрещеними батьками» в літературі. Також в НСПУ мені завжди цікаво було обговорювати літературні теми з Віктором Савченком, Сергієм Бурлаковим, Олексом Вусиком, – адже вони не тільки талановиті письменники, а й високопрофесійні критики.

— Ваш псевдонім «Девіль»: як виник і чому?

— До 2007 року мої книжки виходили під моїм «паспортним» прізвищем Кравченко. Але, коли я почала співпрацювати з «Книжковим Клубом», у видавництві розсудили, що прізвище Кравченко надто поширене в Україні та Росії (в тому числі, в письменницькому та журналістському загалі), і тому може виникнути плутанина. Оскільки ж «Книжковий Клуб» видає мої історико-пригодницькі романи, було вирішено, що для книг цього жанру більше підійде іноземний псевдонім, бо зможе якнайскоріше зацікавити читача.

З декількох запропонованих варіантів я обрала «Девіль». По-перше, в перекладі з французької це означає «з міста», «городянка», а романи в мене переважно «міські». По-друге, прізвище «Девіль» я пам'ятаю з раннього дитинства: у моїх батьків був знайомий емігрант з Франції з таким прізвищем. Вигляду цього літньої людини я не пам'ятаю, вона померла, коли я була зовсім мала, але його красиве прізвище міцно врізалось в дитячу пам'ять.

— Як сприйняли Вашу останню книгу «Королева Таврики» читачі? Де, в яких містах відбулися презентації?

— Читачі (і журналісти) сприйняли «Королеву Таврики», в основному, позитивно. Багатьох зацікавили мало освітлені в художній літературі

кримські події генуезького періоду (XIV століття), таємничі місця і слід легендарної чаші Грааля на півострові. Спеціальної презентації я не влаштувала, але розповідала про книгу на зустрічах з читачами, вчителями, бібліотекарями Дніпропетровщини.

— **Над чим Ви зараз працюєте?**

— Задумів і планів у мене багато, хоча сил і можливостей їх здійснити, на жаль, не завжди вистачає. Нещодавно закінчила роман, який є продовженням «Королеви Таврики». Але, якщо в першій частині діалогії дія майже завжди відбувається в кримських містах і горах, то в другій багато морських сцен, герої з Таврики потрапляють на інші чорноморські узбережжя і Константинополь. Також мною задуманий «садибний» роман з XIX століття.

— **В Україні багато молодих і талановитих письменників. Як, на Ваш погляд, можна пробитися молодому письменнику? Могли б щось порадити?**

— Для молодих письменників зараз проводиться багато конкурсів та фестивалів; для багатьох це шанс заявити про себе в літературному середовищі. Що ж стосується комерційних видавництв, то потрапити до них «в обійму» дійсно важко, тому що видавці не люблять ризикувати і вважають за краще брати «у виробництво» вже перевірених авторів. Але, якщо твір гарний та цікавий, та ще й потрапить на розгляд досвідченого і неупереджено налаштованого редактора, то успіх можливий навіть для початківця.

Варто згадати, що і Джоан Роулінг колись пропонувала свого «Гар-

рі Поттера» 11-ти видавництвам, і всі вони його відкинули, а 12-е ризикнуло – і не прогадало!

Але подібний успіх буде можливий тільки тоді, коли в Україні з'явиться багато потужних і креативних видавництв, які можуть не тільки надрукувати, а й належним чином розкрутити своїх авторів.

А що порадити молодим письменникам? Зрозуміло, наполегливої творчої праці і віри в своє покликання. Ніколи не опускайте руки і не ставайте в позу такого собі «невизнаного генія». І пам'ятайте, що, як сказав один дошкульний художник, «письменник – це не той, хто пише, а той, кого читають». Шукайте свою індивідуальність, свій неповторний шлях у літературі, і тоді, рано чи пізно, і видавці вас оцінять, і своїх читачів ви знайдете. Бажаю успіху!

Розмовляв Тимофій ФЕДОРЕЦЬ.

• З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ.

До січеславського представництва Фундації Багряного
Шановний пане Ф. Сухоніс!

Щиро дякую Вам за книги, котрі розповідають про І. Багряного та багрянівський рух в Україні та діаспорі. Хочу висловити свою подяку за те, що Ви не залишилися байдужим і допомогли мені в моїх наукових дослідженнях. Так само скористаюся Вашою порадою та спробую звернутися до електронного архіву Вашого журналу "Бористен". Дуже Вам дякую!

З повагою, Юлія НАЗАРЕНКО (м. Запоріжжя), аспірантка Класичного приватного університету.

ЮНІ ТРАДИЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА

У Дніпропетровському обласному дитячо-юнацькому центрі «Веснянка» 21 листопада 2011 року відбулася презентація альбому – каталогу «Традиції українського наївного мистецтва в малюнках дітей Дніпропетровщини». Цей збірник дитячих малюнків було присвячено 20-річчю Незалежності України під патронатом голови Дніпропетровської облдержадміністрації О.Ю.Вілкула. Творчість юних художників Дніпропетровщини вражає різноманітністю тем і розмаїттям кольорів, тісно пов'язаних з українським народним мистецтвом. Ми щиро радіємо, що робота вихованця «Художньої студії ЦДЮТ» Чонки Андрія (керівник студії Просекін І.А. при Кіровській СЗШ) ввійшла до цього альбому та відзначена грамотою.

Керівництво обласної державної адміністрації на чолі з губернатором Олександром Юрійовичем Вілкулом робить все для того, щоб творча діяльність юних художників Криворізького району розквітала і надалі!

Інф. ГУОН ОДА

УКРАЇНЬСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Хрестоматія

За редакцією П. П. Кононенка, Є. В. Федоренка
Для учнів 10—11 класів загальноосвітніх навчальних закладів

Київ, в-во «Міленіум», 2005. Ст. 1262.

Велика своїм розміром книга — корисний збірник уривків із прози найкращих письменників і зразків поезії для вивчення в середніх школах України. Це з черги — спільний проект Шкільної Ради США, Міністерства Освіти і Науки України та Науково-Дослідного Інституту Міністерства Освіти і Науки України. Проект фінансували Шкільна Рада (з Фонду Максима Кураса) та Федеральна Кредитова Кооператива «Самопоміч» в Нью-Йорку, а рекомендувала до друку Вчена Рада Науково-Дослідного Інституту Українознавства.

Хрестоматію підготовлено на основі двох попередніх видань: *Українська література. Хрестоматія для учнів 10 кл. загальноосвітніх навчальних закладів з 2003 р.* і *Українська література. Хрестоматія для 11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів з 2004 р.*, що вийшли за редакцією П. П. Кононенка. За наміром видавців і меценатів, кожна українська школа повинна б отримати рецензовану хрестоматію безкоштовно. Тираж публікації — 28,000 примірників. Цей серйозний підручник присвячений для педагогів і студентів середніх навчальних закладів, але й застосований до наміченої програми навчання в X-XI класах. Він розрахований на «всіх тих, хто бачить літературу не лише як навчальний предмет, але й як універсальну форму духовної культури, місія

якої — виховувати, піднімати, формувати покоління естетично розвинутих людей». Відрадно, що в підготовці цього підручника поєдналися зусилля двох академіків — відомого українознавця та видатного знавця й інтерпретатора української літератури Петра П. Кононенка з Києва та довголітнього голови Шкільної Ради при УККА і літературознавця Євгена В. Федоренка з Нью-Йорку.

Передмову до книжки написав Петро П. Кононенко — людина з великим досвідом і великим знанням предмету. Діапазон книжки широкий: від Бориса Грінченка до Олеса Ульяненка — разом 45 письменників, які репрезентовані понад сотнею літературних творів, чи уривків з творів (поезія, проза, драма).

У підборі матеріалу хрестоматія має певні відхилення від досі існуючого стандарту: охоплює і літературно-аналітичні, і художні тексти авторів, які визначилися ще в XIX або на початку XX століття. Це й розходиться з традиційною періодизацією. Як пише автор передмови, періодизація та методологія — це концепція. Радянський принцип розпочинати літературу XX ст. був концепційним. Свідомо й тенденційно деформувалася історична правда. Історія української літератури XX ст. починалася з 1917 року — формувалося фальшиве світосприйняття та світорозуміння, творилася неправдива картина літературно-мистецького світу.

Упорядники публікації подбали про те, щоб їхня хрестоматія була добрим навчальним посібником. Видання має традиційну структуру, однак, виявляє також закономірні відмінності — і в структурі, і в змісті, і в методології: в основу хрестоматії кладеться не впроваджуваний раніше владою вульгарно-соціологічний принцип підходу до літератури, а естетична концепція, згідно з якою література досліджується, і в потоці історично-

го буття народу та людства, а мислиться як мистецтво, особлива форма буття і творчості, вираження й самовираження людини, — пише П. Кононенко. Саме тому в хрестоматії знаходимо не лише зразки поезії, прози й драматургії, але й літературно-критичні матеріали. З огляду на іманентні особливості розвитку української словесності та характер її розвитку в XIX-XX ст. — як частинки загальнолюдської духовної культури, — в хрестоматії визначено періодизацію, структуру та вміщено твори й творчі програми.

Окреме місце в обговорюваній хрестоматії доречно відведено проблемі розвитку української мови. Її ж бо різні окупаційні режими забороняли понад 170 разів. Відомо ж бо, що знищення мови народу — це знищення нації та культури. Як писав Олександр Потебня, мова — основа пам'яті, моралі, освіти, віри, культури, самореалізації кожної людини і нації, глибин їхньої психіки та ментальності, — тому-то з мовою завжди починали війну ті, хто прагнув позбавити особистість і народ суверенності.

Проблемними роздумами про долю мови починається XX ст.: статтями М. Грушевського «Ганебної пам'яті» (1906) та К. Ушинського «Рідне слово». Педагог м.ін. писав: «Мова — найжиттєвіший, найбагатший і найміцніший зв'язок, що поєднує віджилі, живущі й майбутні покоління». Тому то, «поки живе мова народна в устах народу, до того часу живий і народ. І нема насильства більш нестерпного, як те, що хоче відняти в народі спадщину, створену незчисленими поколіннями. Відберіть у народу все — і він усе може повернути, але відберіть мову, і він ніколи більше не створить її; навіть нову батьківщину може створити народ, але мови — ніколи: вимерла мова в устах народу — вимер і народ...»

На думку Кононенка, «необхідно спиратися на системну методу аналізу та інтерпретації, розроблену

М. Грушевським, згідно з якою література — це не лише писемні твори; тому точніше їхню єдність (слід — М.Д.) трактувати як художню словесність, що розвивається в безперервному процесі. Сфери літературної творчості, — це твори та їхні автори; література й читачі літератури, естетика в контекстах: жанровому, національному, регіональному, загальноосвітньому. Домінантним має бути органічний об'єкт дослідження й інтерпретації — естетичний принцип аналізу».

Обговорювана хрестоматія поділяється на три великі розділи. Кожний розділ починається окремим вступом (трапляються вступи кількох авторів), що змальовує представлений період розвитку літератури та умови, в яких українським письменникам доводилося жити і творити. Такі матеріали дуже корисні для кожного, хто вивчає предмет і бажає всебічно пізнати процес розвитку української літератури. Ці розділові вступи творять літературний нарис цілого ХХ століття. Підсилені зразками літературних творів, вони, ці вступи, творять окрему літературознавчу цілість і взаємно себе доповнюють і збагачують. Такий методичний підхід уможлиблює вигідне користування цим академічним підручником як для вчителів, так і для студентів. Крім того, про кожного письменника можна довідатися більше зі статей (одної або двох) знаних літературознавців, що слідує після поміщених у хрестоматії прикладів їхньої творчості. Цей підхід дуже корисний і практичний, бо дозволяє всебічно вивчити та краще зрозуміти творчість кожного автора.

Розділ перший охоплює пам'ятки української літератури початку ХХ століття. У ньому знаходимо зразки творчості дев'яти письменників — від Бориса Грінченка до Володимира Винниченка.

Розділ другий охоплює пам'ятки української літератури 20—50-их років ХХ століття. У ньому знаходимо зразки творчості вісімнадцяти письменників — від Павла Тичини до Олександра Довженка.

Третій розділ охоплює пам'ятки української літератури другої половини ХХ століття. У ньому представлено зразки творчості вісімнадцяти письменників — від Олеса Гончара до Олеса Ульяненка. Поетів нью-йоркської групи в цьому розділі представляють Бо-

гдан Бойчук і Емма Андіївська.

Чи всі українські письменники представлені в названій хрестоматії? — Ні, далеко не всі, ані материкові, ані діаспорні. Можна назвати різні на це причини. Жодна хрестоматія не охоплює всіх письменників, а зосереджується на вибраних. Не все легко вирішувати ці, деколи проблематичні, питання. Критеріїв їхнього вирішення не знаємо.

До хрестоматії П. Кононенка та Є. Федоренка не увійшли такі письменники періоду революції та національного визволення, як: Григорій Чупринка, Агатангел Кримський, Микола Філянський, Петро Карманський, Василь Пачовський, Гнат Хоткевич, Павло Филипович. Їхні імена знаходимо в Хрестоматії з української літератури ХХ століття, яку упорядкували Євген Федоренко та Павло Малаяр для шкіл Українознавства в США (Нью-Йорк, 1978). Не увійшли до неї також: Михайло Драй-Хмара, Євген Плужник, Олекса Влизько, Микола Зеров, Валеріян Підмогильний, Лесь Курбас, Остап Вишня, Богдан Кравців, Іван Сенченко й Євген Сверстюк, творчість яких студенти вивчали за океаном.

З-поміж представників позацензурної літератури руху опору, представлених у діаспорній хрестоматії, до сучасної не увійшли: Валентин Мороз, Ігор Калинець, Іван Світличний, Михайло Осадчий, Святослав Караванський, Михайло Масютко, Анатолій Шевчук тощо. У київській хрестоматії не знаходимо нікого з представників літератури учасників збройної боротьби за волю України, чії твори поміщено в нью-йоркській хрестоматії, а саме: Йосип Позичанюк, Герась Соколенко, Марко Боеслав, Степан Хрін, Петро Гетьманець. Не знаходимо також представників літератури Західної України між двома війнами, чії імена і твори були в діаспорній хрестоматії, а саме: Юрій Дараган, Юрій Липа та Богдан Кравців.

З когорт еміграційних авторів, до київської хрестоматії не увійшов Улас Самчук. Не увійшло чимало інших талановитих письменників, яких не знаходимо ні в нью-йоркській, ні в київській хрестоматіях.

Література і фольклор — це дорогоцінне художнє надбання народу — витвір його поетичної душі. Вони становлять поетичну біографію народу, історію його працюючого життя і боротьби за волю, історію

ратних подвигів його славних синів і доньок. Словесні художні твори знайомлять нас у формі живих, емоційно насичених картин і образів з поглядами й прагненнями народу, його побутом, звичаями, з його минулим і сучасним.

Обговорювана хрестоматія, безперечно, дуже гарний підручник з літератури для українських студентів і вчителів. У ньому також гарна тверда кольорова обкладинка. Проте, напрошуються й невтішні роздуми. Кожна держава через свої освітні установи фінансує публікацію підручників і всякої літератури для потреб свого шкільництва та дбає про те, щоб її продукт був якнайкращої якості. Чомусь в Україні не все так водиться. Факт, що публікація рецензованої хрестоматії вийшла при підтримці Шкільної Ради в США та Федеральної Кредитової Кооперативи «Самопоміч» в Нью-Йорку, вказує на те, що держава не дбає про потреби українського шкільництва. Невже вона неспроможна самотужки фінансувати потреби свого шкільництва? Добре, що американська діаспора допомогла. Однак, це не дає поваги державі та її керівництву.

Книжка повинна імпонувати читачеві вже своїм зовнішнім виглядом. Кожен автор дбає про те, щоб привернути увагу читача, захопити його прочитати пропонований твір. Відкривши хрестоматію, український студент побачить сірий папір радянського зразка, який ми колись називали «колхозним папером». Це, тим більше, що в книжці-підручнику студент не знайде ні одної світліни українських письменників. Очевидно, в Україні видаються цікаві й дуже гарні публікації на гарному папері, подібно як це роблять наші сусіди в Москві та Варшаві, але ця хрестоматія в цьому аспекті хіба виняток.

На мою думку, дешевий папір — це серйозний недолік цієї публікації. Одним словом — продукт добрий і на часі, але одягнений бідно. Можливо, що освітні державні службовці в Україні байдужі до потреб українського шкільництва та українського читача, але ж за океанські установи повинні ставити певні вимоги до продукту, який фінансують. Коли б так було, то український студент залюбки розгорнув би сторінки пропонованої йому хрестоматії української літератури.

■

ПРО ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ «СУЧАСНЕ НАРОДОЗНАВСТВО: МЕТОДИ, ЗДОБУТКИ, ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ НА НАДДНІПРЯНЩИНИ»

З метою вдосконалення патріотичного та громадянського виховання підростаючого покоління на традиціях і звичаях українського народу, формування гармонійно розвиненої особистості шляхом залучення молоді до активної діяльності з вивчення історичної та культурної спадщини, головним управлінням освіти і науки Дніпропетровської облдержадміністрації спільно з обласним дитячо-юнацьким кіноцентром «Веснянка» 30 листопада 2011 року було проведено обласну науково-практичну конференцію.

До участі в заході були запрошені члени районних та міських оргкомітетів по проведенню II (обласного) етапу Всеукраїнської експедиції учнівської молоді «Моя Батьківщина — Україна», обласних фольклорно-етнографічних експедицій «Звичаї, обряди та традиції мого краю» та «До народних джерел», вчителі української мови та літератури, історії України, народознавства, керівники музеїв, світлиць, юні дослідники та пошуковці, керівники гуртків, керівники Малих академій народних мистецтв, юні науковці факультету філології та мистецтвознавства ДВ МАН, представники управлінь та відділів освіти і науки з міст та районів області, директори та заступ-

ники директорів навчальних та позашкільних навчальних закладів. Всього в науково-практичній конференції взяло участь біля 200 чоловік.

Однією з результативних форм виховання підростаючого покоління є виховання на основі етнопедагогіки з урахуванням українських народних традицій, це: майстер-класи, семінари-практикуми, обласний фестиваль дитячих фольклорних колективів «Дніпровий зорепад», обласні фольклорно-етнографічні експедиції «Звичаї, обряди та традиції мого краю» та «До народних джерел», II (обласний) етап Всеукраїнської експедиції «Моя Батьківщина — Україна», обласні етапи Всеукраїнських конкурсів учнівської творчості («Об'єднаймо ж брати мої», «Знай і люби свій край»), науково-практичні конференції, обласні виставки тощо.

Участь у таких заходах приносить користь як керівникам, так і вихованцям, спілкування з живими носіями фольклору дає безліч незабутніх вражень і поглиблює знання дітей про звичаї, обряди та традиції нашого краю.

Слід відзначити, що обласні експедиції привертають увагу фахівців (етнографів, фольклористів, працівників музеїв, мистец-

твознавців, вчителів та учнів) й сприяють активізації збирання автентичного фольклору, справжніх пам'яток народного мистецтва, залученню учнів до вивчення надбань духовної спадщини Дніпропетровщини. У роботі науково-практичної конференції взяли участь Марфобудінова Марія Михайлівна — завідувача науково-дослідницькою лабораторією фольклору, народного говору та літератури Нижньої Наддніпрянщини Дніпропетровського національного університету ім. О.Гончара; Мороз Валентина Яківна — кандидат філологічних

наук, докторант; Олійник Галина Олексіївна — старший науковий співробітник просвітницького відділу Українського центру народної культури «Музей Івана Гончара», Горбань Вікторія Олександрівна — методист відділу освіти Покровської райдержадміністрації; Борисюк Людмила Василівна — завідувача координаційно-методичним центром МГДЮТ «Горицвіт», м. Кривий Ріг; Кириченко Анастасія — учениця 9 класу, НВК Покровський ліцей Покровського району; Пуня Надія — учениця 11 класу НІТ № 2 м. Дніпродзержинська; Дьоміна Тетяна — учениця 10 класу, вихованка ЦДЮТ «Гармонія» м. Кривого Рогу; Гарькава Любов — студентка педагогічного училища при Дніпропетровському національному університеті ім. О.Гончара.

Виступ Наталії Оніщенко, керівника фольклорного театру «Родослав» Центру української культури Палацу дітей та юнацтва м. Дніпропетровська став окрасою науково-практичної конференції. Вона на прикладах відтворила і показала зразки автентичного фольклору Дніпропетровщини.

На розгляд обласної комісії щорічно надаються різноманітні матеріали, а саме: обряди народ-

ного календаря, фрагменти весільного обряду, обряди та звичаї пов'язані з рушниками, традиційним народним одягом, лялькою, народні ігри, пісні, прикмети, прислів'я, приказки, загадки, оповідки, сімейні обряди, вечорниці, ворожіння, колядки, щедрівки, казки, легенди, походження прізвищ, обрядові пісні, гуморески, частівки, описи, народні іграшки, будівництво хати, копання криниці, виготовлення полотна тощо.

У цьому році на розгляд обласного комітету по підведенню підсумків II (обласного) етапу Всеукраїнської експедиції «Моя Батьківщина — Україна» подано 52 конкурсні експедиційні роботи. З 8 міст та 11 сільських районів Дніпропетровської області, більше 700 юних пошуковців-дослідників взяли участь у експедиції.

Підводячи підсумки, журі II (обласного) етапу відзначило найбільш цікаві матеріали учасників експедиції з м. Кривого Рогу, Новомосковська, Синельникового, Тернівки, Апостолівського, Верхньодніпровського, Дніпропетровського, Магдалинівського, Софіївського, Царичанського, Томаківського районів, які були нагороджені почесними грамотами та цінними призами.

Довідка.

В області з 1998 року щорічно проводяться фольклорно-етнографічні експедиції «Звичаї, обряди та традиції мого краю», «До народних джерел». З метою надання методичної допомоги керівникам міських та районних оргкомітетів в 2010—2011 навчальному році обласним дитячо-юнацьким кіноцентром «Веснянка» проведено семінар щодо проведення II (обласного) етапу Всеукраїнської експедиції «Моя Батьківщина — Україна», де було презентовано 9-й випуск альманаху «Калита».

Всього в обласних експедиціях щорічно приймають участь понад 200 навчальних закладів та 20 позашкільних навчальних закладів, майже 300 пошукових груп і загонів, більше 4 тисяч юних пошуковців.

Кіноцентр «Веснянка» координує роботу за чотирма напрямками експедиції: «Культурна спадщина мого народу»; «Козацькому роду нема переводу»; «Із батьківської криниці»; «Рідного слова краса і співучість».

**Директор КПНЗ облДЮК
«ВЕСНЯНКА»
О.І. КУЧМА**

• НА КОНКУРС ТВОРЧОЇ МОЛОДИ МАРУСИ ТА ІВАНА ГНИЦЬ

Катерина ШЕВЦОВА народилася 1 березня 1994 року в м. Дніпропетровську. Перша проба пера була в шість років російською та українською мовами. Зараз освоює віршування англійською та німецькою. Призер таких літературних конкурсів, як «Молода муза», «Обдаровані діти - надія України», «Собори наших душ», «Чарівна книжка». Друкувалася в журналах «Чорнобілець Придніпров'я», «Мадемуазель», «Юна Леді», газетах «Дніпро Вечірній», «Я», «Естафета». Професійно танцює в молодіжному театрі танцю «Бриз». Захоплюється малюванням, особливо привертають пейзажі і портрети. Пробує себе в журналістиці.

У своїй творчості автор намагається розкрити власне розуміння світу, всі його фарби, побачити повсякденне життя по-новому.

БЕЗМЕЖНІСТЬ

Тече ріка мого життя,
Тече повільно й обережно,
Гойда на хвилях забуття
Пелюстку сакури
безмежність...
Понад горою новий день
Здіймається із пащ драконів,
Серед вітрів замріяних пісень
Лунають тиші ніжні
передзвони...

* * *

Я пливу понад часу
стежками,
І мій дух росте, наче хвиля,
Розчиняються вічності
брами,
Життєдайної вічної сили...
Сотні лун споглядають на
воду,
Та не змінять у ній ні
краплини,
Я не хочу бути вільним, бо я
є свобода,
Бо я є весь світ і звичайна
людина!..

КОДЕКС БУСІДО

Я йду від смерті до життя,
Мені співає сямісен,
Далекий голос з забуття
Взива до мене з тих
пісень...
В свідомості немає часу,
Вона безмежна і тонка,
Мов з шовку кімоно
квітчасте,
Струмків мелодія
дзвінка...
Мій дух не має тіла й віку,
Мій дух не має почуттів,
Я жив і буду жить довіку
У сотнях, тисячах життів!..

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ РЕФЕРЕНДУМ 1 ГРУДНЯ 1991 РОКУ ЩОДО ПІДТВЕРДЖЕННЯ АКТУ ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ: РЕЗУЛЬТАТИ, ЗНАЧЕННЯ, ПЕРСПЕКТИВИ

Два десятиліття тому, 1 грудня 1991 р., відбувся Всеукраїнський референдум щодо підтвердження Акту проголошення незалежності України. Відомо, що в цій історичній події взяли участь 31,9 млн. громадян України, тобто 84,2 % тих, що мали право голосу. В результаті референдуму 28,8 млн., або 90,3 % тих, хто брали участь у голосуванні, позитивно відповіли на запитання: «Чи підтверджуєте Ви Акт проголошення незалежності України?». Відтак 76 % дієздатних жителів України обрали шлях незалежного державного розвитку [1, с. 148; 2, с. 32, 33].

Причин такої одностайності було кілька. Насамперед, слід відзначити те, що на підсвідомому рівні зіграла свою роль тисячолітня державницька традиція. Вона зародилася ще за часів кийвських та галицько-волинських князів, набула нового розвитку за ранньомодерної козацької держави Богдана Хмельницького та відновилася в процесі модерного державотворення ХХ ст., виявами якого стали Українська Народна Республіка періоду Української Центральної Ради, Українська Держава гетьмана Павла Скоропадського, Українська Народна Республіка періоду Директорії, Західноукраїнська Народна Республіка, Карпатська Україна, Радянська Україна (радянська УНР, УСРР, УРСР). Ця традиція була помножена на багатовікову боротьбу українського народу за соціальне й національне визволення, за утвердження в українських землях ідеалів демократії, республіканізму, самоврядування, широких прав і свобод людини і громадянина.

Зазначений загальноісторичний чинник, в основі якого лежало усвідомлення спільної пам'яті про історичну долю, територію, людність зі своєю рідною мовою, культурою, оригінальною ментальністю, спрацював в унікальних історичних обставинах 1991 р. Тоді в суспільстві визріла велика критична маса людей, які були здатні прийняти курс на незалежність України, хоча й керувалися різними мотивами. Насамперед відзначимо, що за незалежність проголосували еліти. Прокомуністична номенклатура більшість вирішила йти цим шляхом через те, що хотіла зберегти старі порядки в самостійній Україні. Ця стара еліта боялася рішучої демокунізації, яка почала здійснюватися в Росії під керівництвом Б. М. Єльцина.

Національно-демократична меншість голосувала за незалежність усвідомлено, тому що вела боротьбу про вільну Україну впродовж десятиліть ще за часів комуністичного режиму.

За умов потужної пропаганди ідеї незалежності після провалу ДКНС (ГКЧП), помітного послаблення вже непопулярного М. С. Горбачова та поглиблення кризових явищ в економіці серед мільйонів людей виникла надія, що незалежність України стане панацеєю від економічної кризи, приведе до оптимальної моделі національного державного управління, збереже територіальну єдність, сприятиме здійсненню ефективної приватизації та роздержавлення. Свою позитивну роль відіграла і передвиборна президентська кампанія, адже всі претенденти на вищу посаду в державі виступали з позицій підтримки незалежності. Успішному проведенню референдуму сприяла і зовнішня обстановка [1, с. 116, 149, 150; 3, с. 68].

Історичне значення референдуму важко переоцінити. По-перше, переконлива перемога прихильників незалежності підтвердила Акт проголошення незалежності України, прийнятий Верховною Радою України 24 серпня 1991 р., а відтак остаточно легітимізувала відновлення незалежної держави України. По-друге, вільне волевиявлення домінуючої більшості громадян України послужило поштовхом для прискорення розпаду Радянського Союзу. Адже вже 7 — 8 грудня 1991 р. керівники Російської Федерації, України та Білорусі у Біловезькій Пущі підписали Угоду про створення Співдружності Незалежних Держав. 10 грудня Верховні Ради Білорусі та України, а 12 грудня й парламент Російської Федерації ратифікували Угоду про утворення СНД і денонсували договір 1922 р. про утворення СРСР. 25 грудня 1991 р. М. С. Горбачов залишив пост Президента СРСР. Отже, референдум 1 грудня 1991 р. створив сприятливі умови для мирного, договірного розпаду супердержави СРСР. По-третє, переконливий вибір українського народу 1 грудня 1991 р. зумовив міжнародне визнання України, яка належала до засновниць ООН. Характерно, що до 25 грудня 1991 р. незалежну Україну визнали 19 країн, до яких приєдналися США. По-четверте, розпад СРСР і поява низки молодих держав, зокре-

ма України, призвів до краху біполярного світу і початку нової будови цивілізації на основі багатополарності [1, 153, 192, 193].

Перше 20-ліття незалежності України пройшло під впливом кількох найважливіших чинників: складного геополітичного становища між Сходом і Заходом; незбалансованого природно-ресурсного потенціалу; двоїстої ментальності українців, в якій поєднується західне і східне цивілізаційне начала та протиставляються два головні історичні пласти традиційно-побутової культури: землеробський і козацький; модернізації навздогін, коли в процес реформування країни не включилися широкі народні маси, не завершився процес становлення української модерної нації [1, с. 194 — 210]. Однак, попри великі труднощі й суперечливі тенденції, сучасна незалежна Україна відбулася. За цей час виросло молоде покоління громадян, для яких альтернативи власній незалежній державі вже не існує. Так, результати опитування, проведеного Київським міжнародним інститутом соціології у листопаді 2011 р. напередодні 20-ї річниці референдуму, засвідчили, що 82,6 % громадян підтримують державну незалежність України [4].

На наш погляд, перспективним завданням наступних десятиліть має стати формула: «Сильна держава, розвинуте громадянське суспільство». Саме діалог і консенсус між цими двома рушійними силами подальшого поступу має створити сприятливі умови для розробки і впровадження в життя оптимальної моделі комплексного оновлення країни в інтересах нашого народу. Це стане фундаментальною основою для подальшого утвердження незалежної України як демократичної, правової, економічно, соціально й культурно розвинутої європейської держави.

Бібліографічні посилання:

1. **Бойко О.Д.** Україна: від путчу до Пущі (серпень — грудень 1991 р.): моногр./О.Д. Бойко. — Ніжин, 2006.
2. **Касьянов Георгій.** Україна 1991 — 2007: нариси новітньої історії/Георгій Касьянов. — К., 2008.
3. **Литвин В. М.** Україна на межі тисячоліть (1991 — 2000 рр.)/В. М. Литвин. — К., 2000.
4. **Україна молода.** — 2011. — 2 — 3 грудня. — № 219 — 220 (4226 — 4227). — с. 4.

• ПОЕТИЧНА ВІТАЛЬНЯ

Юрій КІБЕЦЬ — український поет-шестидесятник, лауреат премії ім. І. Сокульського та премії ім. А. Хорошуна, лауреат фестивалю «Пісенний вернісаж».

Юрій Кібець народився 6 серпня 1946 року на Дніпропетровщині. Закінчив Дніпропетровський Національний університет. Працював учителем, журналістом, редактором видавництва «Промінь» («Січ»), заступником директора Дніпропетровського муздрамтеатру ім. Т. Шевченка. Тривалий час очолював Дніпропетровське обласне літературне об'єднання ім. П. Кононенка.

З першими поезіями виступив у пресі ще в 60-і роки. Згодом виходять його книги «П'ята пара року», «Оріоль», «Іменем закоханих», «Зорі батькового саду», «Селянський герб», «Поцілунок крізь ґрати», які побачили світ у видавництвах Києва, Москви, Дніпропетровська. Його перу належать переклади на українську мову сценічних творів Лопе де Вега, Г. Уеллса, Х. Мільяна, С. Цвейга, Ф. Достоєвського, А. Вознесенського, Г. Разумовської. Діти України мають змогу дивитися вистави, де представлені відомі твори Г. Сапґіра, Б. Юнгера, А. Галіна, С. Цанева у перекладі Ю. Кібця.

ДЕРЕВА ОТЧОЇ ЗЕМЛІ

Дерева — пророки неба.

І. Сокульський

Дерева отчої землі,
Постали ви, мов зелен-стражі,
Об вас спіткнулись орди вражі,
Знайшли свою погибель в кряжі
І герцоги, і королі.

Дерева рідної землі,—
Вас меч новітнього тевтонця
Рубав, щоб не росли до Сонця...
Та ви звелись, мов охоронці
Селян, пісень та журавлів.

Даруйте землі озон,
Синам землі — батьків відвагу...
Кленовий сік тамує спрагу;
Калини кров — дає наснагу
Творцям мозаїк та ікон.
Дерева древньої землі...

АЙСТРИ

Наче неждані поцілунки,
Розквітають на устах у вечора айстри —
Самотності подарунки,
Витвори вересня-майстра.

Вмиті дощем і рососою освячені —
Тремтять урочисто, мов на
побаченні...

А вночі айстри, немов астрологи,
Виглядають свою вересневу судьбу —
Кепкують з Місяця, округлого й
повного,
Чекаючи Молодика похвальбу.

І де ж там ім знати, та й звідки ім
взяти,
Що Місяць і Молодик — однакові
браття.

Адже від світла, від сонця залежить:
Чи Серпиком зблисне, чи Дискон
збентежить.

Вранці замріялись інеєм айстри —
Сизе чаклунство вересня-майстра.

Ой не відають квіти
І не знають, прекрасні і чисті,
Що існують проліски в квітні
І конвалії променисті...

Хочеться айстрам єдиними бути в
світі,
А єдиними можна бути
лиш у коханим серці.

Айстри, айстри...

Осені вічні квіти,
Що віддзеркаляться в першім
оріольським льодку,
Мов у люстерці.

КОЛИСКА ПЛАНЕТЯН

Коли світанок б'є в долоні,
І радість птицею зліта,
Заб'ється серце у полоні
Навік безсмертного життя.

Де жайвір грудочкою пада
На степову правічну твердь,—
Дерев антична колонада
Тримає неба круговерть:

Грозові хмари тиснуть віти,
І сьйвно райдуга мовчить,
І в шал натрудженого світу
На колісничі сонце мчить...

Планетонько, праматір древня!
Як поцестило людям все ж!—
Людській красі колиска кривна
Де кращу в космосі знайдеш?

Колись прилинуть космолюди
На зірку з іменем Земля —
Відвідать сонячні споруди,
Почути співи журавля,

Зізнаються: «А ми ж земляни...
Вдалося вдома побувать...»
...Так мрія в душу раз загляне,
Щоб потім вічно воскресать.

КОТІВСЬКА ЛЕГЕНДА

Летіла лелека, зронила пір'їну—
И тополя звелася на всю Україну...

Орел відпочити присів після бою —
І стали кровинки Оріллю-рікою.

Кінь дикий примчав до Орілі
напитись —
І скресли озера, де бив він копитом.

А їхав із Криму чумақ молоденький,
Не мав чумаченько ні батька, ні
неньки.

За вуса розкішні й лукавинку в оці
Котом його звали брати-запорожці.

Сподобавсь Коту приоріольський
куточок,—
Синів забажалось ростити і дочок.

І виросла грибом Котова хатинка,
Віки покотились
Котівка, Котівка!

ЯК ГНАТ ПРОГАНЯВ ХМАРИ

Товчеться, як Марко по пеклу,
Вечірній заморений грім.
Таким він буває запеклим,
Коли хтось будує свій дім.

Навмисно тоді насилася
На всіх новоселів біду —
І дійсно, бува, запалася
Світлиця у всіх на виду.

Раніше ж уміли прогнати
Лихе хмаровиння з небес!
Жива ще легенда про Гната, —
Він льон рятував і овес.

Не раз рятував і комори,
Й токи із зерном золотим.
Так дядько, сільський чудотворець,
Став князем, хоч був нелюдим.

Не темряви князем, а світла,
Бо ж хмари умів розганять!
Така в нас легенда розквітла,
Отак от уславився Гнат.

І що йому Проклятий Марко,
Коли — доброти він Чаклун?
Тепер екстрасенси азартно
Про нього шумлять із трибун.

ІНТЕРВ'Ю В ЮПІТЕРА

Зібрали біля мене консиліум
Осін, весна, зима і літо.
Запитали, чи вмію траву косити,
Чи розумію гомін води і вітру.

Я розказував усе як є —
Що сняться вночі мені зорі тривожні,
А вранці, як сонце над світом встає,
То радість приносить воно не
кожному.

Запитали потім, чого сумний,
І кому з них при мені зостатися,
Та я забув, ну забув, хоч убий,
Із ким найважче було прощатися...

І вони розійшлись, і до мене прийшла
П'ята пара — моя кохана.
На тендітних руках принесла
Космос — такий молодий, незнаний.

І я, невагомість відчувши свою,
Понісся кудись у глибоку далек
Брати в Юпітера інтерв'ю,
Венери слухать мелодії давні.

Щоб рідним оселям, на рідний край
На тихі озера, на луки сині
Упала музика зоряних зграй,
Заграла музика вдячного сина.

МОЛОДЬ ПРОТИ СНІДУ

У Всесвітній день боротьби зі СНІДом волонтери Центру соціальних ініціатив і волонтерства Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара стали організаторами соціальної акції «Молодь проти СНІДУ!».

Того ж вечора на Європейській площі Дніпропетровська студенти розповсюджували перехожим червоні стрічки з проспектом «ВІЛ/СНІД — загроза життю людини!», зверталися до мешканців міста на Дніпрі із закликом цінувати й берегти своє життя, дбати про власну безпечну поведінку, усвідомлюючи, що будь-які ризиковані кроки можуть дорого коштувати кожній людині, пропонували скористатися послугами фахівців. Розповіли про жахливу статистику розповсюдження цієї інфекції та констатували, що на сьогодні кількість ВІЛ-інфікованих у світі перевищує 30 мільйонів людей, померлих від цієї хвороби — 6 млн. Щорічно інфікується

жертвами СНІДу: Рудольф Нурієв, Майлз Девіс, Жан-Поль Арон, Курт

цією бідою. «Краса врятує світ! Ці слова усім нам знайомі. Але в ме-

Хвилинка мовчання

Рааб, Хоре Бипек, Брюс Четвін, Арні Зап, Лі Берейс, Кейт Херінг...

На площі звучить музичний твір у виконанні групи «Queen», а ведучі акції Альона Самохвалова і Катя Лубяна, волонтери Центру соціальних ініціатив і волонтерства, продовжують: «Ви чуєте голос людини, ім'я якого теж є на цій алеї, а значить, нема з нами — Фредді

жах нашої акції хочеться трішки змінити цю фразу: „Любов та співчуття врятують XXI століття!“ Тому що лише любов зможе впоратися з епідемією, яку породила інфекція ВІЛ/СНІДу. З епідемією страху та пересторог. Варто не боятися людей, які є живуть з ВІЛ-інфекцією, не допускати їх ізоляції від суспільства, а подати руку допомоги й підтримки! Давайте ж будемо любити й берегти себе та інших! Лише так ми зможемо уникнути страхітливих явищ цього століття: алкоголізму, наркоманії та СНІДу! Нехай живе любов і співчуття!»

Акція була проведена з

ініціативи студентів, які займаються добродійною діяльністю, та за підтримки торговельного центру «Європа».

**Зоя БОНДАРЕНКО, керівник
Центру соціальних ініціатив і волонтерства ДНУ ім. О.Гончара.**

Після акції на площі

більше 5 тисяч, що дає підстави говорити про пандемію СНІДу. Україна за темпами розвитку епідемії ВІЛ-інфекції займає друге місце у Європі та п'яте у світі.

«Тому зараз необхідно консолідувати суспільство, змінити модель поведінки людей, зробити кожен день боротьби зі СНІДом, для того, щоб потім кожен день не став днем національної жалоби!» — схвильовано і патетично лунало з вуст ведучої акції Катерини Лубяної.

Волонтери навели приклади увіковічення імен тих, хто загинув від тяжкої недуги. Відомо, що алея пам'яті в Берліні «Простір для роздумів» щомісяця поповнюється новими кам'яними плитами. Людей, чий прізвища містяться на плитах, поєднує одне — вони досягли великого успіху (серед них поети, музиканти, художники), але вони стали

Меркурі. Він був одним із перших, хто публічно зізнався, що хворий на СНІД через вживання наркотиків... Тож пропонуємо запаленими свічками та хвилиною мовчання вшанувати пам'ять тих, хто помер від СНІДу». І студенти «намалювали» запаленими свічками на площі та вшанували пам'ять жертв СНІДу.

Останні за цей вечір слова-звернення до присутніх стосувалися розуміння, турботи й надання допомоги тим, хто цього потребує зараз, хто зіткнувся з

Учасниці акції

ЛЮБОВ КОРСАРА У СУЧАСНОМУ ВАРІАНТІ

Багато хто запевняє, що епоха романтизму пройшла. Але та кількість глядачів, які вже кілька разів відвідали прем'єру цього річного се-

зону Дніпропетровського академічного театру опери та балету «Корсар», переконує у протилежному. Балет за однойменною поемою поета-романтика Джорджа Байрона зворушує й зачіпає за живе. А вся справа в коханні, історію якого на сцені відтворила балетна труппа театру. Автором сучасної хореографії, сценографії та костюмів став молодий постановник Дмитро Омельченко.

В основі сюжету твору Байрона «Корсар» – боротьба. Відчайдушні пірати своє життя назавжди пов'язали з морською стихією і смертельним ризиком. Їх хоробрий отаман Конрад, здається, не має страху ні перед чим. Тільки в душі він залишається вразливим. Кохання до чарівної Медори виявило йо-

го чуйний характер, але в той же час змусило до боротьби за визволення з турецького полону своєї обраниці. Небезпечні пригоди врешті мали велику ціну.

У постановці Дніпропетровського театру опери та балету повністю залишено класичну хореографію Маріуса Петина, використано музику Адольфа Адана, Цезаря Пуні, Лео Дуліба та інших композиторів, які створювали цей балет. Але сучасні рішення постановників зроби-

ли «Корсар» насправді оригінальним. На відміну від світових постановок, де фінал був щасливим, у дніпропетровській інсценізації він наближений до сюжету поеми Байрона. Історію викладено як сповідь перед смертною карою старого пірата священику.

Робота над балетом велася рік. Режисер Дмитро Омельченко ретельно опрацював кожну деталь в музиці, декораціях, костюмах.

У цьому допоміг досвід, який він перейняв під час десятирічної діяльності в Академії балету Юніверсал – передовій балетній школі Кореї. Саме в ній Дмитро навчився сучасній хореографії. Без неї постановка не була б такою ефектною. Як говорить художній керівник балету, заслужена артистка України Зінаїда Зінченко: «Вибір з класичного репертуару – те, що давно необхідне театру, але без осучаснення «Корсара» глядач би не так емоційно сприймав те, що відбувається на сцені».

Балетна оповідь про корсарів побудована на контрасті класики з модерном. Сценографія та костюми зробили балет видовищним. Кожний епізод здавався новою історією, яка врешті склалася в одну. Така зміна акцентів розпалювала зацікавленість глядачів. Як і поезія Байрона. Нею режисер вирішив доповнити «Корсар». Окрім озвучування фрагментів поеми в балеті була присутня й візуалізація. На екрані демонструвалися уривки фільмів з життя піратів.

Після прем'єри «Корсару» пройшло небагато часу, але постановка вже має міжнародну оцінку. Адже на час її показу в Дніпропетровську перебували німецькі партнери Національного гірничого університету. Після ділової розмови з керівництвом вишу щодо співробітництва вони відвідали оперний. «Ми насолоджувались балетною по-

становкою. Тим, як грав оркестр, танцювали артисти, – поділився враженнями ректор Еслінгенського університету прикладних наук Бернхард Шварц. – У Німеччині балет не так затребуваний публікою. Але те, що ми побачили, насправді вражає. Це дуже цікаве бачення поеми Байрона, зовсім інша інтерпретація твору. Нас захоплює вміння українців створювати незабутню атмосферу». З такою думкою погодився і професор Ніколаус Нойбергер. Проректор з міжнародних зв'язків Еслінгенського університету прикладних наук Штефані Майер відмітила гармонійне поєднання музичних стилів. А ще розповіла: молодь їх університету більше

схильна до культури кіно чи спорту. Тому приємно бачити студентів гірничого університету серед глядачів.

Як українським, так і німецьким глядачам сподобалась пластичність в танцях артистів балету. У прем'єрних показах головну партію Конрада почергово виконували Дмитро Омельченко та Сергій Скворцов, Медори – Олена Печенюк та Світлана Лісняк. Партію работоргівця Ланкедема танцювали Вадим Оленко та Олексій Чорич, пашу Сеїда – В. Буханов та В. Рогачов. Саме завдяки їм історія кохання корсара і його прекрасної Медори сповнені романтизму і справжньої вірності почуттю.

Наталія АНДРЮЩЕНКО.

Фото надано театром.

ЧУЖІ ЛЮДИ

*Гнат БЕРДО,
(Торонто, Канада)*

(продовження, початок у №№ 9-10 2011 р.)

— Що сталося, що комісар так швидко по-скакав?

Не знаю точно... Прибіг якийсь незнаний, мусів щось повідомити, і після цього вони повскакували на коней та чимдуж почвалали.

— Щось воно мені виглядає недобре?!

— Мабуть, це поганий омен, та що поробиш?

Повстанські бої

Комісар підняв свій відділ і погнав винищувати повстанців. Хтось йому доніс про місце їх перебування. І такого негідника-донощика земля носить, подумав Юрко, а ти, комісар, бодай собі у погоні в'язи скрутив. Я винний, бо запізнююсь з покаранням. Треба вже було виконати план нападу, і якнайшвидше йому хребет переломити. А то чого доброго, комісар готовий знищити повстанський відділ... Поганий з мене воїн, недолугий. Та інакше сталося, як думав собі Юрко. Вороги погналися за повстанцями під вечір, а другого дня перед обідом повстанці прийшли в село.

— Та як же воно, дякувати Господу, так сталося, — допитувався Юрків батько повстанця, який прийшов до них на обід, — ми вболівали, що вас вже там, у рідному Ярі, вороги одоліють?

— Та ні, не так то легко, як вороги собі гадають, — хвалився повстанець, — і наш брат, повстанець, не без долі.

— Комісар так бундючно щпарив в ліс, — піддавав батько повстанцеві охоти оповідати.

— Та він гнався. Йому хтось зрадив наше місце перебування, але й у нас є інформатори, є люди, які нас підтримують.

— Все село за вами, а проти нас московська сила, і тільки дехто їм услуговує, і то переважно зайшлий чужий елемент, колоністи.

— Так от нашого отамана повідомлено, що на нас сунуть карателі, — оповідав повстанець, — Отаман розділив відділ на дві частини, бо сподівався, що нас схочуть оточити. Меншу частину послав на засідку. І дійсно вороже підсилення гналося, щоб нас оточити, та напоролось на гураганний вогонь нашої засідки. А ми зайняли свої бойові позиції перед табором. І коли вони почали атаку на табір, ми ревнули на них із кулеметів. Вороги попадали, дехто мертвий, дехто живий. Не дочекавшись оточення та атаки по наших тилах, решта карателів повтікала світ за очі.

Після обіду отаман зібрав щовідважніших селян і своїх козаків та повідомив:

— На полі бою загинув командир ворожої групи. Ми підібрали у нього пляшет із документами. Між документами є наказ Лео Троцького, у якому говориться: «Об'явить амністію. Сложивших зброю не расстреливать негласно без суда». Як бачите, у більшовиків важні тайні накази, а не офіційна пропаганда, офіційна політика.

Коли отаман повідомив, що загинув московський командир, у Юрка появилась тривожна думка, що, можливо, загинув «його» комісар, от-

же, він спізнився з своїм судом над злочинцем. Та потім усвідомив: та ні, отаман виразно сказав: загинув «командир групи», а «мій» комісар є командиром батальйону, мушу якнайшвидше виконати присуд. Після цієї зустрічі селян з повстанцями в селі появилась приповідка:

«У Мамаю Гната Голова завзята, Із Мамаю Гната Зробивсь гайдамака, Бо він неборака Голій гультіпака».

А на комісарів напав страх, їх пропагандисти слали тривожні листи та звіти і просили присилати все більше війська. Пропагандист при головнокомандуючому більшовицькими військами Півдня Росії бив на сполох. Він писав 10 березня 1921 року: нашей властью «арестовывается даже в деревне интеллигенция и отправляется в лагеря на север. В Киеве за январь и февраль месяцы расстреляно до 200 народных учителей, обвиненных в помощи повстанцам... Ненависть к большевикам и страх перед ними чрезвычайно велики...»

Крестьянское движение, все более развивающееся на Украине, представляет для большевиков грозную опасность. Фактически, за исключением городов и узлов ж. д., вся территория Украины находится в руках восставшего народа... Восстание на Украине..., в случае наступления на Польшу и Румынию большевистских армий, может оказаться для большевиков гибельным».

Московські більшовики прислали все більше війська в Україну, з селянським повстанським рухом воювала 14-та більшовицька армія своїми дивізіями, 3-тя армія, 9-та армія, Армія Будьонного, дивізія китайців, два батальйони латишів. Стільки армій і дивізій московського війська воювало проти всенародного повстання в Україні, то ж чи це вам не доказ того, що це була московська окупація? Хто міг вистріляти до 200 народних вчителів лише у Києві і лише за два місяці? Це могла вчинити лише окупаційна влада! То ж чи це не доказ того, що повстання нашого народу врятувало Польшу і Румунію та Мадярщину від московської більшовицької окупації? Чуєте історики? Польшу врятував не «цуд над Віслою», а трясення владою московських більшовиків в Україні.

А більшовицький вождь не шукав порозуміння з українським народом, а пішов на його винищення, щоб зробити з України хлібний резерват для Московщини, чи то пак, для революції... А Польша пішлала війною проти України і з Московщиною поділили Україну по Збручі, подібно, як у 1667 році поділили вони Україну між собою по Дніпрі.

Під вечір Юрко ніс з балки гранату за пазухою, Федір вирушив виконувати свою роль ілюзіоніста. А так не хотілося лізти під шинок, якась сила відвертала Юрка від походу на горище, а інша шептала: і як ти увійдеш на димар? Та ж це неможливо пролізти на верх даху, а звідси мо-

жеш скотитися і впасти просто ворогам під ноги. Та Юрко ішов і заперечував: я мушу! Я мушу покарати злочин! Та це ж був би сором, що нахвалюється, а коли прийшло до діла, розслъзвився та сховався на піч. Нема вороття, не може бути інакше, жодна трудність, навіть страх чи небезпека не можуть мене відвернути, бо це ж народна справа, громадянська! Я повинен виконати цей обов'язок, покарати злочин!

І він ішов немов проти буйного вітру, всіма силами крокував в напрямку шинку. Коли переступав шлях, долинув до нього тупіт кінських копит, Юрко швидко вдрыпався на дуба і спостерігав, хто женеться. Пізнав отамана Мамаю, який скавав попереду свого відділу. Повстанці проскакали попід дерево, на якому він сидів, прямуючи у діброву. А зразу за ним гнався другий відділ. Юрко глянув поміж листям і впізнав комісара Грязнова.

— Ах ти ненаєдов проклятий, — подумав Юрко, — ти все гониш за своїми жертвами, все тобі мало вбивств, грабіжнику єден.

Він вихопив гранату з пазухи, встромив палець в кільце і, коли комісар наближався під його дерево, висмикнув кільце з гранати і кинув її на комісара, а сам сховався за стовбур дерева. Граната впала на коня позаду комісара, психнула і встигла скотитися на землю та розірвалась. Коня кинуло вбік, комісар покотився головою до переду. Солдат, що скавав за комісаром, бачив звідки кинуто гранату, та він тут же загинув. Ніхто інший не помітив, що сталося, звідки походив вибух. Всім чомусь здавалося, що стрільнули звідкись з міномета. Пристрасть та гармідер погоні за повстанцями заглушили реальність подій.

Погоня за повстанцями зупинилась. Вороги підбрали свого вбитого солдата та важко пораненого комісара і з сумом повезли їх до гарнізону у місті. А повстанці зникли у Холодному Ярі.

Після відходу ворогів селяни живо гуторили про знаменну подію. Баба Палажка виразила свій погляд:

— А бачите, люди добрі, що комісара Бог покарав! Не намарно я свічки ліпила в церкві святому архангелу Михаїлу та вимолювала у Господа, щоб зіслав на нього кару. І блискавка його сягнула навіть і без хмар.

— Та блискавка... Та хтось з міномета стрельнув. От тобі й блискавка, — заікався дід Кіндрат, — і без енерала метнуло.

— З міномета метнуло, то метнуло, та звідки метнуло?

— Звідки метнуло, то метнуло, добре, що метнуло. Вже він більше не буде викачувати людську працю-кривавицю.

— А може він ще залиже свої рани.

— Не дай, Боже. Не кажіть таке, бо ще накрядете біду. Та ж він тепер мстився б на нас, невинних.

— Як не він, то хтось з їхніх безперечно приїде помстувати на нас, нещасних...

— Ой лишенько, а що ж нам тепер робити?

— Ховатися у дірку разом з мишами...

Коли все вже втихло і заспокоїлося та стало темно, Юрко поволі, обережно зійшов із дуба. А

стопа у нього дуже боліли від довгого стояння на вітах. Його вразило прикре відчуття загибелі людей з його руки. Він усвідомив до болю страшне ремесло війни. Коли готувався напасти на бундючного та кривавого комісара, ним керувало почуття розплати за скоєні злочини, за грабежі та гноблення народу. Та коли він побачив його немичним, який ледве рушав рухами та головою... А ще той другий солдат, який тут же загинув. Юркові руки опали, зробилося мліно на серці, мало не впав з дуба. Він усвідомив істину, що не легко вбивати і бачити смерть зблизка... То лише імперіалістам, мабуть, легко мучити людей та вбивати. Бож комісар вбив вчителя Петра Дмитровича і не замітно було, щоб він за це переживав, а далі ганявся, щоб вбивати. За що? За те, що люди захищаються від грабунку, захищають свою працю, свою свободу.

Комісар заслужив покарання, думав далі Юрко, та я не покликаний карати, ніяк не годен вбивати навіть проклятого ворога, не те, що людину... Я б не міг бути комісаром... Я не імперіаліст... Може тому наш нарід і досі не має держави, живе у бездержав'ї, живе у «безверхій хаті...» І його стріляють усякі заїди, колоністи, агресори.

Поволочив він ноги додому і не хотів показуватись мамі. Якщо не довідається вона правди від сторонніх, то хай і від нього не дізнається. Поліз на горище, а опісля вдав, що він там заснув і тепер з просоння такий змарнілий.

За Україну

На світанку отаман Мамай із своїм відділом подався понад річкою на шлях, що вів до Знам'янки. Над шляхом в огородах повстанці зачалились на засідку. Частина відділу під проводом Сокола обійшла село Михайлівку, в якому перебувало вороже військо, і з другої сторони в'їхала в село. Тут зустріли вони трьох вершників варті. Поки ці додивилися, хто їде, повстанці зняли їх пострілами. Військо очуняло, завуршилось, солдати повскакували на коні і рушили в погоню за повстанцями. Сокіл із своїми козаками галопом поскакав дорогою на Знам'янку, де чатували козаки Мамаю. Коли ворожа кіннота розтяглася шляхом попри засідку, загін отамана відкрив ураганний вогонь. Падали вершники, іржали коні, деякі солдати зіскакували з коней і залягали по ровах та насипах, решта кинулася тікати. У запалі боротьби Сокіл кинувся доганяти тікаючих, та з укриття ворожа куля прошила повстанця. Він упав з коня мертвим. Повстанці зробили наступ і утихомирили ворожі постріли та забрали з поля бою свого героя і відійшли у ліс Чуту. Тут вони викопали могилу, познімали шапки і заспівали пісню:

«Мене доля призвала, дівчино, захищати ріднесенький край, Може вернись, а може загину, Ой ти, кохана, про мене згадай.

Вороги нашу землю встелили, бій за боєм кровавий іде За Україну, за славу, за волю Згасло друга життя молоде.

На узліссі могила чорніє Сумновида, забута, німа.

Посхиляйте ви, друзі, головоньки, Ой бо вже вірного друга нема.

Ой не плач, не ридай рідна нене, Твого сина на світі нема, Він загинув в повстанському бою Ой залишилась могила сумна».

А в Києві чужі люди творили терор, їм допомагали доморослі колоністи — змора України.

— Как я ненавижу етот язык, — казала Людмила своєму чоловікові.

— А что тебе, Людочка, меша-ет етот язык? Ето же не язык, а наречіє.

— Ах да, я ошиблась. Даже Максим Горькій запрети́л перево-діть свою «Мать» потому, что ето ліш наречіє.

— Но всьо-такі, откуда у тебя ето возраженіє?

— Ти можеш себе вообразіть, іду улицей, а двух інтеллігентних по віду мужчін говорят етім наречієм. Здесь, на улицах Києва!

— Ну что здесь удівительного, Людочка, ето наверняка сельскіє інтеллігенти.

— Сельскіє, дак оні в Києве должні научіться говоріть по-человечески.

— Должны... І оні, раньше ілі позже, научатся...

— Я не видержала, следіла куда оні вошли и указала адрес в большевістской ячейке.

— Что то, Людочка! Дак ето большевікі!?

— Противніє большевікі, я знаю, но оні ефектівно унічто-жают хохляндскіх патріотов.

— Людочка, поймі, еслі ми бу-дем іх унічтожать, оні восстанут. А ето хуже. Самій лутшій виход — ето мірная ассіміляція.

— Мірная!... А сколько учітелей развелось ліш в нашом Києве, ко-торіє навчають етому наречію, как языку. А ізученіє етого наречія ведьот прями к бандітізму... От те-бе і мірная ассіміляція! Я сказала своєю, чтобы люди спокойно спать могли, а ти как знаеш... И откуда берьотся столько етіх наглецов?

Прийшли чекісти, забрали поета Чуприненка, згорнули по різних донесеннях вчителів рідної мови, бо хто навчає української мови в Киє-ві, розуміється, має зв'язок з повс-танцями. Зайшли і по композитора Леонтовича, та його не застали до-ма.

— Куда уехал?

— Коля уехал в село к своєму папе, — не сміли відізватись рід-ною мовою в рідному та сколо-нізованому Києві.

(Далі буде)

У Канаді помер **Григорій Михайлович ЖУЧЕНКО (псевдонім: Яр СЛАВУТИЧ)** - український поет, перекладач, професор Альбертського університету. Автор англomовних підручників з української мови, літературно-критичних нарисів, редактор і видавець літературно-мистецького альманаху «Північне Сяйво» (Едмонтон). Народився Яр Славутич 11-го січня 1918 року у давньому (заснованому ще в XVII столітті) козацькому зимівнику, згодом — родовому хуторі Жученки, що поблизу села Благодатного (північна Херсонщина).

Переживши багатолітні життєві напасті, той козацький давній осередок не встояв перед новітньою ордою посланих комуністичної Москви місцевих «активістів»-комнезамівців. Мало того, «у вересні 1932р. 14-річного молодика заарештовують разом із батьком, який «не виконав плану до двору» (була тоді колективізаторами придумана така «геніальна» зачіпка: господареві-хліборобові спускався зі стелі взятий, спеціально завищений план поставок, — бувало, й не один, — за невиконання якого — арешт і висилка) батька везуть на заслання, а хлопець вискакує з потяга (на ходу) крізь отвір, прорізаний у стелі дірявого товарного вагона й таким чином урятовується», — це з початкових, так би мовити, віх свого коротко викладеного життєпису, накресленого самим Яром Славутичем у десятій збірці своїх поезій «Шаблі тополь» (К., 1992).

Опинившись у вільному світі, Яр Славутич, попри всі негарзди-необлаштованості — надто першої пори, — починає з наростаючою інтенсивністю вести боротьбу проти колоніального уярмлення України московською необільшовицькою імперією, раз і назавжди

• ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ

обравши за основу зброю в тій боротьбі слово правди, яке незмінно прагне донести до людей — до якомога ширшого загалу, користуючись чи то як поет засобами образного слова; чи то як науковець «мовою» фактів, логічно-невідпорних переконань; чи то як публіцист свідомий і вірний син свого народу, розповідаючи світові про тяжкі кривди, історичну наругу, постійно чинимі над українським народом його «братнім» північно-східним сусідом.

Молодий поет з когорти національно-визвольних бійців, Яр Славутич, — фактично першим своєю збіркою «Правдоносці» розпочав про це говорити поетично. Громадська думка діаспори із захопленням сприйняла його збірку, назвавши її «збіркою збірок», а його самого нарекла «правдоносцем», розцінювала її за вищими історикософічними національно-духовними вимірами: «як динамічне виверження поклику тих народних духовних цінностей, що були загнані війною (Другою світовою) в глибину української душі, як утвердження ідеалів Шевченка, Франка, Лесі Українки та інших виразників свого часу. Сьогоднішній читач в Україні має змогу познайомитись з основним у творчому доробку Яра Славутича. З набуттям державної незалежності на її теренах публікувались уже його оригінальні поетичні збірки: «Слово про Запорозьку Січ» (1991 та 2-ге, доповнене видання — 1992), «Шаблі тополь» (1992), а також вибрані «Твори в двох томах» (1994) і найповніше видання — «Твори, томи I — V», котре видавництво «Дніпро» дає до 80-річчя письменника.

Насамкінець зазначимо, що наше видання мало тісні контакти з покійником. З перших днів існування «Бористену» Яр Славутич співробітничав із січеславським щомісячником, вважав наш редакторський актив земляками. Чимало публікацій пера Яра Славутича з'являлися на шпальтах журналу в 90-х роках минулого століття. В останні часи через поважний вік та хворобу він вже фактично не дописував до нашого журналу. Але залишався його читачем та прихильником, зрідка спілкуючись телефоном з редактором видання, письменником Фіделем Сухоносом. Вічна йому пам'ять!

Бористенівці

• ХРИСТІЯНСЬКА СТОРІНКА

Провідники рубрики:

почесний доктор теології **Леонід ЯКОБЧУК** та журналіст **Лев ХМЕЛЬКОВСЬКИЙ**

1. „Господу, Богу твоєму, поклоняйся і Йому одному служи” (Мтв.4:10).

2. „Досліджуйте все; держіться доброго! Стережіться злого в усякому вигляді” (1 Сол. 5: 21,22).

3. „Щоб виполоючи кукіль, ви не вирвали пшениці” (Мтв.13:29).

ЛЮДСЬКА КУЛЬТУРА В ІСТОРИЧНОМУ РОЗВИТКУ

Культура первісних людей, які залишилися без Бога, була зооморфною. Вони зображували своїх богів в образі тварин. Живучи на природі, від якої залежало життя, людина, не розуміючи природи, часто обожествляла її, поклонялась їй, створюючи з неї культ (Дії 17:23, 29 — Павло в Атенах). Погани створювали свої моделі богів (ідолів) на основі їхнього розуміння про Бога. Щоб пізнати Бога, потрібно мати Біблійну модель „об’явлення” від Бога, а не своє розуміння, яке залежить від культури, звичаїв, обрядів.

Коли суспільство створює нові ідеологічні моделі, утворюється в людському сприйнятті істини нова дійсність. Коли вона не Біблійна, то буде спотворена, як в недоброму дзеркалі, (ілюстрація старої і молодої жінки.). Так появилася „преанімізм” — віра в „єдину безлику” силу і „анімізм” — віра в існування душ і духів, які управляють матеріальним світом, та „тотемізм” віра в предків з тваринного світу.

Сім’я є першою інституцією, яку створив Бог. Без Бога розпочалося практикування полігамії (многожонства), яке призводило до морального розкладу та деградації суспільства. Тільки повернення до встановленої Богом моногамії (один чоловік, одна дружина) позитивно вплинуло на розвиток сім’ї.

У первісних людей мистецтво виникло як форма емоціонального пізнання світу й суспільної свідомості. Це були переважно символічні зображення тварин, що відображували зооморфність їхньої культури. Культура народів розвивалась на різних етапах з розвитком різних цивілізацій, її розвиток, зміст і форми залежали від клімату, природних умов, знарядь праці, полювання та фермерства.

АНТИЧНА КУЛЬТУРА

3 історії знаємо про античну

культуру, в основі якої був труд вільних людей. Стиль життя — війни, релігія — політеїзм (багатобожжя), обожнення людини (поганство). Поклонялися статуям імператорів. Центром античної культури була стародавня Греція (Еллада). Характерне для античної культури виникнення естетики (наука про красу), філософії і театрального мистецтва у вигляді драми, трагедії та комедії. Апологети ранньої церкви театр називали спотворенням (викривленням) першообразу — тріумфом людської

насильницької смерті, вбивства християн, гладіаторів, злочинців, від алкоголізму, гомосексуалізму). Є прислів’я: „Перший Рим — це Рим, другий Рим — Константинополь, третій Рим — Москва, а четвертому — не бувати.” Між іншим, багато росіян хворіють на „римські” хвороби. Колись Чаадаєв попереджував, що Росія — приклад того, як жити не можна.

РОЗВИТОК СТАРОДАВНЬОЇ КУЛЬТУРИ КРАЇН СХОДУ

Характеристикою розвитку стародавньої культури Сходу було безпринципове поєднання несумісних поглядів, стилів, філософій та ідей окремих культур Азії з іншими, не східними цивілізаціями (еклектизм).

Самобутні культури окремих країн під впливом політично-економічних контактів та війн формувалися, попри їхню неподібність, в одну категорію. Так виникла категорія стародавньої культури Індії та Китаю і друга — стародавній Асирія та Персія.

Світогляд стародавніх китайців характерний специфічним поєднанням релігії, філософії та політичної ідеології. У їхній релігії ритуал переважає над релігійною наукою. Статус (становище) релігії набуває вигляду філософії типу конфуціанства, який є політичною ідеологією з основою філософії гуманізму структурного суспільства. В науці передувала переважно фізика та астрономія.

Індія є претендентом на визнання найстарішої культури на Землі з найбільш інтенсивним розвитком математики й астрономії. В Індії також розвивалась філологія і література. На стародавню культуру Асирії найбільший вплив мала культура країн Дворіччя, до якої належала і сама Асирія. Асирійці засвоїли від своїх сусідів письмо на клинопису й літературу. Також там був винайдений місячний календар і рельєфне мистецтво, яке вказувало на значення фізичної сили і незворушності. З Єгипту вони запозичили архітектуру, а з Середньої Азії — релігійні звичаї, — поклоніння сонцю, вогню. Замість поклоніння своїм божествам в храмах, вони влаштували „святі місця” — гаї, пагорби. В Ірані (Персія) в деяких місцях ще й до сьогодні збереглася релігія „зооастризм” (обожнювання вогню, сонця і неба).

(Далі буде)

БІБЛІЯ І ФЕНОМЕН КУЛЬТУРИ

(продовження, початок у №8-11, 2011 р.)

гордині.

Театр з грецького „театрон” — удаваний, „де ілюзію видають за життя, а маску за лице, де керує неправда, яка є великим злочином і дурістю перед Творцем істини” — писав Тертуліан. До античної культури належить також стародавній Рим.

Староримська культура — це найвищий зліт і одночасно упадок антропоморфної античної культури.

Чим характерна була староримська культура?

1. Вона не копіювалася, але бувалася на плані грецької.

2. Видовище.

3. Пересиченість (матеріальне задоволення і потяг до гострого відчуття, характерне і для наших днів).

4. Модель європейської культури наступних епох (державний устрій, військо, юриспруденція і т.п.).

Служіння Ісуса Христа розвивалося в часи Римської імперії. Цікаво, чому Бог вибрав приході Месії в цю історичну добу? Виповнення часу (Гал.4:4). Характеристика ментальності римлян (спосіб мислення):

1. Перенасиченість.

2. Розчарування в поганстві.

3. Цілковита моральна дезорієнтація (задоволення від споглядання

Для того, щоб поповнити знання Біблії, почути відповіді на запитання людей про різні проблеми повсякденного життя, слухайте християнську радіопрограму "Відвертість", яка виходить в ефір щоп'ятниці о 21.15, на першій програмі Українського радіо.

МАНДРІВКА НА ЗАКЕРЗОННЯ У КНЯЖОМУ ГОРОДІ ЯРОСЛАВІ

У другій половині серпня 2011 року, ми з другом Володимиром Галаком вибрались із північно-східної Польщі в мандрівку на наше «не своє» Закерзоння. Про свої спостереження хочемо поділитись з читачами. З чималим здивуванням ми помітили, що південно-східна Польща, особливо її комунікаційна мережа, переживає стан постійної будови-перебудови. Всюди кипить наполеглива робота: дотеперішні дороги набирають форм майже сучасних автострад.

«Ми тут всі готуємось до футбольних змагань в рамках Євро — 2012 і хочемо в очах закордонних туристів і вболівальників виглядати набагато краще, ніж наші спів організатори-українці», — сказав зустрічний поляк у Ярославі. Такі погляди виявляє більшість патріотичних поляків, які вже в генах мають бажання перемоги і домінації над своїм східним сусідом. Особисто не маю тут жодних застережень, щоб тільки спортивні змагання (і всякі інші) відбувались на рівноправних і партнерських засадах, бо якраз в історичному минулому бракувало нам тих засад.

Ранком 18-го серпня доїхали ми до княжого Ярослава, який привітав нас гарною погодою і натовпом туристів. Були це в першу чергу прочани-українці, які приїхали сюди з нагоди церковних святкувань, присвячених 15-літтю коронування (Кардиналом Сільвестріні) чудотворної ярославської ікони «Милосердя двері». Свято відбулось у гарно відновленому соборі Преображення Господнього, а Архієрейську Службу Божу очолив Блаженніший Святослав Шевчук — Патріарх Української Греко-католицької Церкви. Були також присутні єпископи обидвох Церков (Греко-католицької і Римо-католицької) з Польщі, України, Словаччини та Італії, а також представники державних адміністрацій з Польщі та України.

У своїй традиційній проповіді Патріарх Святослав багато уваги присвятив польським гостям (польською мовою) і представни-

кові Ватикану (італійською). Видно було, що зверхник нашої Церкви знає багато чужих мов і в потребі ними залюбки користується. Без труднощів ми помітили, що місцева (ярославська) українська громада дуже обережно поставилась до святкувань своєї парафії. Дехто взагалі боявся прийти, а ті, що долаючи заляканість, таки прийшли, намагались чимскоріш сезнути з людських очей як тільки закінчилось богослужіння. Один ярославський українець, виправдовуючись перед нами зі своєї присутності в церкві, назвав себе «поляком, який любить східній церковний обряд».

Досить комічно звучала оця акторська гра розгубленого та переляканого українця, який брехнею пробував покращити свій власний образ.

Українцям, які живуть на польському засланні у висліді операції «Вісла», дуже часто доводиться зустрічати емігрантів з України. Вони на кожному кроці переконують усіх про свій кровний зв'язок із Польщею. У кожного з них є «польське коріння». Свої вигадки так довго повторюють, що в кінці самі починають у них вірити. Наголошуючи на тому ж «корінні», втікач з володіння самодержця Януковича

Територія Закерзоння на польській карті часів існування "соціалістичного табору".

сподівається знайти між поляками більшу прихильність, а може й якесь працевлаштування. За акторським блазнуванням йдуть більш прагматичні дії: наш мандрівний українець вдосконалює знання польської мови, яка повинна йому допомогти у пошуках роботи...

Після Богослужіння в соборі Преображення Господнього, на прицерковній площі залишилось небагато народу й саме там зустріли ми працівників львівського телебачення, які брали інтерв'ю в українських прочан. Нам було цікаво почути їхні нетипові слова. Ось вони: «Чому наша теперішня Церква в достатній мірі не дотримується настанов Андрія Шептицького? У нас досі ще ніхто такий не народився, хто зумів би дорівняти цьому великому провідникові нашої Церкви, тому не дозволяймо собі „поправляти“ і „переінакшувати“ навчаль Великого Митрополита. Ми — миряни, з огірченням і дезапробатою спостерігаємо незрозумілу тенденцію до поширювання в нашій Церкві латинських впливів, а це гостро суперечить заходам Андрія Шептицького. Ми ж знаємо, що він був великим захисником чистоти рідного обряду та ворогом латинських впливів. Знаємо також про те, як дбайливо ставився наш Андрій до чистоти української мови в церковному обряді. Сьогодні спостерігаємо приховане намагання антиукраїнських сил поступово вводити чужі мови до наших Служб Божих. Така практика дуже шкідлива і в найбільшій мірі образлива. Нам прикро, що оці нездорові антиукраїнські тенденції виходять якраз із середовища ієрархів УГКЦ. Мабуть, і вони неспроможні протистояти політичному тиску різних українофобів. Старій ідеї про єдність Церкви і Народу, новітні реформатори хочуть протиставити концепцію непорозумін між українським народом (хоча б у діаспорі), з Українською Церквою, якій прищеплюється неукраїнська мова. Крім того, йдуть намагання, щоб Українська Греко-католицька Церква стала якоюсь понаднаціональною, універсальною інституцією, відірваною від українства. Власна назва нашої Церкви „УГКЦ“ поволі та безправно змінюється на „ГКЦ“ („Греко-католицьку Церкву“). Вже тепер на багатьох церковних спорудах у Польщі бачимо офіційний напис: „Греко-католицька Церква“. В такий спосіб (тихо та лицемірно) пропускається слово

„Українська“ і безправно деформується власна назва нашої Церкви. Хто, коли і кому надав право на такі негідні експерименти!?»

Біля ярославського собору хтось продавав церковну літературу, а між нею польськомовний періодик «Греко-католики». Ворожі інтенції про впровадження польської мови на місце української до церковних Богослужінь тут дуже виразні. Такі тенденції неминуче ведуть у бік деградації та маргіналізації УГКЦ, яка приречується на втрату великого числа вірних. Польща має успішний досвід у цій ділянці: перемінивши Білорусько-Українську Православну Церкву на Польський Костьол Православний, реформаторам вдалось багатократно зменшити число практикуючих парафіян. Як бачимо, тепер йдуть намагання, щоб і УГКЦ повести оцим промощеним шляхом. Єзуїтська лицемірна хитрість, яка після 1569 р. (тобто після Люблінської унії) так багато лиха і ворожнечі скоїла в Україні, починає і в наш час набирати розгону. Не може бути найменшого сумніву, що наполегливі зусилля українофобів мають на меті позбавити українців у Польщі головної твердині їхньої національно-релігійної тотожності. При цій нагоді хочеться запитати:

— Де наші церковні та національно-релігійні провідники? Чому не чуємо їхнього голосу!? Удар у нашу Церкву (байдуже чи вона греко-католицька чи православна) сприймаємо як загрозу для нашої тотожності, честі та гідності. Не чуємо також реакції патріотичних організацій та середовищ нашої діаспори, ні відгомону українського материка...

Вітаючи блаженнішого Святослава Шевчука, місцевий ієрарх нехотючи образив його (і нас, мирян) невдалим латинським новотвором «верховний архієпископ». Чому ігноруються діла і постанови великого мученика за віру — Кардинала Йосифа Сліпого!? Адже ж він започаткував відродження нашої УГКЦ у вигляді довершеної структури патріархату. Ми, прочани, ніяк не годимося (і маємо на це повне право) на деградацію зверхника нашої Церкви до титулу якогось «верховного архієпископа». Глава УГКЦ є Патріархом, а обсяг його юрисдикції поширений до території цілої України. Обмежовування його повноважень до штучного регіону «Галицько-волинської Митрополії» є

зловживанням і непорозумінням. Принагідно хочеться пригадати, що церковне канонічне право всі питання організаційно-структуральної природи поручає ієрархам нашої Помісної Церкви і нема тут можливостей до втручання Папи Римського. Його роль зводиться до акцептації синодальних постанов Української Греко-католицької Церкви.

У «Благовісті» (№ 7—8, VIII, 2011 р.) анонімний (і некомпетентний) автор пише: «Святіший Отець... дав згоду на вибір Синодом Єпископів УГКЦ... Буцацького ієрарха...» Це велике непорозуміння, бо Папа не втручається у внутрішнє життя нашої Церкви, а постанови Собору Єпископів лише приймає до відома. І тут хтось пробує приписувати латинські традиції нашій Церкві, а нам, мирянам, «завбивати баки».

Тому, що центр відродженої УГКЦ перенісся з Риму до Києва, то саме туди наші ієрархи різних щаблів повинні їздити на всякі з'їзди, наради і т. п. Постійне «паломництво» наших священнослужителів до Риму втратило вже свою обґрунтованість і свій сенс. Українська Церква (УГКЦ) перебуває в догматичній єдності з Римом, але живе власним життям і юрисдикційно йому не підлягає. Це, випрацьоване традицією, право Східних Церков, від якого й ми добровільно зрікатись не хочемо і ніхто до цього нас примусити не може...

Бажаємо звернути увагу на ще одну проблему, що дуже дратує наших українців. Йдеться про те, що організатори українських (світських і церковних) торжеств виявляють надмірне низькопоклонство у відношенні до запрошених гостей. Зазвичай господар імпрези чужою мовою вітає чужинців в першу чергу, а наших гостей (навіть значущих) додає накінець. Витворюється враження, що українські гості не заслуговують на партнерське, рівноправне трактування. Таке відчуття закріплює меншшартистні комплекси й холуйську натуру малороса. Почуття гідності домагається відкинути отакі практики.

На нашому святі вітаймо всіх запрошених гостей нашою українською мовою і напевно ніхто не буде ображений. Отакі думки почули (і, мабуть, записали) працівники львівської телевізії. Чи їх оприлюднили — не знаємо.

■

ФОЛЬКЛОРНИЙ «ДВІЙНИК» ДМИТРА ВИШНЕВЕЦЬКОГО, АБО ХТО БУВ ПРОТОТИПОМ КОЗАКА БАЙДИ — ДМИТРО ВИШНЕВЕЦЬКИЙ ЧИ САМІЙЛО КОРЕЦЬКИЙ?

(УРИВКИ)

У 1853 році польський етнограф Е. Руліковський опублікував дуже незвичний варіант «Пісні про Байду», яка є однією з найдавніших українських історичних пісень, що дійшли до нас, а у часи Руліковського вона ще активно побутувала (це доводить, зокрема, велика кількість її варіантів, записаних у XIX ст. [4, с. 145 — 153]). В класичному сюжеті пісні, який присутній у більшості її варіантів, на початку козак Байда «не день і не два» п'є мед-горілочку, потім отримує пропозиції турецького султана за багатства, почесні та ще й султанську дочку перейти до нього на службу та прийняти мусульманство, але відмовляється і героїчно гине страшною смертю, встигнувши однак помститися султанові. На відміну від цього класичного сюжету, варіант Руліковського починався так:

«Був пан Корецький
Дмитро Вишневецький, —
Він небесну силу мав
І воявав громом
Та своїм словом!»
[3, с. 3; 11, я. 184]

Далі вже шли рядки близькі за сюжетом у самих загальних рисах до «класичного» варіанту пісні (про повшення героя на гак, прохання подати йому лук та стріли і т.д.), але все це у словах та виразах досить далеких від стихії народної пісні. Закінчується пісня такими рядками (які йдуть після розповіді про те, як герой вбиває султана, його жінку та доньку):

«Узлились єниченці (яничари — В.К.), стали його рубати,
Стали янгели крильми трепати,
Стали його тіло і душу до небес брати»

[3, с. 3; 12, с. 135].

Цікаво, що кілька останніх рядків у 1853 р. не дозволила публікувати царська цензура (мабуть за рядки, в яких герой стріляє і віцїляє в «царя», «царицю» і «царівну», — і нехай за сюжетом пісні це турецький цар, лютий ворог і кат православного героя-мученика, але у часи «миколаївської» Росії цензура не дозволила цього). Пізніше, у

1879 р., Руліковський надрукував цей варіант повністю [12, с. 134—135].

На перший погляд варіант є явним фальсифікатом. Від перших рядків (з дивним, плутаним ім'ям героя, який і «пан Корецький», і «Дмитро Вишневецький») і до останніх рядків та загальної стилістики твір є дуже сумнівним. А

Довідка про автора:

Автор статті «Фольклорний "двійник" Дмитра Вишневецького, або хто був прототипом козака Байди — Дмитро Вишневецький чи Самійло Корецький?» — КОВБАСА В'ячеслав Михайлович, аспірант кафедри історіографії, джерелознавства та архівознавства історичного факультету Дніпропетровського національного університету ім. Олеса Гончара.

Засвідчую наукову вартість і актуальність статті.

Керівник кандидатської дисертації Ковбаси В.М.

Доктор історичних наук І.С. СТОРОЖЕНКО

26.10.2011 р.

якщо почати розбирати дрібниці... Наприклад те, що майже ні в одному з багатьох інших варіантів пісні не згадується ім'я героя, а вже прізвиська («Вишневецький») нема взагалі ні в одному варіанті, а тут все це є...

Коментуючи цей варіант, Антонович та Драгоманов у відомій збірці «Исторические песни малорусского народа» (1874) писали, що він «отличается особенно церковною редакцією» [4, с. 155]. М. Возняк вважав, що це «без сумніву плід якогось лірника», бачачи в багатьох набожних виразах варіанту «чисто лірницькі мотиви» [3, с. 35]. І. Франко у статті, присвяченій пісні про Байду, називає цей варіант «незугарним фальсифікатом» «якогось шляхтича, коли не самого Руліковського» [7, с. 161].

Але у 1929 р. літературознавець М. Возняк публікує невідомий до цього текст думи кінця XVII ст., головним героєм якої є «Дмитро Корецький», і раптом виявляється, що питання набагато складніше, і варіант Руліковського не невмілий і дивний фальсифікат, а варіант цієї думи. Варіант, який дивом зберігся і дожив до середини XIX ст., та був збережений стараннями українського поляка Е. Руліковського. Варіант цей вже мало був схожий

на свій прообраз — думу XVII ст. і багато в чому злився з набагато більш поширеною «Піснею про Байду» (від якої, на нашу думку, походила і сама дума, знайдена Возняком). Возняк присвятив своїй знахідці велику статтю «Цікава пам'ятка української пісенності XVII в.» [3, с. 3 — 37], де, окрім публікації думи, він докладно розгля-

дає питання, пов'язані з цією думою, з народною піснею про Байду та збирає дуже багато історичних матеріалів про Дмитра Вишневецького та Самійла Корецького, як претендентів на роль прототипу козака Байди.

Ми будемо вважати, що оповита легендами постать Дмитра Вишневецького повинна бути відома всім, — хоча б тому, що про нього говориться у шкільних підручниках з історії. Тим більше про нього повинні знати всі, хто цікавиться історією України, історією козацтва і т.д. Про Самійла Корецького у підручниках з історії не пишуть нічого, та мабуть і не всі любителі історії про нього знають. Проте, князь Самійло Корецький це теж легендарна історична постать з дивовижною долею. Жив та діяв він через півстоліття після Дмитра Вишневецького, вже в іншу історичну епоху, на початку XVII ст., але життя його було у чомусь дуже схоже на життя Вишневецького. Теж дуже яскраве (хоч і не з такими крутими поворотами та дивовижним розмахом, які характерні для непосидючого князя Дмитра), з деякими подробицями, гідними захоплюючої пригодницької повісті, воно теж трагічно закінчилося у Стамбулі. Корецький теж все життя воював,

він також був пов'язаний з Молдавією, і він теж боровся з турками та татарами, зажив слави одного з найвідоміших воїнів свого часу. Був пов'язаний Корецький і з українським козацтвом, але не з Січчю, не з організаційними та політичними моментами, а просто як військовий ватажок, професійний воїн, який велику частину життя провів у військових походах і якому необхідні були для його загонів такі ж професіонали. Свідченням поваги козаків до князя є приклад, який приводиться у працях про Корецького, про те, що, коли він потрапив у полон і був посаджений у стамбульську Чорну вежу, то козаки начебто здійснили напад на Стамбул і спробували звільнити князя Самійла [3, с. 31]. Проте Корецький був вже ополяченим українським князем, але православним, який щоправда пізніше

перейшов на унію (або навіть у католицтво — серед дослідників немає єдиної думки з цього приводу). Оженившись на дочці молдавського господаря Катерині Могилянці, Самійло Корецький пов'язав себе з Молдавією, і лєвова частка його військової активності пов'язана саме з цією країною, хоч він встиг проявити себе і під час походу поляків до Московії у «Смутні часи», а особливо у боротьбі з турками та татарами, як ми вже згадували [9, с. 60 — 61; 3, с. 23 — 24 і далі]. У 1616 р. він у перший раз потрапив у полон до турків, був привезений до Стамбулу, але йому дивом вдалося втекти і з великими пригодами і славою повернутися на Батьківщину. Але це не зменшило його активності, і у 1620 р. він знову потрапляє у полон, і знову опиняється у Стамбулі, але на цей раз його охороняли більш пильно, і втекти вдруге йому не вдалося. Не дивлячись на листи, у яких Корецький просить організувати його викуп (який, судячи з деяких даних, можливо і міг би статися, якби не вороги, які у Корецького виявилися серед турків), у 1622 р. його було страчено. Напівлегендарні подробиці цієї події стосуються питань, яких ми далі торкнемося. Корецько-

го було задушено (у турків це був звичний спосіб страти для знатних осіб [7, с. 184]), але нібито перед цим князь вихопив зброю у одного з своїх катів і, обороняючись, вбив декількох турків, поки іншим все ж не вдалося його зупинити, та задушити накинутими на шия рушниками [3, с. 30]. Цей епізод віддалено справді нагадує один із мотивів пісні про Байду (мотив спротиву та помсти катам).

Тепер розглянемо сюжет думи про «Дмитра Корецького», яку, як ми вже згадували, знайшов М. Возняк у збірнику пісень кінця XVII ст., який був виявлений ним у Польщі у Ягеллонській бібліотеці [3, с. 4]. Вона явно стосується Самійла

ки би герой перейшов на бік турків, але отримує відмову, і за це турки вішають героя на гак, він просить лук та стріли і т.д. [3, с. 4 — 5].

У своїй статті з першопублікацією думи про «Дмитра Корецького», відразу після тексту самої думи, М. Возняк констатує: «Наведений тут текст із запису кінця XVII в. це прототип пісні про Байду» [3, с. 5]. Отже знайдено першоджерело народної пісні, і з цього виходить, що варіант Руліковського є найбільш близьким до нього і незмутненим нашаруваннями часу, а всі інші, відповідно, більш віддалені і менш точні переробки (це наша інтерпретація висновків, які повинні виходити з гіпотези Возняка, але ми з ними не згодні, про що будемо говорити нижче)!

До своєї знахідки старовинного рукописного пісенника Возняк мав зовсім інший погляд на «Пісню про Байду», за яким в пісні відобразилася народна пам'ять про Дмитра Вишневецького. Як тоді, так і в наш час такий погляд є найбільш поширеним серед дослідників, чому й прізвисько пісенного Байди почали додавати до прізвища історичного Дмитра Вишневецького — «Вишневецький-Байда». У третьому томі своєї «Історії української літератури», опублікованому у 1924 р., Возняк писав, що «основна тема» пі-

Дмитро Вишневецький. Найбільш знане сьогодні зображення славної історичної постаті.

Корецького (хоча головний герой має ім'я «Дмитро» замість «Самійло»), бо на початку розповідає про битву під Цецорою і те, як Корецький потрапив у полон, потім, як герой пише зі Стамбулу листи до своєї матері та просить викупити його, продавши Корець та Межиріччя. Але мати відмовляє сину, бо вже «три рази з неволі викупала», «міста, села потратила» [3, с. 4 — 5] (який сюжет для народної пісні!). Але далі вже дума за сюжетом стає схожою на «Пісню про Байду» (не забуваймо, що головного героя у думі звати саме «Дмитро», — це не випадково). Султан просить «князя Дмитра» перейти у мусульманство, пропонує у жінки свою сестру, тіль-

ки про Байду («люта смерть козака за те, що не хотів потурчитися, одначе, висячи на гаку, мстить туркалі») «підходить так близько до оповідання сучасника Бельського про смерть Вишневецького, його треба віднести пісню до Дмитра Вишневецького» [2, с. 444]. Потім М. Возняк, як ми бачили, змінив свою точку зору. Спробуємо проаналізувати аргументи дослідника та висловити деякі свої спостереження, щодо питання походження «Пісні про Байду» та її історичної основи.

Отже, ми не згодні з висновками Возняка і спробуємо з ними посперечатися, багато в чому завдяки його ж блискучій праці, бо в ній

зібрані дуже багаті матеріали, щодо цього.

Дума з пісенника кінця XVII ст. без сумніву присвячена пригодам князя Самійла Корецького. Але те що Корецького називають у думі «Дмитром», це якраз, на нашу думку, є яскравим свідченням того, що особа князя Самійла та частина сюжету, яка його стосується, була додана вже до існуючої пісні про... ну звісно ж про Дмитра Вишневецького! Інакше навіщо й до чого в думі це ім'я? Більш того, з цього факту можна зробити ще один дуже важливий для нас висновок — гіпотетичний, але гіпотетичний з тією часткою ймовірності, яка близька до ствердження реального факту. Справа в тім, що, як ми вже згадували, майже ні в одному з варіантів «Пісні про Байду» немає ні імені, ні тим більше прізвища Дмитра Вишневецького. Цей факт непокоїв в тому числі і автора цієї розвідки. Бо факти, які, хоча б опосередковано, свідчили про те, що в «Пісні про Байду» таки присутнє було колись і ім'я «Дмитро», а не тільки прізвисько Байда, потрібні, щоб загальноприйнята зараз думка про те, що прототипом козака Байди був князь Дмитро Вишневецький мала під собою більш твердий науковий фундамент, ніж він зараз є. І ось додання прізвища Корецького, як ми припустили, до вже існуючої пісні про князя Дмитра, який у Стамбулі гине за наказом султана, це свідчення того, що у XVII ст. пісня про героя на гаку (тобто сучасна пісня про Байду) співалася ще з ім'ям Дмитра, яке не було стерте і забуте. Отже, маємо свідчення, що в більш давні часи в «Пісні про Байду» таки було присутнє ім'я «Дмитро»!

Записи варіантів народної пісні почалися вже у XIX ст., і в них говориться вже тільки про Байду (не враховуючи одного згадування імені «Дмитро» у варіанті збірника Ж. Паулі, який був надрукований чи не першим, але це згадування у ньому не дуже певне, бо можливо є «редакцією» самого видавця (а можливо і не є); друге ж згадування — у тому ж окремому від інших варіанті Руліковського, з якого ми почали наше дослідження). За такий великий час (з XVI до XIX ст.) і ім'я, і прізвище історичної особи у творі, який активно побутує саме у народі, повинні були стертися і замінитися чимсь більш узагальненим, чім у нашому випадку стало

прізвисько «Байда». А от якраз для твору «книжкового» походження, створеного «ерудитом», любителем історії, який міг з книжок та рукописів ознайомитися і з реальними, і з вже злегендаризованими фактами життя, наприклад, С. Корецького, таке «стирнання» первісного прізвища героя пісні, навпаки, майже неможливе. Та й сам твір виходить «необробленим», набагато більш кострубатим, ніж той, що переходить від співака до співака, з покоління в покоління. Саме таким аматорським віршуванням, на нашу думку і є «Дума про Дмитра Корецького» кінця XVII ст. та варіант «Пісні про Байду» Руліковського, в якому теж є і прізвище Корецького, і ім'я Дмитро.

Отож, на нашу думку, знайдена Возняком дума про «Дмитра» Корецького, додає свідчень якраз на користь Дмитра Вишневецького, як героя народної пісні про козака, а не Самійла Корецького, як це вважав сам Возняк.

Ще факти, які, на думку Возняка, свідчать на користь Корецького, як прототипу Байди, це те, що у пісні султан пропонує героєві прийняти іслам, і є історичні свідчення, що справді з Корецьким «зв'язала традиція таку пропозицію з боку турецького султана, що обіцював йому за це всякі вивіщення й почесті» [3, с. 36]. Возняк посилається на К. Ненецького, як одне з джерел щодо цієї традиції, та подає цитату з його «Гербівника» (1-ша пол. XVIII ст.): «сам турецький цар, цинячи такого хороброго лицаря, жертвував йому найвищу владу в своєму війську, найперші почесті на цісарському дворі, щоб тільки був відрікся християнського імені <...>» [3, с. 28]. Але такі ж свідчення є і щодо Вишневецького, Причому це свідчення із сучасного Дмитру Вишневецькому джерела, опублікованого у 1868 р., де говориться: якщо б Вишневецький потурчився, «від цезаря (тобто султана — В.К.) мав би усі держави та прикордонні замки, якими Іліаш воевода (волосякий) володів, і до того ласку велику цезаря турецького» [10, з. 70]. Отже, один із легендарних мотивів народної пісні фактично підтверджується історичним фактом.

Інший факт, який серйозно вплинув на думку Возняка, що можна бачити з контексту його аналізу матеріалів, це існування свідчень про побутування пісень про князя С. Корецького серед народу, тобто

існування живої народної традиції вже у давні часи, близькі до часів життя Корецького. Вчений пише: «Коли ж пригадаємо слова єзуїтського проповідника Андрія Скібіцького з 1633 р. про те, що тоді гомоніли по вулицях співи в честь Корецького, — а він чув їх передовсім у Корці, де виголосив проповідь, отже вони були українські, — то й ті слова промовляють за Корецьким» [3, с. 36]. Щодо князя Дмитра Вишневецького, Возняк пише, що, навпаки, він «не знайшов згадки про те, що співалися (в давні часи — В.К.) пісні про Вишневецького, хоча тяжко припустити, щоб їх не було» [3, с. 36]. Нам однак вдалося знайти джерело, яке свідчить, що про Вишневецьких співали пісні у XVI ст. Це історико-географічний твір С. Сарницького «*Descriptio veteris et novae Poloniae*» («Опис давньої та нової Польщі»), який вийшов у 1585 р. (тобто трохи більше ніж через 20 років після загибелі Дмитра Вишневецького), і в якому говориться про князів Вишневецьких, «яких слава та окраса — військової чесноти — виповнили Європу, так що повсюдно, навіть в областях північнозахідних піснями їх славлять» [1, с. 114 — 115; 13, с. 3]. Натрапили ми на нього зовсім випадково, шукаючи свідчення щодо Хортицького замку Вишневецького (недавно зроблено було й український переклад цієї цікавої, особливо з історіографічної, та й з історичної точки зору теж, книги). Отже і цей аргумент Возняка не промовляє саме «за Корецьким», бо свідчення про пісні про Вишневецького (та ще й з XVI ст.!) існують. На нашу думку свідчення Сарницького взагалі дуже цікаве і дуже додає на користь Д. Вишневецького, як героя пісні про Байду, навіть якщо абстрагуватись від питання, пов'язаного з Корецьким.

Щодо обставин загибелі Корецького та Вишневецького, то Возняк говорить, що, хоча Корецький і «не загинув на гаку, як Дмитро Вишневецький, а був задушений турками, але з пізніших легенд ми знаємо, що вже у XVII в. була традиція про смерть Корецького ідентична з традицією про смерть Дмитра Вишневецького» [3, с. 36]. Але це навряд чи є аргументом на користь С. Корецького.

Отже, більшість фактів, наведених Возняком на користь того, що дума про Корецького є прототипом

«Пісні про Байду», а сам Корецький — прототипом Байди, зовсім не свідчать про це. Навпаки, пояснити присутність імені «Дмитро» у думі про Корецького, якщо погоджуватися з гіпотезою Возняка, неможливо. Возняк і сам визнавав, що це дуже слабе місце його гіпотези («Справжній сук пам'ятки це назва героя», і далі [3, с. 35]) і робить спробу пояснити цей факт, але не дуже вдало: ніби то ім'я Дмитра Вишневецького потрапило у твір в більш пізні часи, «коли ймення Корецького призабулося» [3, с. 35]. Але ж логічніше було б думати навпаки: ім'я Самійла Корецького потрапило «в більш пізні часи» в давно вже існуючу пісню про Вишневецького (про це ж пише і І. Березовський у коментарях до «Пісні про Байду» у виданні «Історичні пісні» (1961) [5, с. 928]). Потім народна пісня, пов'язана з Дмитром Вишневецьким, так і продовжила розвиватися сама по собі, а «дума» про Корецького залишилася лише її боковим відгалуженням, набагато менше популярним, не відшліфованим народом. Відомий знавець дум М. Плісецький взагалі вважав, що в тексті думи про Корецького «є багато сумнівного» (хоча сюжет думи «сам по собі не викликає сумнівів, особливо через співзвучність його з піснею про Байду»). Наприклад, татарський хан названий «сином поганським», тоді як татар називали «бусурманами» і т. ін. [6, с. 300—301]. Ну що це, як не помилки освіченої, але «кабінетної» людини другої половини XVII ст.? На думку Плісецького, дума «є не свідомою фальсифікацією, а спробою людини літературно грамотної; але не досить доброго знавця народної мови, скласти на зразок народної пісні твір у жанрі думи» [6, с. 301]. З цієї точки зору взагалі дивно, що дума про Корецького в такому вигляді потрапила у народ і мала там якесь побутування. Але це так, і свідченням цього є варіант Руліковського, який все ж таки якимось існував і на протязі XVIII ст., поки все таки не зник, як невдала спроба переробки «Пісні про Байду» (Руліковський повідомляв, що записав його від столітньої бабусі [12, з. 134; 2, с. 3], а отже, теоретично, вона могла його почути у юності, десь на початку останньої чверті XVIII ст., якщо Руліковський каже правду і не дуже помиляється у віці співачки).

У рамках даної статті неможливо зробити сучасний великий фольклорний аналіз «Пісні про Байду» та думи про Корецького, і ми ставили собі за мету торкнутися більше історичних та історіографічних аспектів питання. В результаті ми можемо стверджувати, що докази М. Возняка на користь того, що історичний діяч початку XVII ст. князь Самійло Корецький був прототипом героя «Пісні про Байду» не є переконливими. Більш того, дума про Корецького надає нових доказів на користь Дмитра Вишневецького, як прототипу героя пісні і, таким чином, підкріплює цей найбільш поширений зараз погляд на проблему. Що ж до князя С. Корецького, то цей епізод, на нашу думку, зовсім не робить його сповнене пригод життя менш легендарним і славним. Масмо надію на появу вітчизняних серйозних досліджень, присвячених цьому українському князю, і на те, що він, окрім того що є зараз героєм польської історії, стане і героєм української.

Література:

1. **Вирський Д.** Річпосполитська історіографія України (XVI — середина XVII ст.) — К., 2008. — У 2-х ч. — Ч. 2 (Додатки). — 466 с.
2. **Возняк М.** Історія української літератури: У двох книгах. /2-ге вид., випр. — Львів, 1994. — Кн. 2. — 560 с.
3. **Возняк М.** Цікава пам'ятка української пісенності XVII в. //Україна. — 1929. — № 3—4 (березень—квітень). — С. 3 — 37.
4. Исторические песни малорусского народа. /С объясн. Вл. Анто-

новича и М. Драгоманова. — К., 1874. — Т. 1. — [2], 4, XXIV, [2], 336 с.

5. Историчні пісні /За ред. М.Т. Рильського і К.Г. Гуслистого. — К., 1961. — 1068 с.

6. **Плісецький М.** Українські народні думи: Сюжети і образи. — К., 1994. — 364 с.

7. **Франко І.Я.** Пісня про Байду //Франко І.Я. Зібрання творів. У 50 т. — К., 1984. — Т. 42.

Фольклористичні праці. — с. 161 — 189.

8. **Яковенко Н.М.** Українська шляхта з кінця XIV до середини XVII ст. (Волинь і Центральна Україна). — К., 1993. — 416 с.

9. **Maciszewski J. Korecki Samuel** //Polski Słownik Biograficzny. — Wrocław; Warszawa; Kraków, 1968. — Т. 14. — С. 60 — 62.

10. Przechodził A. Jagiellonki Polskie w XVI wieku. — Kraków, 1868. — Т. 2. Obrazy rodziny i dworu Zygmunta I i Zygmunta Augusta Królów Polskich. — VII, 306 s.

11. **Rulikowski E.** Opis powiatu Wasylkowskiego pod względem historycznym, obyczajowym i statystycznym. /Skreślił Edward Rulikowski. — Warszawa, 1853. — [4], 243, [2] s.

12. **Rulikowski E.** Zapiski etnograficzne z Ukrainy //Zbiór wiadomości do antropologii krajowej. — Kraków, 1879. — Т. 3. — III. Dział etnologiczny. — С. 62 — 166.

13. **(Sarnicki S.)** Descriptio veteris et novae Poloniae <...>. — [Kraków,] Anno a Jesu Christo nato 1585. — [73] s.

■

Сучасний криєвид легендарного острова Хортиця — коліски Запорізької Січі.

ПІД ПАТРОНАТОМ КОЛГОСПНОЇ СИСТЕМИ: ПРАВОВЕ СТАНОВИЩЕ СЕЛЯНСЬКИХ ДІТЕЙ-СИРИТ У ПОСТГОЛОДОМОРНОМУ СЕЛІ (1933—1936 РР.)

Цьогорічне вшанування пам'яті жертв Голодомору-геноциду 1932—1933 рр. не випадково було присвячено пам'яті дітей, померлих та народжених внаслідок цієї жахливої катастрофи. Відомий український історик В. Марочко називає селянських дітей «найвразливішою соціальною групою сільського населення, яка масово постраждала від голоду» [11, с. 50]. Наочним свідченням масової загибелі дітей стали порожні й напівпорожні класи сільських шкіл у вересні 1933 р. В останні роки тема становища селянських дітей за доби Голодомору стала однією з провідних у вітчизняній історіографії, що доводять праці В. Марочко [11], І. Діптан [9], А. Зінченко [10]. Між тим окремого висвітлення вимагає правове становище селянських сиріт у постголодоморний період. Тому метою представленої розвідки є дослідження функціонування системи колгоспного і радгоспного патронату, а також діяльності дитячих будинків у сільській місцевості у 1933—1936 рр.

Загальновізвано, що головними причинами зростання сирітства серед селянських дітей на початку 30-х років ХХ ст. стали розкуркулення, масові репресії і Голодомор 1932—1933 рр. Однак і після подій 1933 р. становище з продовольством в українському селі залишалося напруженим. Численні документи фіксують факти голодування, вживання сурогатів, голючих смертей у першій половині 1934 р. За даними ДПУ на середину лютого 1934 р. так званими «продовольчими труднощами» були охоплені 166 сіл 46 районів республіки [12, с. 69]. У 1934 р. продовжували фіксуватися і випадки канібалізму: у січні у селі Лихівка Верхньодніпровського району, у липні — в колгоспі ім. XVII з'їзду Ленінської сільради №1 Олександрійського району [2, арк. 213].

Негативно позначився на становищі селянських дітей і голод 1934—1935 рр., спричинений посухою у південних регіонах УРСР. Так, у колгоспі «Якір» Сталіндорфського району вже у серпні 1934 р. померло 12 дітей, у колгоспі «Сталін» — 4 [1, арк. 49]. З листа секретаря Дніпропетровського обкому КП(б)У М.

Матвеєва можна довідатися, що на середину квітня 1935 р. кількість дітей у дитбудинках області

збільшилася «майже у два рази проти 1934 р.» [6, арк. 137]. Був перепоповнений у цей період і Криворізький дитколектор, де замість 100 безпритульних постійно перебувало 200—300 осіб [7, арк. 53].

Оскільки вже існуючі дитячі установи не могли вмістити всіх дітей, що залишилися без батьківської опіки, у 1933—1936 рр. починає практикуватися новий спосіб вирішення проблеми сирітства й безпритульності — передання дітей під патронат колгоспів і радгоспів. Ухвалене 5 серпня 1933 р. Політбюро ЦК КП(б)У рішення про запровадження патронату колективних об'єднань стало складовою загальнодержавної політики, спрямованої на очищення міст від безпритульних шляхом «поступової реєвакуації... їх на село!» Згідно з цим рішенням обкоми зобов'язали провести у колгоспах відповідну роз'яснювальну роботу, а райпарткоми та райвиконкоми — забезпечити оперативне керівництво відправкою дітей до колгоспів та організацією їх побуту на місцях. Передання дітей під патронат колгоспів планувалося закінчити в Харківській області до 15 вересня, в інших областях — до 1 жовтня 1933 р. Політбюро ЦК КП(б)У також рекомендувало обкомам використати «досвід Харківського обкому про передання дітей віком 12 років і вище до радгоспів Скотоводтресту і Свиноводтресту». На наш погляд, за умов гострої нестачі робочих рук на селі працю сиріт-підлітків планувалося використовувати для догляду за худобою. На органи Наркомосвіти і Наркомздрава республіки покладался обов'язок організувати систематичний нагляд і контроль за станом переданих під патронат колективних об'єднань дітей [13, арк. 139—140].

Як наслідок, лише у колгоспах ім. Леніна, «Центральний», «Кавповк», «Червоний прапор» Покровського району Дніпропетровської області у 1934 р. під патронатом перебувало від 5 до 21 дітей віком від 2 до 15 років. Зро-

Про автора: Наталя Радомірівна РОМАНЕЦЬ — докторант Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара, кандидат історичних наук, доцент.

зуміло, що у колективних об'єднань, продукцію яких майже у повному обсязі через систему заготівель вилучала держава, не було коштів та приміщень для утримання сиріт, через що діти опинялися у жахливому становищі. Так, у вищезгаданих колгоспах сироти жили у непристосованих, холодних будинках, спали на підлозі, були погано вдягнені, не мали взуття. Ще гірше було організовано їх харчування. У колгоспі «Червоний прапор» сиріт тричі на день годували кукурудзяною кашею, а в колгоспі ім. В. І. Леніна діти «самі дбали про їжу» [5, арк. 228]. Вихованням патронуванних дітей ніхто не займався. До того ж «великий відсоток дітей шкільного віку через відсутність одягу не відвідували шкільні заняття» [2, арк. 68].

Не маючи необхідних ресурсів для утримання сиріт, деякі сільради Харківської та Київської областей знайшли оригінальний вихід вирішення проблеми патронуванних дітей. Щоб позбутися сиріт, їм почали видавати довідки, в яких вказували, що вони «сироти й безпритульні». З цими документами діти знову поверталися до міст, що розцінювалось владою, як небажане й шкідливе явище [8, арк. 5].

Щоб виправити кричущу ситуацію з утриманням патронуванних сиріт, місцева влада була змушена вжити невідкладні заходи. Так, керівництво Дніпропетровської області на початку 1934 р. ухвалило рішення «забрати назад тих дітей, що знаходяться в тяжкому стані з тим, щоб розмістити їх в додатково організованих дитячих будинках». Для цього протягом січня-лютого 1934 р. планувалося відкрити в області нові дитячі будинки на 1000 дітей. Одночасно обласній прокуратурі запропонували організувати «1—2 показових процеси над особами, що допустили безвідповідальне, знущальне ставлення до патронування дітей» [8, арк. 17].

У квітні 1934 р. Дніпропетровський обком КП(б)У знову повертається до проблеми дітей, переданих

під патрунування колгоспів і радгоспів, приймаючи рішення здійснити їх перевірку, «щоб передати тих з них, хто має батьків, останнім» [2, арк. 68]. До батьків, які відмовлялися приймати дітей, мали застосувати судову репресію. Прокуратурі доручили «організувати декілька показових судових процесів над такими батьками» [2, арк. 691].

Але вжиті обласною владою протягом 1934—1935 рр. заходи не змінили ситуацію на краще. У листі секретаря ЦК КП(б)У П. Постишева від 25 листопада 1935 р. знову наводилися факти «про неприпустиме становище, в якому перебували патронувані діти в радгоспах, колгоспах і на промислових підприємствах області» [3, арк. 151]. У відповідь партійний очільник Дніпропетровщини М. Хатаевич звернувся до ЦК КП(б)У з проханням асигнувати у 1936 р. 400 тис. карбованців для організації 10 нових дитячих будинків і розширення 12 існуючих, що дозволило б забрати вихованців з «маломісних колгоспів, що не мали можливості забезпечити дітей гарними умовами, а також з колгоспів, перевантажених патронатом» [3, арк. 155—156.]

Між тим, як свідчать документи, створення нових дитячих будинків у сільській місцевості також не вирішувало проблему утримання та виховання селянських сиріт, оскільки районна влада належним чином не фінансувала й не контролювала їх діяльність. Показовим у цьому плані було становище дитячого будинку в селі Перещепино Новомосковського району, організованого у травні 1934 р. До нього передавали на виховання безпритульних дітей, підібраних на вулицях обласного центру. Сироти потрапляли до дитячої установи у важкому стані, як зазначав секретар Перещепинського райпарткому, «напівмертвими», і тому потребували на належний догляд і харчування [5, арк. 458]. Але в ізоляторі дитячого будинку були вибиті вікна, не вистачало ліжок. Хворі діти в лахміттях валялися на підлозі. При цьому в ізоляторі одночасно утримували дітей з різними епідеміологічними захворюваннями, а сам він був розташований поруч з кімнатою, де мешкали здорові діти. Зрозуміло, що недотримання елементарних санітарних норм призводило до зростання захворюваності серед сиріт і навіть до летальних випадків. Наприкінці жовтня 1934 р. із 135 дітей, що прожи-

вали в дитбудинку, померло 9 [5, арк. 447]. Керівництво дитячої установи, намагаючись уникнути кримінальної відповідальності, смерті дітей не реєструвало, а померлих таємно ховали вночі у поспіхом збитих ящиках, іноді по два трупи в одній труні.

Побутові умови дітей у Перещепинському дитбудинку були жахливими. Сироти не мали змінної білизни, не відвідували бані, ходили брудними й завшивленими. Про рівень санітарії свідчить той факт, що діти вмивалися з відра, яке також використовувалося для прибирання та відправлення вночі природних потреб.

Специфічними були й методи виховання сиріт. За найменшу провину їх позбавляли їжі. Тому, щоб прогодуватися, діти були змушені красти городину з селянських ділянок. Трапився випадок, коли за крадіжку цибулі, над «крадіями з безвиході» влаштували справжню екзекуцію. Вихователька Г. Кобеза роздягнула хлопчаків Ваню Кучерявенко і Миколу Шкута та посадила їх на підвіконня на протяз. Після подібної екзекуції Кучерявенко помер від спалення легенів, а Шкут довго хворів. Показово, що після порушення кримінальної справи проти посадових осіб дитбудинку більшість працівників винними себе не визнали [5, арк. 448—449].

Випадки подібного ставлення до дітей-сиріт з боку керівництва дитбудинків були непоодинокими, що дозволяє зробити висновок про системність порушень. Так, у березні 1934 р. Софіївський народний суд засудив до позбавлення волі терміном від 3 до 6 років адміністрацію дитячого будинку села Любомирівка Запорізького району. Під час попереднього слідства було встановлено антисанітарний стан приміщення, численні випадки побиття дітей, позбавлення їх їжі. У виховних цілях в дітей навіть стріляли з дробовика. Смертність серед вихованців дитбудинку протягом вересня — листопада 1933 р. становила 6 чоловік на добу [4, арк. 250].

Підсумовуючи, зазначимо, що запроваджуючи систему колгоспного патронату, влада не ставила за мету забезпечити належні умови виховання й утримання селянських сиріт. В першу чергу, партійне керівництво республіки переймалося тим, щоб очистити від селянських дітей вулиці міст, де вони шукали

порятунку від голодної смерті. Передати дітей під патронат колективних об'єднань, продукцію яких вилучала держава, і які не могли розраховуватися за вироблені трудові з власними членами, означало прирікти сиріт на голодну смерть. Тому система колгоспного патронату і новостворені дитячі будинки у сільській місцевості перетворилися на своєрідні табори смерті, із яких не було порятунку. Але для більшовицької влади головним стало те, що у подібних резерваціях селянські діти помирали подалі від сторонніх очей, непомітно для інших громадян країни Рад, що продовжували будівництво соціалізму на одній шостій земної кулі.

Джерела та література:

1. Державний архів Дніпропетровської області (далі ДАДО). — Ф. П—19, оп. 1, спр. 1471.
2. ДАДО. — Ф. П —19, оп. 1, спр. 1494.
3. ДАДО. — Ф. П —19, оп. 2, спр. 69.
4. ДАДО. — Ф. Р—1520, оп. 3, спр. 62.
5. ДАДО. — Ф. Р —1520, оп. 3, спр. 84.
6. ДАДО. — Ф. Р —1520, оп. 3, спр. 85.
7. ДАДО. — Ф. Р—1520, оп. 3, спр. 172.
8. ДАДО. — Ф. Р—2262, оп. 1 дод., спр. 2.
9. **Діптан І.** Голод 1932 — 1933 років і дитяча безпритульність на Слобожанщині// Найбільший злочин імперії: Матеріали науково-практичної конференції. — К.: Просвіта, 1993. — С. 43 — 45.
10. **Зінченко А. Г.** Дитяча безпритульність в радянській Україні в 20-х — першій половині 30-х років ХХ століття [Текст]: автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / Зінченко Алла Григорівна; Одеський національний ун-т ім. І.І. Мечникова. — О., 2002. — 17 с.
11. **Марочко В.** Голодомор 1932 — 1933 рр. — К., 2007. — 64 с.
12. Трагедия советской деревни. Коллективизация и раскулачивание. 1927 — 1939: Документы и материалы. В 5-ти тт./ Т. 4. 1934 — 1936/ Под ред В. Данилова, Р. Маннинг, Л. Виолы. — М.: Российская политическая энциклопедия (РОССПЭН), 2002. — 1056 с.
13. Центральний державний архів громадських об'єднань України. — Ф. 1, оп. 6, спр. 284.

■

Олеся ОМЕЛЬЧЕНКО (зліва) із Любов'ю ГОЛОТОЮ під час роботи делегатами шостого з'їзду НСПУ. 17 жовтня 2011 року (Коччи-Заспа)

• ЮВІЛЯРУ НА ПАМ'ЯТЬ

Олеся ОМЕЛЬЧЕНКО народилася 19 січня 1952 року в селі Військовому Солонянського району на Дніпропетровщині. Закінчила філологічний факультет Дніпропетровського державного університету та романо-германський факультет Харківського держуніверситету. Автор книг: «Зачарований обрій», «Присвячую себе...», «Скажи на мене: зірочка» (вірші та пісні для дітей) та інших творів, численних публікацій в періодичній пресі області та України. Довгий час пані Олеся працює вчителем у місцевій середній школі села Військове. Її педагогічний талант, помножений на поетичне обдарування, сприяє тому, що вже не одна генерація місцевої молоді зараховує Олесю Омельченко до своїх улюблених наставників.

Свій золотавий ювілей здібна письменниця зустрічає сповнена творчих планів. Чимало нових цікавих рукописів пера пані Олесі чекають на свого видавця. Редакція нашого щомісячника з нагоди помітної дати в житті Олесі Омельченко зичить їй подальших гарних книг, доброго самопочуття та гумору, щоденної наснаги та жіночого щастя. З роси Вам і води, дорога колежанка!

Олеся ОМЕЛЬЧЕНКО
(травень 2005 — травень 2006)

***

Буває так, що просто не до сміху.
Бува — робота тягарем стає,
Коли немає вільної хвилини,
Щоб утекти в загасне, моє,
Де Муза, мрія та ясне натхнення,
Де воля й радість, й жде мене Пегас.
І все без них — безлике і нікчемне.
Лиш Бог мовчить терпляче в небесах.
І, може, раптом, заболить сумління,
Й душа назустріч ранку поспішить.
І рвусь у вись, але трима коріння.
Від болю тіло плаче і болить.
Прошу Любові! А літа сутуло
Пошкандибали в сутінь.
Й листопад
Кружляє в сні, у мрії, щоб минуле
Теплом надії огорнуло сад.

***

О часе милий, ти мене не бачиш.
Я закружляла в суєті листком.
Чи ти мені безглуздя це пробачиш?
Вже й дні здаються безнадійним сном.
Мої герої сплять. Чекають дива.
А мрії тонуть в океані днів.
І лиш скрипить позимовіла слива —
Слова шукає зі скарбниці слів.
Для мене зараз все з чекання зріє.
А я не бачу — я кручусь листком.
Хай буде грім і блискавки у зливу!
Хай я повстану проти долі знов!
Покличу Музу:
— Йди крізь хащі страху!
— О, мчи, Натхнення, через суєту!
Я з клітки випускаю душу-птаху.
Що, важко? Важко!
Але ж я — живу!
Так треба, щоб зав'язла у турботах.
Так треба, щоб від мене ти пішов.
Он гості йдуть. Та ні ж, то мій Господар,

Бористенівці

Мій Труд, й веде роботу й три роботи.
Ну що ж, заходьте! І до праці — знов!
Де інтермеццо? Де отой спочинок,
Ковток повітря у задусі дій?
Тонка й прозора, начебто хвилинка.
І як, і що — вирішувать самій!

***

Несподівано, несподівано
В непривітний зимовий дощ
Ти з'явилася, ти, омріяна,
Вічно юна моя Любов.
Я подумала: «Де ж та молодість?»
Шлях попереду — вже назад.
І не віриться, ох не віриться,
Що мій спогад ясний — в сльозах.
Вже йому я давно відснилася.
Та й чи снилась, як він... мені..?
«Що ж, — це спогад, — не бачиш дійсності?
Мариш? Стрінеш його? Вві сні?
Ти ж прождала життя у вигадці.
Ну а він? В своїм світі жив.
А ти билась у клітці піснею.
Ліс сосновий у ніч тужив.
Й світляки пролітали парами...
Ти ж із клітки не полетиш!
Страх утратити? Так не мала ще!»
— Він у серці моєму жив!
— Так оце ти для цього мріяла
І життя прожила, як звір,
Щоб боятись свій міф розвіяти,
Раптом втратить любов, ... чи тіль?
Легше ж так: він навек у серденьку...
Тільки з цим і життя мина.
...Дощ холодний, і тисне темрява,
І рятунку від сліз нема!
Як я скучила! Як я скучила!
Де ти, Доле? О де мій принц?
Все — у серденьку. Вже й замучилась
Перемріянням дивним цим!
І не хочу дивитись в дзеркало.
Там щодалі, то голосніш,
Як сирена швидкої з темені
Із моєї душі кричиш!

«НАШЕ МИСТЕЦТВО — РІДНІЙ ALMA MATER»

У Дніпропетровському національному університеті ім. О. Гончара пройшло засідання

чив якнайбільше радісних миттєвостей і у свята, й у будні. «Паростки» за сприяння ректорату, профкому,

гуманітарних проблем освіти стали пілотним проектом у роботі з талановитою молоддю, — наголосив Валентин Васильович Іваненко. — Чотири роки поспіль тут презентуються творчі надбання обдарованої молоді, проводяться майстер-класи, зустрічі з відомими письменниками, поетами, літераторами, подорожуючими... А фотовиставка-конкурс, яка проводиться у рамках діяльності клубу, є чудовою прикрасою університету, що створює гарний настрій, якщо навіть мимохідь кинеш оком на світлинку, і чудовою можливістю для студентів самовиявитися".

Родзинкою зустрічі була розповідь про власні досягнення альпіністки Марії Хитрикової, яка у дванадцять років покорила Еверест. Нині вона студентка 4-го курсу факультету фізики, електроніки та комп'ютерних систем нашого університету, кандидат у майстри спорту з альпінізму, переможець різноманітних змагань та конкурсів.

Для усіх присутніх власні твори демонстрували студенти Микола Головань, Ольга Бевзюк, Дмитро Чекурда, Євгенія Ліннікова, Ольга Різоль, Айнура Іджраї, Анастасія Демешко, Любов Волошко, Анна Пичкур, Анна Єрьоміна, а також "Паростки" привітали гості з Дніпропетровської консерваторії ім. М. Глінки бандурист Ілля Ключенков та соліст Олександр Владіміров.

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім.О.Гончара.

загальноуніверситетського клубу творчої молоді «Паростки» на тему «Наше мистецтво — рідній Alma mater», у рамках якого талановиті першокурсники та постійні учасники клубу презентували власну творчість — пісні, поезію, гумор, музичні композиції, вишивку.

Щорічно напередодні Дня студента в університеті підводяться підсумки роботи зі студентством, оцінюється ефективність різноманітних програм і проектів, що стосуються наукового, культурологічного, професійного та духовного розвитку. Зокрема, діяльність «Паростків» спрямована на допомогу кожній молодій людині, яка навчається в університеті, розкрити і підтримати її таланти, створити всі умови для самореалізації.

"Під час зустрічі «Наше мистецтво — рідній Alma mater» проректор з науково-педагогічної роботи у сфері гуманітарної освіти й виховання молоді В. В. Іваненко разом з директором Центру гуманітарних проблем освіти, доцентом Н. П. Олійником вручив Почесні грамоти й Подяки переможцям та учасникам сьомої загальноуніверситетської фотовиставки-конкурсу «Світ крізь посмішку» і побажав, щоб їхній фотооб'єктив завжди ба-

добровільної творчої групи у складі режисера-постановника Олени Бесараб (старшого викладача факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства), звукорежисера Сергія Акімова (директора лабораторії з ремонту та технічного обслуговування засобів обчислювальної техніки), керівника клубу Валентини Олександрівни Архіреєвої та співробітників Центру

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ У ЗАГАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКОМУ КОНТЕКСТІ

«Історія людської думки і творчості, зокрема історія науки, філософії і техніки, — зазначив В. І. Вернадський, — є не тільки галуззю знання, яка має величезне значення для з'ясування істини, її вивчення необхідне і для вірної оцінки сучасного знання і техніки, і для створення настільки необхідної, особливо у нас, наступності наукової творчості, розуміння значення і неперервності наукової роботи» /1, 403/. За останні півстоліття українські історики науки досягли певних успіхів. Ними проаналізовано становлення багатьох важливих галузей природознавства і техніки, доведено до широкого загалу відомості про життя і творчість видатних діячів вітчизняної науки, розкрито основні тенденції розвитку науки і техніки в Україні, створено низку підручників для вищої школи, що знаходять використання в освітянській практиці. Проте еволюцію наукового знання не можна вивчати в окремій країні без врахування його світової історії. Саме про інтеграцію зусиль істориків науки різних країн для створення єдиної панорами розвитку знань у світовому контексті йшлося на науковому форумі, що відбувся в Афінах у травні 2010 р.

Ідея створення єдиного європейського підручника з історії науки і техніки належить учасникам Програми з історії, філософії та дидактики науки і техніки (History, Philosophy and Didactics of Science and Technology — HPDST). Проект організації названої Програми виник завдяки ініціативі двох окремих, але близьких за предметом дослідження команд: з історії та філософії науки і техніки, та з дидактики науки. Метою їх об'єднання стало визнання необхідності посилення міждисциплінарних зв'язків у сфері науки та сприяння кращому розумінню її значення серед різних верств суспільства.

Нині ІФДНТ (HPDST) виступає як діюча програма Інституту новогрецьких досліджень Національної грецької дослідницької фундації у співробітництві з Лабораторією наукової освіти, епістемології та технології навчання (Laboratory of Science Education, Epistemology and Educational Technology — ASEL) Афінського університету. Робота проводиться за фінансовою підтримкою Сьомої рамко-

вої програми (проект Гефест). За час, що пройшов від 2000 року (року заснування проекту), спільна команда з історії, філософії та дидактики науки і техніки (ІФДНТ) стала однією з найуспішніших у Південно-Західній Європі, що підтверджується переліком проведених нею наукових та науково-організаційних заходів:

- опубліковано два оглядових наукових бюлетеня (грецькою та англійською мовами);
- регулярно видається регіональний інформаційний бюлетень;
- надруковано 21 книгу (грецькою, англійською, французькою та китайською мовами);
- вийшло три спільних випуски міжнародного журналу та 250 статей із запланованої тематики;
- завершено 13 дослідницьких проектів за участю грецьких та європейських партнерів;
- створено науковий музей;
- організовано 14 симпозіумів та конференцій;
- працює літній семінар;
- відкрито спеціальний сайт в інтернеті (<http://www.hpdst.gr>) /2/.

В ході виконання програми ІФДНТ відмічено певні недоліки: слабка активність у справі мобілізації наукових ресурсів, нестача досвіду у сферах музеєлогії та публічних наукових комунікацій, недостатній рівень формування європейського стратегічного партнерства. Проте в цілому результати роботи програми є досить показовими.

Серед монографій, виданих учасниками програми, можна відмітити наступні. Болгарське товариство дослідження науки, техніки та суспільства з нагоди свого 40-річчя видало книгу «40 років наукознавства у Болгарії» /3/. Її видавцем виступив Центр наукознавства та історії науки (CSSHS), заснований у 1995 р. як наступник Дослідницької групи з наукознавства (1968) при Болгарській академії наук, згодом трансформованої у Центр (1972). Це перше об'ємне видання, що об'єднує отримані в країні знання з історії науки, змальовує перспективи подальшого розвитку науки у Болгарії та її взаємозв'язок з суспільством. У книзі представлені результати дослідницьких проектів з проблем, що характеризують сучасний стан історії науки і техніки у

Про автора: ГАМАЛІЯ Катерина Миколаївна — кандидат історичних наук, доцент, Заступник завідувача кафедри мистецтвознавства та етнічної культури Мистецького інституту художнього моделювання та дизайну ім. Сальвадора Далі.

країні: інноваційні системи, інноваційна наукова політика та її інструменти — моніторинг та аналіз наукових програм, людських ресурсів, наукових комунікацій тощо. Статті з історії науки, сфокусовані на висвітленні внеску болгарських вчених у біологію, ядерну енергію, культурологічні студії, а також на ролі для дослідників таких джерел, як наукові листи XVII століття та наукові архіви. Національний політехнічний музей Болгарії видав окрему книгу з нагоди свого 50-річчя /4/.

Вагомий внесок до світової історико-наукової літератури складають 15 томів, присвячених розвитку науки та мистецтва на теренах Турції. Перші 11 томів стосуються 25-річних досліджень у галузях астрономії, математики, географії, музики, військового та прикладного мистецтва, останні 4 — літератури з історії медицини /5/. 12 том починається з передмови, написаної професором Екмеледдіном Исаноглу, в якій накреслено основні риси історії медичних наук, включаючи зуболікування, фармакологію та ветеринарію, починаючи від раннього Ісламу до розквіту Оттоманської імперії. В основному змісті наведено дані щодо результатів, отриманих окремими авторами, традиційними та науковими школами, медичними інституціями. Перші три томи багато ілюстровані репродукціями манускриптів, малюнками та фотографіями госпітальних будівель, лабораторій. Четвертий том вміщує біографії персоналії та перелік книг медичного напрямку. Фундаментальне видання охоплює великий арсенал медичних знань мусульманського світу.

Відомий турецький фізик професор Ердал Іноню (1926—2007) опублікував серію бібліографічних праць з історії фізики, математики та хімії, виконаних в Турції впродовж 1923—1966 рр. Разом з астрономом Муаммером Дізером (1924—1993) у 1970-х рр. він почав збирати біобібліографію з астрономії та астрофізики. Видання, що стало по смертю для обох авторів, вміщує дані про іноземних дослідників, які працювали в Турції, і турецьких астрономів та астрофізиків, які працювали за кордоном в означений період /6/. Детально описа-

но також початок та еволюцію астрономічних досліджень у турецьких університетах та обсерваторіях, процес інституціалізації астрономії та астрофізики, починаючи з 1923 р. Ця піонерська робота є цінним внеском в історію астрономії ХХ століття.

Серію праць з історії науки та її викладання представили грецькі дослідники. Групою авторів створено збірку есе «Теоретичні результати у природничих науках» /7/, в якій розглянуто історію та епістемологію природознавства. Тематика збірки стосується також питань історії наукових інструментів, взаємовідношення між математикою та природознавством, гендером та наукою, історіографії науки та сприйняття нових наукових теорій у Греції. Автори вважають, що наука є не статичним зібранням законів та теорій, а динамічним процесом, повним протиріч та переоцінки, тому вивчення природознавства неможливо відділяти від вивчення його історії.

Крістіна Філі створила книгу «Верховна влада і математика» /8/. Такі математики, як Гіпатія та Галілей, стикнулися з безжалісним покаранням з боку властителей. Інші, зокрема Лейбніц, Ейлер та Каратеодору, сприймалися як реформатори держави. Коші зруйнував свою академічну кар'єру, залишившись вірним династії Бурбонів, в той час як Фур'є покинув Наполеона Великого і став роялістом. Бернар Больцано, великий реформатор у галузі математичного аналізу, філософ, теолог та логік був звільнений з Празького університету через свої демократичні ідеали, що суперечили законам Меттерніха, відомим як Карлсбадські закони (1819). Аналізуються також переслідування єврейських математиків в епоху фашизму та Третього рейху, Єгорова і Лужина після більшовицької революції.

Книга відомого грецького історика науки Янніса Караса «Пригоди грецької науки» /9/ є однією з серії його творів стосовно розвитку наукової думки за часів так званого Неоеліністичного ренесансу. Її мета — довести, що європейський та грецький культурні регіони до початку Грецької війни за незалежність (1821) могли сполучатися через кілька каналів. Основний аргумент автора полягає в тому, що наука не має строго національного характеру, а користується зв'язуючими мостами між всіма націями.

Чаріс Анастопулос, дослідник з відділу фізики грецького університету у Патрі, присвятив свою книгу «Часточки або хвилі: Еволюція концепцій матерії у сучасній фізиці» /10/ аналізу фундаментальних основ фізики. Популярно написана книга пояснює походження і розвиток фізичних концепцій, що стосу-

ються матерії, та описує протиріччя щодо трактування цього поняття. Вона має продемонструвати змішаній аудиторії, що квантова теорія поля може сприяти опису природних явищ.

Впродовж кількох останніх років інтезивно проходила організація різнопланових наукових форумів. 14—20 липня 2007 р. у місті Елаті (Греція) відбувся 5-ий Семінар з критичного підходу до науки та освіти, в якому взяли участь університети Афін та Янени, Національна грецька дослідницька фундація, журнал «Critical science and education». На семінарі були присутніми близько 100 учасників, зокрема ті, хто бажає отримати кандидатський ступінь в галузі дидактики, філософії та історії науки. Пленарне засідання відкрив професор Рональд Л. Намберс, президент Міжнародного союзу історії та філософії науки (Відділення історії науки і техніки), який виступив з доповіддю «Антиеволюціоністи: від наукового креаціонізму до розумної конструкції».

28—30 вересня 2007 р. в Афінах пройшов 4-ий семінар на тему «Проблемні питання науки: історія, філософія та дидактика». Матеріали семінару опубліковані в одноіменній збірці /11/, розділеній на три відділи: історія науки (11 статей), філософія науки (11 статей), дидактика математики і природознавства (12 статей). Зміст збірки дає підстави вважати, що у Греції вже склалася міждисциплінарна спільнота істориків, філософів та дидактиків науки.

4—5 березня 2008 р. філософське відділення університету у Патрі організувало дводенну конференцію з філософії природознавства та космології під назвою «Матерія та сила: від метафізики до секуляризації». В ході конференції відбулася філософська дискусія щодо різних шляхів, якими поняття матерії у її корелятивному зв'язку з силою змінювалось від античності до сучасності. Виступаючи описували космологічні моделі від Платона та Аристотеля, через раннє християнство та Середньовіччя до Декарта, Ньютона та Лейбніца, доповнюючи філософські питання прикладами з історії науки. Конференція підтвердила, що одвічні питання космології є не тільки джерелом філософської думки, а й точкою перетину між філософією та сучасною наукою.

26—29 червня 2008 р. відбувся 8-ий Міжнародний конгрес з історії океанографії. Попередні конгреси проходили у Монако (1966), Едінбурзі (1972), Вудхолі (1980), Гамбурзі (1987), Скрипсі (1993), Кінгдао (1999) та Калінінграді (2003). Цього разу місцем проведення конгресу стала Зоологічна станція Антона Дорна поблизу Неаполя. Особливий інтерес присутніх викликали матеріали, наведені

МОЯ УКРАЇНО

Моя найкраща в світі
сторона,

Чарівна, неповторна,
Україно!

Для мене в цілیم світі ти —
одна

І рідна, й мила, дорога,
єдина.

Ми всі малі пагінчики твої
Прийшли у світ, щоб в нім
добро творити.

Хоч, може, й кращі є на цій
землі краї,

Та нам судилось в Україні
жити.

Ми — патріоти, дочки і
сини,

Для твого блага все в житті
здолаєм!

Бо ти найкращий, краю мій
ясний,

Вітчизну й матір ми не
вибираєм.

А просто любимо, бо ця
земля свята,

Вона нас народила і
зростила.

Вітчизною зовемо
неспроста,

Бо нам вона дала і душу, й
крила.

групою грецьких дослідників, які висвітлили розвиток океанографії у Греції за останні 50 років.

14—15 липня 2008 р. на острові Сірос (Греція) відбулася конференція на тему «Технологія. Історичні, соціологічні та філософські перспективи», організована Грецьким відкритим університетом, Інститутом неогрецьких досліджень, Національною грецькою дослідницькою фундацією. Завданням конференції було обговорення питань історії та філософії науки, зокрема фізики. Перше засідання почалося з виступу професора Пітера Холмберга, який навів кілька прикладів того, як історія фізики може стати інструментом для кращого розуміння студентами фундаментальних фізичних законів. На другому засіданні доктор Шустер представив доповідь, в якій висвітлив прихований зв'язок між фізикою та поезією. В кінці третього засідання доктор Джордж Влахакіс у своєму виступі «Наука та суспільство у Греції» розглянув розвиток грецької науки від кінця XIX до початку XX століття у соціальному аспекті.

В рамках вищезазначеної конференції на острові Сірос (14—15 липня 2008 р.) проходила щорічна зустріч Групи з історії фізики Європейського фізичного товариства. Цього разу були присутні майже всі члени Ради, які вітали нового члена — професора Райка Юрдана з Хорватії. Група обговорила організацію симпозіума «Спектроскопія: наука та суспільство», що відбувся згодом на Міжнародному конгресі з історії науки і техніки у Будапешті (28 липня — 2 серпня 2009) та спеціальної конференції з історії фізики на об'єднаній конференції Австрійського фізичного товариства, Шведського фізичного товариства та Австрійського товариства астрономії і астрофізики, проведення якої передбачалося в Інсбруку 2—4 вересня 2009 р. з відвідуванням лабораторії Гесса на висоті у 2250 м.

Програма ІФДНТ (HPDST) організувала симпозіум «Ідеї та інструменти у соціальному контексті в Оттоманській імперії та національних державах» в рамках XXIII Міжнародного конгресу з історії науки і техніки, що відбувся у Будапешті 28 липня — 2 серпня 2009 р. Вперше аналогічна тематика прозвучала на XX конгресі у Льєжі (Бельгія) на симпозіумі «Історія оттоманської науки, техніки та індустрії» /12/. Вона продовжилася на XXI конгресі у Мехіко (2001) під назвою «Наука та різноманітність культури: від Оттоманської імперії до національних держав». Симпозіум, що відбувся під час XXII конгресу у Пекіні 24—30 липня 2005 р., називався «Дифузія науки та техніки: Оттоманська імперія і національні дер-

жави». На останньому з названих симпозіумів (2009) було висвітлено наукові досягнення багатонаціонального суспільства, що успадкувало різні наукові традиції і нині перебуває в межах широкого територіального спектру, відкрите для нових наукових ідей та новостворених інструментів.

Останньою акцією Програми з історії, філософії та дидактики науки і техніки стала скликана нею міжнародна конференція «Історія науки у практиці», що відбувалася з 6 по 9 травня 2010 р. у Афінах. Як випливає з назви конференції, її метою було виявлення можливостей введення історії науки у практику, зокрема викладацьку та популяризаційну. Основна увага конференції приділялась наступним темам:

- розглядання можливості створення загального європейського посібника з історії науки;
- використання історії науки при формальному і неформальному навчанні науці;
- дослідження епістемологічних проблем при навчанні історії науки;
- оцінка того, що може запропонувати публіці музей історії науки;
- обговорення збереження сучасної наукової спадщини.

Незважаючи на те, що через загальноогрецький страйк 5 травня аеропорт у Афінах був закритий, більша частина учасників змогла взяти участь у конференції, програма якої проходила згідно наміченому плану: 5 травня реєстрація від 16.30 до 17.30 та урочисте відкриття від 17.30 до 19.40, а з 6 по 8 травня вранішні засідання від 9.00 до 13.00 та вечірні від 16.30 до 20.10. 9 травня учасникам була запропонована цікава екскурсія до обсерваторії /13/.

На конференції було розглянуто широкий спектр питань, здебільшого пов'язаних із застосуванням історико-наукових знань у сфері викладання. Своє бачення однієї з основних проблем, намічених для обговорення — створення спільного європейського підручника з історії науки — представив Міхал Коківські з Інституту історії науки Польської академії наук. На його думку, зараз дійсно не існує єдиного збалансованого підручника, оскільки кожна нація створює подібний твір з перевагою власного матеріалу. При написанні спільної європейської історії науки на авторський колектив чекають труднощі не тільки при визначенні релевантності численних даних, а й при вирішенні питання щодо доцільності визнання існування «загальної» та «національної» науки. Проте ідея варті реалізації, оскільки кожна нація недостатньо знайома з історією науки інших країн. Створення загальноєвропей-

ського підручника допоможе виявити малознайому для всієї європейської спільноти інформацію і скоригувати оцінку локальних наукових досягнень /14/.

Цю ж тему розвивав Константінос Ніколантонакіс з Західномакедонського університету. Він зазначив, що фраза «Наука є переважно західним феноменом» стала постулатом для сучасних ідеологів, що характеризується як «евроцентричне сприймання науки». Згідно такому постулату арабська наука вважається простим зберігачем наукових досягнень давньої Греції. За допомогою конкретних прикладів з галузі математики доповідач показав, що латинська наука не могла сприйматися у Центральній Європі без серйозної трансмісії через арабські наукові тексти, і тому арабська наукова думка повинна зайняти важливе місце у загальноєвропейському підручнику з історії науки /15/.

Світлана Руда, виступаючи від Центру імені Доброва Національної академії наук України, навила чималий список підручників та посібників, створених в Україні починаючи з 60-х рр. XX століття до сьогодення. Більшість названих видань віддає перевагу досягненням науки і техніки, здобутим на території України, і лише «Історія фізики» Ю. О. Храмова дає збалансовану картину розвитку фізичної науки у світовому аспекті /16/.

Лілія Пономаренко та Алла Литвинко представляли на конференції Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». Вони розповіли про створений ними інноваційний курс «Історія розвитку фізичних концепцій», який вони викладають впродовж 8 років у Київській політехніці. На їх думку, активне використання матеріалів курсу допомагає майбутнім студентам та інженерам засвоювати матеріал у контексті світової науки /17/.

Як випливає з доповіді Галини Горохової та Віталія Горохова з Інституту філософії Російської академії наук та Інституту технологічної оцінки та системного аналізу Інституту техніки у Карлсруе (Німеччина), в Росії з 2006 року аспіранти першого року навчання всіх спеціальностей пишуть реферати з історії обраної галузі науки і складають іспит з філософії науки. Представлена доповідь виконана за підтримки проекту «Технологія у знанієвому суспільстві» Російської фундації базових досліджень /18/.

Оригінальний метод, запозичений з наукознавства, який допомагає у викладанні історико-наукових дисциплін, був представлений Ерікою Лазаровою з Відділення історії науки Болгарської академії наук. З кінця 90-х років XX століття співробітники Відділення проводять у життя відео-інтерв'ювання провідних

болгарських вчених, що дозволило створити унікальний відеоархів. Відеома матеріали, що утворюють живу енциклопедію сучасної болгарської науки, дуже допомагають при викладанні історії науки і техніки/19/.

Крізь усі 5 вищезазначені основні напрями роботи конференції червоною ниткою проходило прагнення організаторів до посилення міждисциплінарних контактів, враховуючи дослідження в галузі історії природознавства, соціальних наук та мистецтва. Доповідь Світлани Гапаченко та Андрія Мамалуй була присвячена використанню естетичних принципів в історії фізики. Вони стверджували, що сучасна парадигма вищої інженерної освіти повинна базуватися на основі гармонічної взаємодії між наукою, культурою і технікою. Курс історії науки надає великі можливості для виявлення взаємозв'язку епістемологічних та естетичних аспектів у природознавстві, зокрема у фізиці. Важливим завданням курсу історії фізики є виявлення ідеї Краси і демонстрації ролі деяких її аспектів, таких як Гармонія та Симетрія, у еволюції фізичної науки /20/.

Катерина Гамалія (Мистецький інститут художнього моделювання та дизайну, Київ) навела приклад історичної дисципліни синтетичного характеру — історію садово-паркового мистецтва, в якій відомості зі сфери мистецтва та науки прив'язані у своєму значенні. Садово-паркові ансамблі займають важливе місце у культурній спадщині людства як пам'ятки минулих епох, як виразники художнього стилю періоду їх створення, а також як наочний результат практичного застосування наукових знань з галузей філософії, математики, механіки, біології, агрономії, будівельної техніки. Синтетичний характер садово-паркового мистецтва виступає при вивченні його історії, починаючи з давніх часів. Отже, історія садово-паркового мистецтва може стати одним із розділів підручника з загальної історії науки, а також самостійним курсом при викладанні у спеціальних вищих навчальних закладах різного профілю — біологічних, аграрних, будівельних, мистецьких /21/.

Програма ІФДНТ планує подальше розширення авторського колективу для створення єдиного європейського підручника, проведення наступних наукових форумів, видання нових статей та книг з історії науки і техніки. Створення єдиного загальноєвропейського підручника з історії науки має стати вельми корисною акцією для всіх причетних до цього країні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Вернадский В. И. О необходимости создания Комиссии по истории науки, философии и техники / В. И. Вернадский. Труды по истории науки [ред. Ф. Т. Янши-

на, С. Н. Жидовиной]. — Москва : Наука, 202. — с. 403—404 (Библиотека трудов академика В. И. Вернадского).

2. Newsletter for the History of Science in Southeastern Europe. — N 11. — May 2009. — P.1.

3. 40 години наукознание в България. — София : CSSHS, 2008. — 390 p.

4. История на науката и техниката в България. Юбилейна сесия 50 години Национален политехнически музей. — София, 2007. — 120 с.

5. History of the Literature of Medical Sciences during the Ottoman Period. — In 4 volumes. — Istanbul : IRCICA, 2009. — CLXXXI + 556, 557—1304, 1305—2036, 2037—2380 p.

6. İnönü E. A Bibliography Accounting for Turkey's Contribution to Researches in Astronomy and Astrophysics Between the Years 1923—1966. — Ankara : Turkish Academy of Sciences, 2009. — 126 p.

7. Theoretical Issues in Natural Sciences/ — Athens : Topos, 2008.

8. Phili Ch. Sovereignty and Mathematics. — Athens, 2009. — 757 p.

9. Karas Ya. The Adventures of the Greek Science. — Athens : Hellenic Physicists Association, 2009.

10. Anastopoulos Ch. Particle or Wave : The Evolution of the Concept of Matter in Modern Physics. — Princeton University, 2008. — 432 p.

11. Issue in Science : History, Philosophy and Didactics. Conference proceedings. — Athens, 2008. — 390 p.

12. Proceedings of the International Congress of History of Science (Liege, 20—26 July 1997). — Vol. VI. Science, Technology and Industry in the Ottoman World. — Belgium : Brepols, 2000.

13. International Conference «History of Science in Practice». Conference program. — Athens, 2010. — 9 p.

14. Kokowski M. Exploring the creation of a common European textbook of the history of science. Challenges and Promises // Book of abstracts of International Conference «History of Science in Practice». — Athens, 2010. — P. 12.

15. Nikolantonakis K. A common European textbook for the History of Science and the Eurocentric perception of Science // Ibid. — P. 15.

16. Храмов Ю. А. История физики. — К. : Феникс, 2006. — 1176 с.

17. Ponomarenko L., Lytvinko A. History of Physics in Practice : Innovation course «Yistory of Physical Concepts Development» in the National Technical University of Ukraine «Kyiv Politechnic Institute» // Book of abstracts of International Conference «History of Science in Practice». — Athens, 2010. — P. 17—18.

18. Gorokhova G., Gorokhov V. Experience of the Teaching of the Postgraduate Students in the History and Philosophy of Science in the Russian Academy of Sciences // Ibid. — P. 6—7.

19. Lazarova E. The focused interview as epistemological instrument in the recent history of science // Ibid. — P. 13.

20. Gapochenko S., Mamalui A. Aesthetic Principles in History of Physics // Ibid. — P. 5—6.

21. Gamaliya K. Blurring the Line between Art and Science // Ibid. — P. 4.

Надія КРАСОТКІНА

УКРАЇНА

Країна чудова —
стеги і Карпати,
зелені сади
біля кожної хати.
Як символ верба
і червона калина.
Вкраїну люблю —
це моя Батьківщина.
Тут чистеє небо
і сонце в зеніті,
зерно золотаве
і грона наліті.
Тут слово правдиве
і мова єдина.
Тебе я люблю,
ти моя, Україна!

Наталія ВАЛЬКО

ЄДНАЙМОСЬ, УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДЕ!

Брати мої із Заходу і Сходу,
Єднаймося у звитяжній боротьбі,
Здобули ми вже жадану свободу,
Тепер же будьмо разом у ходьбі.
Згадаймо предків наших славних,
Що полягли на полі бою,
Щоб із часів отих прадавніх
Будити пам'ять в нас з тобою.
Усі ми діти матері-України,
Хоч не усім болять її страждання.
Не допустимо до великої руїни,
Хай збудуться одвічні сподівання.
Несімо злагоду у наші лави,
Будуймо храм духовності святий,
Працюймо всі для величі держави,
Щоб діти і онуки гідно жили в ній.

СВЯТО МИКОЛАЯ У ВЕТЕРАНІВ СЦЕНИ

Справедливо говорять, що дитинство схоже на осінній вік. Літнім людям так само необхідна увага і

турбота. У Дніпропетровському регіональному відділенні Союзу театральних діячів України кожного року до дня Святого Миколая влаштовують благодійне свято для усіх ветеранів сцени міста. Цей захід називають оригінальним, бо театральні чомусь не входять у число тих, кому прагнуть допомогти спон-

сори. Тому відразу виникає повага до організаторів за святковий день для тих, хто належить мистецтву, але, на жаль, вже не може працювати на сцені.

П'ятнадцята святкова зустріч вже своєю ювілейною датою наштовхнула на думку дізнатися більше про її історію. Спочатку увага до ветеранів сцени виявлялась в деякому матеріальному заохоченні. Поки організацію і проведення свята не взяв на себе народний артист України, конферансьє Іван Шепелєв. Йому вдалося влаштувати так, щоб всебічна підтримка і допомога ветеранам театрів Дніпропетровщини відчувалась постійно, особливо в день святого Миколая – покровителя людей, які потребують захисту. Цьогоріч також дарували подарунки дітям тих, хто входить до Союзу театральних діячів.

Кожного року виникають свої проблеми організації благодійного заходу, але його керівник Іван Шепелєв не любить розповідати про них. А от про атмосферу, залюбки: «Головне, створити сімейний затишок, – говорить Іван Васильович, – щоб літні люди завжди пам'ятали: в них є до кого звернутися і є друзі, які в цей день на них чекають». На такій кулуарній зустрічі, напевно, багато хто б хотів побувати. Тут співали солісти італійської опери, щедрували дитячі колективи, а ще слухали фортепіанну музику від лауреата численних конкурсів, піаніста Олега Карпова. Дивина, але за п'ятнадцять років організаторам свята Миколая вдалося сповнити мрію численних людей – бути потрібним завжди, а не тільки в розквіті сил.

Наталія АНДРЮШЕНКО

ЮВІЛЕЙ ТЕЛЕБАЧЕННЯ УКРАЇНИ У СВІТЛІ «ЮНОСТІ»

У листопаді українському телебаченню виповнилося 60 років. Разом із професійним розвитком телеіндустрії справжнє екранне мистецтво демонстрували і аматорські студії. На Дніпропетровщині активну позицію завжди займала відеостудія «Юність» Національного гірничого університету, яка існує вже піввіку. У творчій студентській кіногрупі зросло чимало професіоналів телебачення і майстрів художнього слова.

У 60-х роках за ініціативою студента Дніпропетровського гірничого інституту Лева Попова виникла нинішня кіностудія «Юність». І за короткий час стала відомою далеко за межами міста. Її прославив фільм Юхима Гальперіна «Галка-професор», в якому розповідалося про трагічну долю підпільниці Галини Андрусенко. За цю стрічку студія була удостоєна

Золотої медалі на Республіканському конкурсі аматорських фільмів. Відтоді чи не кожен фільм у 60—80-х ставав лауреатом облас-

них, республіканських та всесоюзних конкурсів. Серед них стрічки «Забота», «Как объяснить тебе», «Прислушайся и ты услышишь вновь», «Один из нас», «Больно», «Мадонна», «Дочери ее и сыновья» та інші. Їх автори — Юхим Гальперін, Семен Бурда, Анатолій Косолапов, Сергій Деркач, Володимир Моложен, Анатолій Калущкий, Борис Цегельницький, Володимир Корінний.

Сьогодні відеостудія «Юність» НГУ продовжує творчу діяльність корифеїв. Разом з Інформаційно-аналітичним центром НГУ в ній створюються фільми та

сюжети не лише про освітню та наукову діяльність Національного гірничого університету, а й культурну сферу нашого міста. На нові цікаві сюжети надихає творча співпраця вузу з театрами, музеями, іншими закладами культури нашого міста. Сучасні фільми відеостудії «Юність» НГУ протягом кількох останніх років стають лауреатами Всеукраїнського фестивалю екранного мистецтва «Дніпро-сінема». Між іншим, до складу його журі входить випускник гірничого, колишній студієць, а сьогодні відомий письменник Віктор Пронін.

Історія Дніпропетровського телебачення тісно пов'язана з НГУ. Бо саме тут, у гірничому, який стоїть на найвищому пагорбі міста, була встановлена перша міська телевізійна станція. Цей зв'язок безперервний.

Наталія АНДРЮШЕНКО

Ганну Григорівну ЖДАНОВУ. Ганна Григорівна більше двадцяти років викладає українську мову у гірничому університеті. Вона високоосвічений викладач, постійно підвищує свій професійний рівень, користується повагою серед колег. Щиро вітаємо її з Днем народження, зичимо міцного здоров'я, творчої наснаги, вдячних студентів, сімейного благополуччя!

*Вечірнє сонце, дякую за день!
Вечірнє сонце, дякую за втому!
За тих лісів просвітлений Едем
і за волошку в житті золотому.
За твій світанок і за твій зеніт,
і за мої обпечені зеніти.
За те, що завтра хоче зеленіть,
за те, що вчора встигло одгзвеніти.
За небо в небі, за дитячий сміх.
За те, що можу, і за те, що мушу...*

Цими прекрасними рядками Ліни Костенко хочеться привітати з ювілеєм нашу колегу, старшого викладача кафедри історії та політичної теорії

• НГУ ВІТАЄ КОЛЕГУ

Оля ОЛГЕРІ

ОЛЕНЯТКО

У великому лісі жило оленятко. Воно було маленьке, з коричневою спинкою та очима кольору лісних горішків.

Оленятко щойно народилося, тому друзів у нього ще не було. Велетенській дуб хитав над ним своїми могутніми вітами: «Я друг тобі, не бійся! Я захищу тебе від дощу та негоди...»

— А що таке «друг»? — запитало оленятко.

— Це той, хто допомагає і не потребує віддяки, — відповів мудрий дуб.

— Виходить і трава мій друг: я в ній ховаюсь, — зробило висновок оленятко. — А це — друг? — і малюк повернув голову услід джмелю, що пролітав над ним.

— Він може тебе ужалити, — відповів дуб — А для квітів він друг, тому що обпилює їх.

Оленятко замислилось.

— Тобто, якщо я правильно зрозумів, можна бути і другом, і ворогом?

Дуб захитався і зітхнув: «Еге-ж...»

— А я не хочу бути ворогом, я хочу бути другом! —

хвилювалося оленятко. — Я буду тільки другом для усіх!

— Ну що ж, спробуй... — відповів розумний старий дуб.

Оленятко піднялось на тоненькі ніжки і підстрибнуло від радощів, — що є мама, що є друзі, що гріє сонечко.

— Ой-ой! — заголосив хтось із трави. — Ти зламав мені ніжку!

Оленятко злякано нахилилося до землі і побачило маленького жучка, котрий ридав, тримаючи свою зламану ніжку. — Я тепер не зможу ходити! Який ти великий і злий!

— Я не злий, — розгубилося оленятко, — я необережний і не бачив тебе у густій траві. Пробач мене. Я хочу бути твоїм другом! Знаєш, давай я буду носити тебе на своїй спині, доки твоя ніжка не одужає!

І оленятко опустилося на коліна, щоб маленькому жуку було зручно заповзти на його спину.

— Ну що, маленьке оленя? — запитав дуб, який спостерігав за всім зі своєї висоти. — Легко бути тільки другом?

— Ні, — відповіло йому оленятко. — Але я зрозумів, що у світі повинні існувати повага, щирість і доброта. Тоді всі будуть друзями.

Старий дуб ствердно похитав своїми гілками. Він давно вже це зрозумів.

■

• **ЖИТТЯ ПОРУЧ**

Дарина СУХОНИС-БУТКО

Десятирічний хлопчик увійшов до кафе і сів за столик. Офіціантка підійшла до нього.

- Скільки коштує шоколадне морозиво з горішками? - Запитав хлопчик. - П'ятдесят центів, - відповіла жінка.

Хлопчик витягнув руку з кишені і перерахував монетки.

- Скільки коштує просте морозиво, без нічого? - Запитала дитина.

Деякі відвідувачі чекали за столиками, офіціантка почала висловлювати невдоволення:

- Двадцять п'ять центів, - кинула коротко у відповідь.

Хлопчик знову перерахував монетки.

- Хочу просте морозиво, - вирішив він.

Офіціантка принесла морозиво, кинула на стіл рахунок і пішла. Дитина закінчила їсти морозиво, оплативши в касі рахунок, пішла. Коли офіціантка повернулася прибирати стіл, у неї став клубок у горлі, коли вона побачила, що поряд з порожньою вазочкою лежали акуратно складені монетки, двадцять п'ять центів - її чайові.

Ніколи не роби висновків про людину, поки не побачиш її вчинків.

KICANOKIA@UA —
якщо ви хочете поговорити

Більше, ніж просто фото.

Справжня любов не кричить - вона тиха. Проходить крізь роки, дарує життю зміст, а кожний день стає святом.

Маленький хлопчик збирається попросити в Санти, щоб його батько повернувся з Іраку.

Він ще не знає, що його бажання здійсниться прямо зараз: його тато сидить позаду Санти.

В Новий рік час вірити в дива. І неважливо скільки вам років - сміливо загадайте бажання!

Після землетрусу в Японії, коли рятувальники дісталися до руїн будинку молодої жінки, вони побачили її тіло через тріщини. Її поза була дуже дивною - вона опустилася на коліна, як молилася Людина, її тіло було нахилене вперед, а руки щось обхоплювали/ Уламки будинку пошкодили їй спину та голову.

З великими труднощами, лідер команди рятувальників просунув

руку через вузьку щілину в стіні до тіла жінки. Він сподівався, що вона ще жива. Але він помилився. Разом з іншою командою він покинув цей будинок, щоб досліджувати наступний завал. Але якась сила кликала керівника групи до будинку загиблої

жінки. Знову, опустившись на коліна, він просунув голову через вузькі щілини, щоб дослідити місце під тілом жінки. Раптом він скрикнув від хвилювання: "Дитина! Тут дитина!".

Вся команда ретельно прибирала купи уламків навколо тіла жінки. Під нею лежав 3-місячний хлопчик, загорнутий у квітчасту ковдру. Очевидно, що жінка пожертвувала собою заради порятунку сина. Коли будинок впав, вона закрила сина своїм тілом. Маленький хлопчик все ще мирно спав, коли керівник команди взяв його на руки. Лікар швидко прибув, щоб обстежити хлопчика. Розгорнувши ковдру, він побачив стільниковий телефон. На екрані було текстове повідомлення: "Якщо ти виживеш - пам'ятай, що я люблю тебе." Цей стільниковий телефон переходив з рук в руки. Кожен, хто читав повідомлення плакав. **"Якщо ти виживеш - пам'ятай, що я люблю тебе"**. Така любов матері.....

ПИСЬМЕННИК ФІДЕЛЬ СУХОНОС ЗНОВУ В АМЕРИЦІ

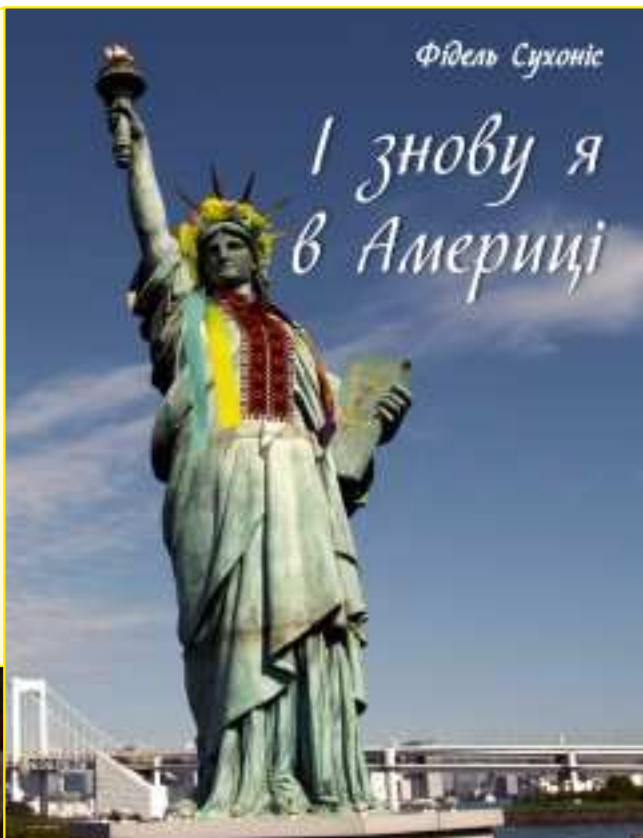
«Гомінкий день мегаполісу добігав кінця. До сутінків було ще далеко, але ніч вже нагадувала про себе стриманими фарбами на вулиці, стихлим вітром та менш велелюдними вулицями. Я неспішно, сповна вдихаючи в груди повітря одного з найбільших і знаних міст США, брів вздовж фешенебельних крамниць та ресторанів». Ф. Сухоніс «І знову я в Америці»

У передмові до книги Фіделя Сухоноса «І знову я в Америці» київський письменник Олег Черногуз назвав автора «українським Колумбом» та «підкорювачем Америки»,

Краєзнавець **Зоя ШЕВЦОВА**, у своєму слові підкреслила, що книги які належать перу Фіделя Сухоноса, вчать патріотизму та любові до України.

адже це вже п'ята книга письменника і журналіста про життя української громади в США. Згадане видання народилось у результаті цьогорічної подорожі Ф. Сухоноса до Детройту, Нью-Йорку та Чикаго. В останньому місті автор перебував на запрошення Українського Конгресового Комітету Америки (УККА) штату Іллінойс. Зазначений відділ також виступив спонсором нової книги Фіделя Сухоноса, а його голова Олексій Стрільчук, як і відомий український письменник Олег Черногуз, написав передмову до видання. Тому не буде зайвим подати, принаймні, короткі інформації про УККА. **УКРАЇНСЬКИЙ КОНГРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ** служить на благо американців

українського походження у якості передової головної української організації в Сполучених Штатах від часу свого заснування у 1940 році. Дякуючи роботі тисяч добровольців по всій території Сполучених Штатів, УККА продовжує представляти інтереси української громади, стабільно просуваючись вперед з новими ідеями та ініціативами. Зі своїми офісами в м. Нью-Йорк та у Вашингтоні, Федеральний округ Колумбія, зараз УККА

Владика АДРІАН, звертаючись до присутніх на імпрезі, наголосив на важливість зміцнення контактів поміж діаспорою та материковою Україною. На його думку, нова книга Ф. Сухоноса "І знову я в Америці" так само може прислужити цій справі.

Голова січеславської «Просвіти» **Сергій ДОВГАЛЬ** зазначив, що такі книги як «І знову я в Америці» допомагають краще пропагувати українську мову та національну культуру.

,об'єднує близько 20 українських організацій та більше 70 відділів по всій території держави. Членами УККА є широке коло людей, включаючи голів корпорацій, науковців, професіоналів і відставників. Кожна українська особа чи організація/асоціація, комітет чи клуб, відділ чи головний офіс має право стати членом УККА, якщо їх характеристика відповідає базовим вимогам членства і якщо вони надішлють свої річні членські внески, які є такими, що не оподатковуються.

«БЕРЕГ ЛЮБОВІ» у виконанні **Іво ЧИЖЕВИЧ** та **Олександри ЧЕРНЕГИ** нікого не залишив байдужим з присутніх на імпрезі.

Книга «І знову я в Америці» складається з окремих епізодів, нарисів, картинок з життя, які побачив автор під час свого побуту в США. Зокрема, описано діяльність україномовної газети «Час і події», щорічний фестиваль українців у Чикаго, ведучим якого у серпні 2011 року став Фідель Сухоніс. Також не менш цікаві деталі з життя української громади — визначні діячі культури, мецена-

ти, родини, в яких навіть в третьому та четвертому поколінняні не забули рідну мову.

Не менш важливою стала і презентація книги «І знову я в Америці», яка відбулася 15 грудня поточного року у розважальному комплексі «Козацька фортеця» обласного центру. Формат презентації незвичний — поєднання літературної імпрези з музичними ілюстраціями у виконанні відомого українського співака і композитора Володимира Забара, і його учнів, студентів Дніпропетровського училища культури. Постановником імпрези виступила режисер Інґа Лазебна.

Член НСПУ **Микола ЧАБАН** розповів про свої враження від знайомства з книгою Фіделя Сухноса «І знову я в Америці».

Дізнатися про життя українських американців завітало багато гостей: серед них митрополит УПЦ КП Адріан, письменники Микола Чабан, Володимир Сіренко, Євген

Маестро **Володимир ЗАБАРА** проспівав, як власні твори, так і добре відомі українські пісенні композиції. А також презентував свою нову музичну роботу під назвою "Ода Дніпропетровщині".

ПІСНЮ «Україно, моя рідна» виконує дипломантка конкурсу творчої молоді Івана та Марусі Гнип на сторінках журналу «Бористен» — **Олена АНДРЕЄВА**.

Майстерним виконанням танцю порадувала присутніх **Олена ПОВЗЛО**.

Спілкування з рідною піснею принесло душевну радість і винуватцю презентації письменнику **Фіделю СУХОНОСУ**.

Бадін, Володимир Луценко. А також голова січеславської «Просвіти» Сергій Довгаль, заступник директора з навчальної роботи Дніпропетровського училища культури Олена Яцук та чимало друзів і шанувальників творів Фіделя Сухоноса.

Родзинкою імпрези були музичні ілюстрації — талановита молодь Дніпропетровщини довела, що українці — співоча нація. Фіналом презентації став виступ маестро Володимира Забари, який виконав добре відомі українські пісні, а також авторські твори. Несподіваним номером святкового заходу стало виконання Фіделем Сухоносом жартівливого твору на слова самого письменника «Боїнгу мій» — пісня про те, як

ПІСНЯ «КВІТКА-ДУША» прозвучала у виконанні **Олександри ЧЕРНЕГИ** та **Олени АНДРЕЄВОЇ**.

важко перебороти аерофобію і летіти через океан, але все ж таки робити це треба. Атмосфера імпрези була в дусі сучасної української інтелігенції. Гості бажали автору

Справжнім творчим випробуванням стало ведення імпрези для молоді журналістки, співробітниці прес-служби НГУ **Дарини СУХОНИС-БУТКО**.

В кулуарах презентації маестро **Володимир ЗАБАРА** ділився своїми творчими планами з вдячними слухачами.

«народити» ще не одну книгу, розповісти детальніше про життя саме американців у Сполучених Штатах і головне — не зупинятися на творчому шляху.

Олеся ВАКАРЧУК

Фото Сергія БРОЗІНА,

Любові КЛИМЕНКО та Руслана БУТКО.

• *Від нашого репрезентанта на США пана Іларіона ХЕЙЛИКА*

First photo:

Chuck (left) from Indiana State (USA) holds his catch of barracuda, 25 lbs. on Dec 12, 2011. At home he deals with forest harvest, having firm with heavy equipment to cut trees, clean and store them, ready for shipment. This also includes splitting machinery. His hobby is fishing year around, winter... etc. During summer he goes to Canadian lakes, during winter - Mexico.

Cooper (center) from

Kansas State (USA) holds his catch of 2 sierras. At home his profession is to deal with corn. He manages processing plants, making product ready for market. He also handles storage facilities for millions of bushels of corn. His hobby is fishing. Year around, winter and summer, but the best joy he finds in tropical waters of Mexico.

Lalo (right) from Isla Mujeres, Mexico. He is the captain of the boat as well as tour organizer.

Second photo:

Chuck (left), Larry, your servant (center), Lalo (right).

МУДРІСТЬ НАРОДІВ СВІТУ: ПРИСЛІВ'Я ТА ПРИКАЗКИ

ЛИТОВСЬКІ

Страх із любов'ю разом не ходить.
 Любов, як роса: не відрізняє меду від полину.
 Куди серце, туди й очі.
 Така згода, що й вода поміж ними не пробіжить.
 І брати не хоче, і кинути жаль.
 Не той любить, хто обіцяє, а той, хто до шлюбу веде.
 Добре було батьку з матір'ю одружуватися,
 а спробуй ти оженися на чужій дівці.
 Як треба женитися, то й ніч коротка.
 Солодко не щebetатимеш, — зятя не матимеш.
 За любу душу хоч і під грушу.
 Нежонатий — як вовк, оженився — як шовк.
 За добрим чоловіком — мов за муром,
 за поганим — мов за пеньком.
 Парубок — на коні, дівка — в колісці.
 Чорт дві пари постолів стоптав, поки їх докупи звів.

МОНГОЛЬСЬКІ

Того, хто любить, теж починаєш любити.
 Любов приходить із середини, а горе — ззовні.
 Закохана жаба й море перепливе.
 Удавана любов схожа на піну.
 Сусідів починаєш цінувати після від'їзду, дружину — коли помре.
 Бігові коня перешкоджають камені, побаченню закоханих — плітки.
 Що вибрав, раптом стало осоружним, від чого відвернувся, раптом стало любим.
 Ті, що живуть, неминуче помирають; ті, що зустрічаються, неминуче розлучаються.
 Любов знайти — багато часу треба, а втратити — за одну мить.
 Любов охопить — пристрасть подолає, благодущність охопить — лінь подолає.
 Сухе дерево легко колеться, байдуже серце легко розходиться.

НИМЕЦЬКІ

Для кохання недовіра, як для дерева сокира.
 У любові дві дочки: добрість і терплячість.
 Давня любов, що сухі дрова: легко вона спалахує знову.
 Давня любов поржавіє, коли свіжою повіє:
 Силувана любов і підмальована врода нетривкі.
 Кохання вбиває час, а час вбиває кохання.
 Очі — двері кохання.
 Якби цілунок міг слід лишати, усі дівчата були б строкаті.
 Розум і врода — не одна порода.
 Чоловік без жінки — голова без тіла,
 жінка без чоловіка — тіло без голови.
 Кому занадто добре живеться, той нехай ожениється.
 Раннє весілля — довга любов.
 Хто жінок лає, той любив їх надміру.
 Щоб дочку причарувати, треба з мами починати.
 Яке дерево, така сливка, яка мати, така дівка.
 Що жінку в серце шпигає, те чоловікові тільки шкіру дряпає.

РЕКЛАМА

ШВИДКО
ЗРУЧНО
ПРЯМО В РУКИ

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію MIST з другими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

- ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ
 В Україну: 30-40 днів
 В Москву: 30-40 днів
 В Ст. Петербург: 35-45 днів
 Решта регіонів на www.mist.us
- ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:
 В Україну: 3-5 робочих днів
 В Москву: 5-7 робочих днів
- ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ
- ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ
- УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ
- ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

1-800-288-9949 www.mist.us

MIST MIST MIST

marketing and design by Imaginatio.com

ПІДРУЧНИКИ І РОБОЧІ ЗОШИТИ З ІСТОРІЇ ВИДАВНИЦТВА «ГЕНЕЗА»

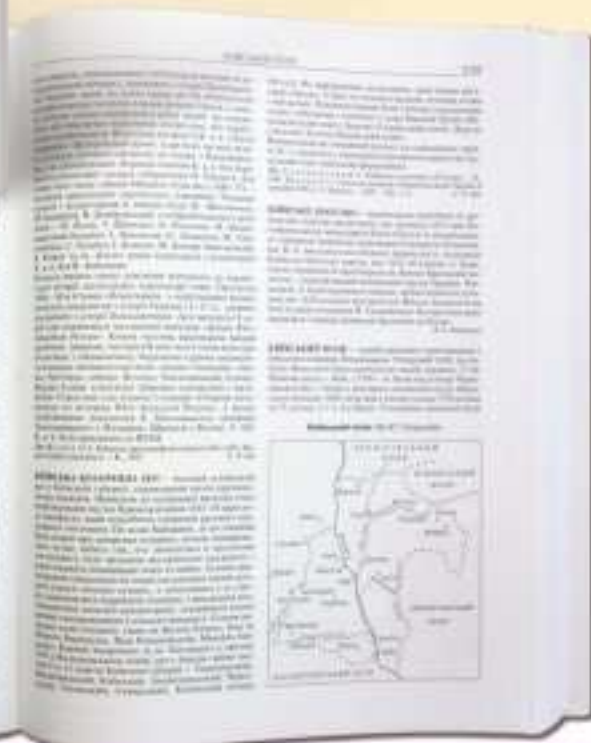

Українське козацтво: Мала енциклопедія

Авторський колектив під керівництвом
Ф.Г. Турченко

Видання вперше комплексно представляє один із найяскравіших феноменів вітчизняної історії – українське козацтво, обставини його виникнення та його роль в історії, військове мистецтво, громадський устрій, судачинство, господарську діяльність, побут, звичаї та духовність, міжнародні контакти.

1648 енциклопедичних статей
325 ілюстрацій
87 карт

Замовити видання ви можете
в Центрі навчально-методичної літератури
за телефоном (044) 581 54 19
або на сайті www.ciml.com.ua.

geneza.ua

04212, м. Київ,
вул. Маршала Тимошенка 2-Л,
тел.: (044) 412 22 11

НАША ЦЕРКВА- КИЇВСЬКИЙ ПАТРІАРХАТ

РЕЛІГІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ ЧАСОПИСУ "БОРИСТЕН"
Видання благославив патріарх УПЦ КП ФІЛАРЕТ

№ 12 (100), 2011

РІЗДВЯНЕ ПОСЛАННЯ ПАТРІАРХА КИЇВСЬКОГО І ВСІЄЇ РУСИ-УКРАЇНИ ФІЛАРЕТА

*Преосвященним архіпастирям, боголюбивим пастирям,
чесному чернецтву та всім вірним Української Православної Церкви Київ-
ського Патріархату*

ДОРОГІ БРАТТЯ І СЕСТРИ! ХРИСТОС НАРОДИВСЯ! СЛАВІМО ЙОГО!

Цього року ми святкуємо Різдво Христове у складних, а багато хто й у тяжких умовах життя. Чому світ став таким жорстоким? Чому невелика частина суспільства багатіє, а більшість страждає? Чому так багато неправди, жорстокості й соціальної несправедливості?

Відповідь може бути тільки одна: людство відкинуло Бога - як центр історичного процесу - і на Його місце поставило людину з її правами. Європейська цивілізація, в основі якої лежить християнство, керована вічними духовними цінностями, створила неперевершені матеріальні цінності. Але сьогодні християнський світ став не таким, яким він був раніше. У наш час християни поділяються на практикуючих і непрактикуючих. Практикуючі християни не тільки вірять у Бога, але й моляться Йому, відвідуючи храми Божі, і живуть за Його заповідями. Непрактикуючі християни - це ті, що прийняли таїнство хрещення, але живуть без Бога, за законами гріховного світу.

продовження на 2 с.

СОТКУ МИНУЛИ — КРОКУЄМО ДАЛІ

Дорогий читачу! Ви тримаєте в руках знаковий номер нашого видання. Це рівно соте число релігійного додатку журналу «Бористен» бюлетеня «Наша Церква — Київський Патріархат». За час існування видання воно у певній мірі виконувало ті завдання, котрі на нього покладалися. А саме інформувало читачів про ситуацію в УПЦ КП, розвінчувало брехні та наклепи з боку недругів Церкви. В першу чергу з оточення Московського Патріархату і його філії УПЦ МП. Ми розповідали про непросту ситуацію в Українському Православ'ї в діаспорі, про благодійницькі акції вірних УПЦ КП по обидва боки океану. Так само належну увагу ми приділяли висвітленню життя і діяльності справді сестринської Церкви, яка хочеться в це неодмінно вірити, з роками спільно з УПЦ КП, стане підвалинами отієї омріяної усіма українцями по усіх світах Київської Христової Церкви. Адже не будемо забувати, що сьогоднішній розподіл нашого на-

роду на вірних УПЦ КП та УГКЦ в історичному контексті так само результат діяльності наших ворогів, ворогів нашої духовності.

Святійший Патріарх Філарет дає інтерв'ю редактору Фіделью Сухоносу в студії Дніпропетровського обласного телебачення.

На жаль, до сотого числа бюлетеня «НЦ-КП» ми прийшли в доволі несприятливих умовах. Особливо, тут на Сході України в Дніпропетровському, де і видається бюлетень. Ситуація навколо УПЦ КП загрожується, набуває неприхованого тиску з боку зовнішніх та внутрішніх ворожих чинників. Діюча нині влада в

країні, на відміну від усіх попередніх, неприховано демонструє прихильність лише до однієї конфесії. Що в цивілізованому світі є вершиною неповаги до власних співгромадян та примітивністю державної політики. За таких умов ми просто зобов'язані зберігати та плекати наше видання. Видання, котре виходить виключно за пожертви наших читачів. І з цієї святкової нагоди, якою, безперечно, є вихід сотого числа «НЦ-КП», хочу засвідчити глибоку повагу і вдячність до усіх, хто цими роками був разом з нами. Без Вас, наші віддані й щирі друзі, ми б не втрималися навіть пару місяців. А тому хочемо сподіватися, що й надалі ми будемо разом, будемо творити бюлетень «Наша Церква — Київський Патріархат». Заради добра нашої Церкви, нашого народу, заради України!

*Фідель СУХОНИС,
видавець і редактор бюлетеня
«НЦ-КП».*

продовження, початок на 1 с.

Таких у європейській цивілізації, в тому числі і в Україні, - переважна більшість. Правдивих християн мало. Тому рівень моралі в суспільстві пішов на спад, християнські шлюби майже зруйновані. Навіть у церковному середовищі мораль знецінюється. Не лише миряни, але й священнослужителі забувають про своє високе християнське покликання. Ось чому нам так важко живеться на землі.

Таким же гріховним і навіть набагато гіршим був світ до народження Христа Спасителя, Сина Божого. Людина не могла звільнитися від гріха, який є причиною всіх страждань і смерті. Тому Син Божий - Творець всесвіту - прийшов на допомогу людству. Яким чином?

Він, будучи Богом, принизив Себе і став людиною - такою, як кожний із нас, тільки безгрішною. Народившись від Пресвятої Діви Марії, Він не перестав бути істинним Богом. Своїми стражданнями, смертю і воскресінням Він подолав гріх і смерть у людській природі - цим оновив наше ество і став Спасителем.

Сьогодні ми святкуємо початок нашого визволення від гріха і смерті, яким є Різдво Христове. Бо без Різдва Христового, тобто без втілення Сина Божого, не відбулося б оновлення людської природи.

Християни стали носіями цієї оновленої людської природи. Вони змінили світ, духовно переродили та оновили його. Але досягли цього, як і Христос, шляхом страждання, мучеництва, великих подвигів.

Якщо людська природа оновлена й у світі живе більше двох мільярдів християн, то чому світ став таким гріховним? Чому, зокрема, український народ страждає? Тому, що християни не провадять християнський спосіб життя, - живуть не по правді, не чують голосу совісті, шукають насолоду, несправедливо збагачуються, не бачать навколо себе бідних лазарів!

Різдво Христове принесло радість усьому світу, всім народам і кожній людині, але цією радістю скористаються не

всі. Апостол Павло говорить: «Невже не знаєте, що неправедники Царства Божого не успадкують? Не обманюйте себе: ні блудники, ні ідолослужителі (а ті, що поклоняються мамоні, тобто багатству, також є ідолослужителями. - П. Ф.), ні перелюбники... ні злодії, ні лихварі, ні п'яниці, ні лихошловці, ні хижакі - Царства Божого не успадкують» (1 Кор. 6: 9-10).

Необхідно серйозно задуматися над тим, як наповнити християнським духом усі сфери суспільного життя: науку та освіту, культуру та охорону здоров'я, державотворення та підприємництво, політику та дозвілля. Це треба робити не лише заради Царства Божого і вічного життя, а навіть заради самозбереження. Духовне відродження можливе тільки в Бозі та в любові до Нього і до людей. Кожен повинен не тільки вірити в Бога, але й любити Його, - не лише із вдячності (бо Він принизив Себе, будучи Богом, народився в печері та немовлям був покладений у ясла), але головним чином тому, що в любові до Бога полягає сутність життя розумних істот. Ось чому Ісус Христос сказав, що любов до Бога - це перша і найбільша заповідь. Друга заповідь Божа - любити ближнього, як самого себе (Мф. 22: 36-40).

Релігійне протистояння серед Православних Церков не

сприяє ні духовному відродженню, ні консолідації українського суспільства. Останнім часом з'явилася надія на утворення єдиної Помісної Української Православної Церкви, але зовнішні та внутрішні противники цієї святої справи свідомо чи не свідомо стоять на перешкоді. Однак, незважаючи на всі труднощі, в Україні буде єдина Православна Церква!

Цього святкового різдвяного дня сердечно вітаю вас, дорогі браття і сестри, і всіх християн України з Різдвом Христовим і з Новим роком. Поздоровляю зі святом українців, розсіяних по всьому світу, в Америці і в Канаді, в Європі і в Австралії, які люблять свою Батьківщину і вболівають за нашу Українську державу. Вітаю з Різдвом Христовим Президента України Віктора Януковича, Верховну Раду, Український уряд і Збройні сили України. Нехай Господь, за молитвами Церкви, надихне їх служити українському народу за заповідями Божими і вести нашу державу європейським шляхом розвитку з Богом у душі.

У ці різдвяні дні помолимося, щоб Господь зігрів наші домівки, зміцнив здоров'я і наповнив наші спустошені душі миром і радістю.

Прославляючи народження Христа Спасителя, дякуємо Йому за всі Його благодіяння для нас, за радість і скорботи, за Його безмежну любов до нас, грішних. Нехай Господь буде милостивим до нас у Новому році у випробуваннях нашої віри та любові до України, і нехай омине нас чаша Його праведного гніву за гріхи і беззаконня наші.

Благодать Господа нашого Ісуса Христа, Який народився у Віфлеємській печері від Пречистої Діви Марії, нехай буде з усіма нами!

Христос народився!
Славимо Його!

ФІЛАРЕТ,

*Патріарх Київський і всієї
Руси-України, Різдво Христове,
2011/2012 рр., м. Київ*

ДО ЧИТАЧІВ ТА ВИДАВЦІВ БЮЛЕТЕНЯ «НАША ЦЕРКВА — КИЇВСЬКИЙ ПАТРІАРХАТ»

Дорогі друзі!

Сердечно вітаю з виходом сотого числа Вашого видання. Нехай його дорога стелеться і далі, не знаючи зупину на важкому, але гідному шляху, заради нашої Віри, заради нашої Церкви. Ми правдиво шануємо ту велику працю, котру робить бюлетень на східних теренах нашої милої України, в обороні наших духовних цінностей. У багатьох може виникати питання: а яка різниця для спасіння в якій Церкві бути — чи в Київському Патріархаті, чи в Московському, чи в Константинопольському? Хіба до нас наші предки не спасалися, не входили у вічне життя, коли були в Російській Церкві чи у Константинопольській? Входили. І тоді, коли були в Константинопольському Патріархаті 700 років, і тоді коли були в Московському Патріархаті більше 300 років. І зараз в Царство Боже входять віруючі і Московського Патріархату, і Київського Патріархату, і інших Помісних Церков. А якщо все це так, то за що ми боремося, для чого ми витрачаємо свої сили, будуючи Київський Патріархат? Чи не даремно? Не даремно! Владика Дмитрій у своєму привітанні перерахував ті роки, коли наші предки виступали за церковну незалежність і добивалися своєї Помісної Церкви. Невже вони були нерозумні чи даремно боролися? Не даремно! Яка все ж таки різниця: бути в своїй Церкві, чи бути підпорядкованими іншій Церкві? Яке це має значення? Велике значення це має — бути свободним, а не рабом! Відчуваєте ви різницю між рабом і свободним? Відчуваєте! І всі ми відчували, коли дихнули повітрям свободи, ставши незалежною державою. Так само і в Церкві. Коли Церква діє свободно, тоді вона краще служить спасінню своєї нації. Тому ще раз вітаючи читачів та видавців бюлетеня «Наша Церква — Київський Патріархат» з нагоди виходу сотого числа бюлетеня хочеться побажати, аби Господь Бог допомагає і надишає Вас. Я вам дякую, дорогі браття і сестри, що ви і нас надихаєте нас на працю. А найбільше всі ми маємо дякувати Богу, Якому слава на віки віків!

**ФІЛАРЕТ, Патріарх Київський
та Всієї Русі-України**

Дорогий редакторе Ф. Сухоніс!

З великим задоволенням пишу ці рядки з нагоди видавництва ювілейного 100-го номеру бюлетеня: «Наша Церква — Київський Патріархат».

Всі Ваші праці спрямовані на службу Україні та її Помісній Українській Православній Церкві з центром у Києві!

В нашої державі є чотири великі Церкви Христові, які вболівають за спасіння кожної людини нашої любові України. Це — УПЦ Київського Патріархату, УПЦ Московського, Української Автокефальної Православної Церкви та Української Греко-Католицької.

Тому, Вам постійно приходиться вірно складати ту історичну правду, яка чесно задовольняла б кожну українську релігійну конфесію та їх вірних людей.

Адже Ви є самокритик, як до своїх праць, так і до інших своїх однодумців та митців і мислителів нашого українського народу.

У зв'язку з цим, я бажаю Вашій високій постаті допомоги Божої у всіх Ваших працях, які направлені на користь нашої Української Вітчизни і українського народу!

З глибокою повагою і пошаною до Вас —

**АДРІАН, Митрополит Московсько-
Богородський УПЦ КП**

**• З ЛИСТІВ — ПРИВІТАНЬ ДО РЕДАКЦІЇ З НАГОДИ СОТОГО
ЧИСЛА БЮЛЕТЕНЯ «НЦ-КП»**

Христос Родився! Славимо Його!

Щиро вітаю релігійний часопис "Наша Церква -- Київський Патріархат" з появою сотого числа. Разом з тим щиро вітаю редакційну колегію та всіх причетних до цієї публікації.

Поява Бюлетеня — це велика необхідність. Він дуже інформаційний і говорить в імені не лише УПЦ Київського Патріархату, але й в імені всіх розумних українців, незалежно від релігійної орієнтації.

Як греко-католик, я з приємністю перечитую сторінки Бюлетеня і рекомундую його всім знайомим. Дай Боже, щоби до часу виходу 200-го числа Бюлетеня (якщо не скоріше) всі православні українці та Українські Православні Церкви об'єдналися на базі Київського Патріархату, щоби ми всі були одно.

**З пошаною та з найкращими побажаннями,
Микола ДУПЛЯК (США)**

Пане редакторе Ф. Сухоніс!

Конгрателюю з виданням ювілейного, сотого номера бюлетеня Наша Церква-Київський Патріархат. Українці в діаспорі мають що місяця сучасну релігійну інформацію УПЦ-КП. Це велика праця, яка розбудовує Українську Помісну Церкву і притягає нас в одну релігійну християнську родину. Щастя Вам Боже на дальшу працю в розбудові УПЦ-КП.

Віктор БАБАНСЬКИЙ (Нью-Джерсі, США)

До видавництва "НЦ-КП"

Ваша робота є сподвижницькою, а тому дуже важливою, особливо в теперішній час. За сто видань неможливо відновити в суспільстві ті цінності, які нищились століттями. Але можливо посіяти зерно правди, національної свідомості, моралі та духовності, які будуть проростати в душах молоді. Бажаю Вам великого натхнення, сили та многія літа.

**З повагою та найщирішими побажаннями,
Микола ВОРОТИЛЕНКО (м. Едмонтон, Канада)**

Сердечно вітаю редакцію «Бористена» і особисто його редактора Фідела Анатолійовича Сухоніса з ювілейним (сотим) виданням додатку до журналу «Наша церква — Київський патріархат» і вклоняюся Вам за синовню місіонерську підтримку УПЦ КП з питань Божого слова, яке вона спрямовує на захист незалежної України, на згуртування своїх віруючих навколо національної ідеї і утворення єдиної помісної національної церкви. Хай же Бог береже Вас, а також сприяє, щоби Ваша пасіонарна Муза, яку подарував Вам Бог, звучала на повну силу.

З молодих років я зрозумів, що всі постулати Біблії мають філософський підтекст. У зв'язку з цим я прагнув з'ясувати: яку ж філософську трактовку має твердження про друге пришествя Ісуса Христа на Землю? Ніхто із служителів церкви так і не зміг відповісти мені на це питання. І нарешті я все зрозумів, прочитавши роман Чингіза Айтматова «Плаха». Автор відтворює сцену страти Ісуса Христа в присутності володаря краю Понтія Пілата. Коли у супроводі охорони Ісус проходив повз сидячого Понтія Пілата, останній запитав у причеченого: «Тебе ж ведуть на страту, а на твоєму обличчі немає смутку, поясни чому»? Ісус Христос відповів: «Тому, що я до вас ще повернуся!» Понцій Пілат: «Як же ти повернешся, ти ж будеш неживий, тлений»? Ісус Христос: «Пройдуть століття і настане час, коли мої гуманістичні ідеї запанують серед людей у всьому світі, а мої десять заповідей стануть для кожної людини правилом її особистого життя. Це буде рівносильно мого другого пришествя на Землю».

Отже, (за моїми поглядами) Ви, Фідель Анатолійович, підтримуючи нашу православну українську церкву, готуєте друге пришествя Ісуса Христа на Землю.

**З повагою, Іван СТОРОЖЕНКО
(м. Новомосковськ)**

• ВІСТІ З ДІАСПОРИ

ХРИСТОС НАРОДИВСЯ! СЛАВІМО ЙОГО!

З Різдвом Христовим і Новим 2012 Роком вітаємо і поздоровляємо Святійшого Отця нашого Патріарха Помісної Української Православної Церкви Київського Патріархату ФІЛАРЕТА!

Від імені всіх парафіян Української Православної Церкви Київського Патріархату в США й Канаді вітаємо з Різдвом Христовим Патріарха Київського і всієї Руси-України ФІЛАРЕТА, з наступним Новим Роком і молитовно бажаємо щедрих Божих благословень щастя, здоров'я і многих літ.

Бажаємо в спокої та мирі і в стані добробуту успішно керувати Святою Помісною Українською Православною Церквою Київського Патріархату! «Небо і земля нині торжествують, бо Христос народився!» Ці слова нині звучать в усіх містах і селах нашої Славної України, у кожній оселі, у кожному серці людському, бо ж народився Ісус Христос! Бог прийшов до нас заради спасіння, це справді неоцінний дар. Бог любить нас і хоче, щоб всі православні українці були об'єднані в Єдину Українську Православну Церкву під проводом Богом обраного Патріарха Київського. Ми завжди наголошуємо, що Українська Вільна Демократична Держава — повинна мати Єдину Помісну Українську Православну Церкву. Українська Держава — Незалежна і Самостійна — вступила у 21-ий рік свого існування і такою незалежною від чужих патріархів мусить бути і наша Українська Православна Церква. Патріарх Філарет провадить миролюбну, зважену внутрішню і зовнішню церковну і національну працю і цим здобуває все більшого авторитету і пошани серед української і міжнародної спільноти. Сьогодні Україна переживає важкі часи, недруги українського народу, всередині держави, тягнуть Україну до різних — Союзів і нових імперій. Але свідомі, патріотичні сили стояли і стоять на позиціях Української Державності, Незалежності, Волі і Свободи. Дай, Боже, їм єдності і мудрості!

Свято Різдва Христового і Нового Року приходить до нас, щоб піднести дух і віру, нашу віру в український народ, в дарованому Господом велику силу — оновлюватися і будувати нашу Помісну Українську Православну Церкву

Київського Патріархату і нашу Україну за християнськими законами.

Радіймо, що Бог змилювався над нами, даючи нам благодать єднання і радіймо, що тепер вільними устами сповідуємо в нашій Україні рідну Православну віру, що можемо будувати і відбудовувати свої поруйновані святині, звертатися до Господа українською мовою, шанувати свої обряди і звичаї. Нехай же буде щасливим це свято Різдва Христового для нас, для всього Українського Народу в Україні і діаспорі. Свято

Різдва Христового є свято невмирущої надії. Віки надходили, пробігали й минали. З ними надходили й минали могутність, сили царств і народів, блиск їх цивілізацій. Вони зникли безслідно. Одне не мине: невмируща надія людей на Божу справедливість.

З християнською любов'ю і правдивою пошаною схилиємо наші голови і просимо Патріаршого благословення. Ми українці, які перебуваємо поза межами нашої України святкуємо разом з усім українським народом свято Різдва Христового, бо народжений Син Божий об'єднує нас вірою та надією. Бажаємо Святійшому Отцеві нашому в радощах та мирі святкувати це велике свято і поклонитися достойно Христу народженому, що має бути для усіх **«дивним Порадником, Богом кріпким, Отцем budouчого віку та Князем миру — спокою»**, як про це звістив пророк Ісаїя (Кн. Іс. IX, 6).

Вітаємо і поздоровляємо з Різдвом Христовим і Новим Роком! Не-

хай благодать Різдва Христового, мир, радість, любов, єднання, здоров'я і благополуччя, небесні ласки і щедроти будуть з усіма нами, українцями — повсякчасно!

Христос Народився! Славимо Його! Христос народився! Славимо Його!

Дорогі брати і сестри!

З великою радістю наша свята Церква зустрічає Різдво Господа Бога нашого Ісуса Христа. Через народження від Пречистої Богородиці Вседіви Марії Син Божий з'єднав своє Божественне життя з людським.

Народження Сина Божого у Віфлеємському вертепі — це є свідчення невимовної любові Божої до людського роду, це акт Божого промислу, Божої опіки над світом і людьми.

В ці дні духовного піднесення ми співаємо: «Слава на небі Богові, і на землі спокій, між людьми благовоління» (Лк. 2,14) за те, що премудрість Божа знайшла засіб примирення людей з Богом, з самими собою та своєю совістю.

В ці дні внутрішнього миру ми прославляємо Бога за всемогутність благодаті Божої, яка спасає загибле, воскрешає померле, оновлює зітліле і наvertsає загублені душі на правдивий шлях спасіння та чистої совісті.

Бо ж совість — це є голос Самого Бога.

Ми з щирою і правдивою любов'ю, вітаємо Святійшого Патріарха Київського і всієї Руси — України Філарета, Собор Єпископів, духовенство, монашество і всіх вірних нашої святої Помісної Української Православної Церкви Київського Патріархату.

Ми сердечно вітаємо з великим святом Різдва Христового Парафіяльний Уряд Громади Святого Апостола Андрія Первозваного, всіх членів Парафіяльного Уряду з родинами, Сестрицтво, Братство, Школу Українознавства, Танцювальний Ансамбль «Водограй», Церковний Хор, всіх парафіян і прихожан храму св. Андрія, усіх жертводавців, читачів і прихильників Помісної Української Православної Церкви Київського Патріархату. Бажаємо Вам у Новому Році доброго здоров'я і помочі Божої у ваших повсякденних турботах.

Нехай Всемогучий Господь Бог благословить нашу святу Помісну Українську Православну Церкву і її Предстоятеля Святійшого Патріарха Філарета.

Нехай Всемиловитий Господь Бог благословить наш український народ у його праці на благо незалежної України.

Ми сердечно благаємо Господа Бога нашого Ісуса Христа, щоб Він дарував нам всесильну допомогу на добрі діла, щоб ми — вірні діти Материнської Церкви — були гідні Царства Небесного.

Ми щиро молимося, щоб наша свята Помісна Українська Православна Церква Київського Патріархату і наш многострадальний український народ і в Новому Році провадили своє життя у мирі і злагоді. Ми звертаємось до Матері Новонародженого Дитя і просимо, щоб Вона допомогла нашій святій Церкві вийти на рівень всіх Помісних Церков і щоб наша улюблена Батьківщина вийшла з економічної кризи, а всі люди через непохитну віру і чесну працю подолали всі труднощі, щоб всі дійшли до остаточної мети і всі жили в достатку, мирі й вічнім спокою.

З Різдом Христовим всіх Вас вітаємо!

Щастя і здоров'я всім бажаємо!
Христос Народився! Славимо Його!

Прот. Віктор ПОЛЯРНИЙ

• З ЛИСТІВ — ПРИВІТАНЬ ДО РЕДАКЦІЇ З НАГОДИ СОТОГО ЧИСЛА БЮЛЕТЕНЯ «НЦ-КП»

ПРИВІТ БЮЛЕТЕНЮ!

Вітаю появу сотого числа бюлетеня "Наша церква – Київський Патріархат", та gratулюю головному редакторові Фіделю Сухоносіві, wraz із колективом, за великий вклад праці в не дуже сприятливих умовах. Журнали можна порівняти з гарною запашною розквітлою квіткою, посеред колючих будяків посеред напівдикого степу. Незважаючи на холодні вітри і дикі звірятка, вона зберігає себе і бореться, щоб дати багаті плоди замість закоріненних будяків.

Належне треба признати редакторові Фіделеві Сухоносіві, що він не завагався посадити цю запашну квітку, яка за вісім і півроку, уже дала великі плоди. Не тільки Україна, а також вся Європа, Америка навіть далека Австралія, утішаються тим чарівним запахом.

Бюлетень «Наша Церква – Київський Патріархат» чарує кожного читача своїм багатим, свіжим і відважним патріотичним змістом. Статті, сповнені щирою любов'ю до рідної нації, держави та дальше терплячого народу. Журнал непохитно стоїть на сторожі рідної мови, національних надбань та традиційної спадщини.

Також відмінність від інших журналів, полягає в тому, що редактор Фідель не чекає на статті, а шукає і творить їх. Мабуть, не лишилось українського поселення на нашій планеті, крім Казахстану, щоб він їх не відвідав. Ці зустрічі наснажують його зрозумінням людських кривд і терпіння, що часто відчувається у змісті його статей.

Було б кривою не наголосити на вагомість "НЦ-КП", якої потреба сьогодні, є більшою, як ніколи раніше. Бо одиноким ліком на віково прижитий страх і атеїзм у нашому народі, є віра в Бога. З вірою оживає любов і єдність в народі, чого зараз, в нас так болюче бракує.

Отже, прийміть від Ради Оборони і Допомоги Українцям – Українського Конгресового Комітету Америки наші найщиріші вітання і, бажаємо редакторові Ф. Сухоносу та його колективу більших успіхів у вашій важкій праці, в саджанні запашних квітів на місцях колючих будяків.

Іван БУРТИК, Голова РОДУ (штат Нью-Джерсі, США)

• ВІСТІ З ДІАСПОРИ

ВІФЛЕЄМСЬКИЙ ВОГОНЬ МИРУ ПАЛАЄ В КАТЕДРІ СВЯТОГО АНДРІЯ ПЕРВОЗВАНОВОГО

22-го грудня 2011 року до Катедри Святого Апостола Андрія Первозваного в Блумінгдейлі завітали українські пластуни міста Чикаго з «Віфлеємським вогнем Миру», який передали місцевій організації «ОДУМ».

Перший раз в історії людства, замайоріло Віфлеємське Полум'я в храмі Української Православної Церкви Київського Патріархату в США. В печері, на місці, де народився Ісус Христос, віками горять 15 лампадок в знак просвітлення і прославлення науки Христа Спасителя — любові, миру та злагоди.

МІСЦЕ НАРОДЖЕННЯ СПАСИТЕЛЯ

Розповсюдження «Віфлеємського Вогню Миру» започатковано пластунами 1986 року, з метою донести людям перед різдвяним закликком до миру, злагоди та братерської любові, про яку сповістили ангели при народженні Спасителя «Слава на небі Богові і мир між людьми доброї волі» (Лк.2,14). Присутність Віфлеємського Вогню серед людей доброї волі спонукає нас бути лагід-

нішими, добрими та миролюбними.

В Катедрі Святого Андрія молоді ОДУМівці приклали до церковних лампадок щойно придбане полум'я. В присутності вірних різних конфесій прот. Віктор Полярний відслужив подячний молебень до Ісуса Христа, а церковний хор під проводом Ольги Олени Фитца вміло і мелодійно виконував церковні арії молебня.

Моління завершилося многолітнім Святійшому Отцеві нашому Патріарху Київському і всієї Руси—України Філарету та всім присутнім у храмі Святого Андрія, а вірні запалювали свої власні лампадки, щоб занести їх до своїх домівок.

3 ЮВІЛЕЄМ ВАС!

3 Ювілеєм вітаємо,
Многих літ бажаємо.
Ви для нас велика сила:
НАЦІЇ надія.

В Київськiм Патріархаті
Український дух багатий:
Віра, Істина, Дорога
Правдою веде до Бога.

Українцям бажаємо
Разом нам - УСІМ:
Об'єднатися у Церкві
Своїй, власній - ПОМІСНІЙ!

У нашому ПРОЗРІННІ
1 ЗВІЛЬНЕННЯ прийде,
1 ввесь наш жах - одвічний страх
ВІДІЙДЕ, ПРОПАДЕ!

Віра КРИВА
(м. Детройт, США)

ГАЛИНА МОГИЛЬНИЦЬКА: «РОСІЙСЬКА ЦЕРКВА В УКРАЇНІ НЕ МАЄ ЖОДНОГО КВАДРАТНОГО САНТИМЕТРА КАНОНІЧНИХ ТЕРИТОРІЙ»

Напередодні приїзду на Буковину Предстоятеля Російської православної церкви Кирила Митрополит Чернівецький і Буковинський Данило провів прес-конференцію, на яку прибула почесна гостя – велика українська патріотка, відома громадська діячка, поетеса Галина Могильницька. Владика зауважив, що пані Галина має багато титулів, але найперше підкреслив, що вона є авторкою книжок, які буковинці читають і отримують велику насолоду. Г.Могильницька належить до зачинателів руху за створення Української Помісної Православної Церкви і цьому завданню служать її книги «Хроніка великого ошукаництва», «Літос», «Міфотворчість як обґрунтування історичного мародерства». Свій виступ гостя розпочала патріотичним віршем про велику любов до стражденної України, який вона написала на початку 60-х років, а відтак повела мову про приїзд Кирила до нашого краю.

«Нема що робити московській церкві в Україні!»

Коли тільки почала зоріти українська надія, ми не думали тоді, що Україна ось-ось, через яких-небудь двадцять п'ять-тридцять років стане незалежною. А тепер виявилось, що до тієї справжньої незалежності ще треба дуже довго рости. Здавалося, що замаярять жовто-сині прапори і все – з рабом усередині в людині буде покінчено! Люди стануть вільні, розкуті, горді, будуть пишатися тим, що вони українці, що вони мають свою прекрасну незалежну державу. На жаль, виявилось, що це зовсім не так. Чотири століття рабства під час російської окупації – причому цілеспрямованого, жорстокого в духовному відношенні, не тільки фізичному – наклали свій відбиток на людину, на людські серця. Сьогодні ми схилили вірити в доброго царя. От прийде цар-батюшка хороший – і він зробить нам Україну. Ні один найкращий президент України нам цього не зробить, якщо ми не звільнимось від оцього духовного рабства. У XV столітті, якраз тоді, коли Москва так шалено хотіла загарбати Українську церкву, їхній глава посольського приказу

(це як наше міністерство закордонних справ) Ордин-Нащокін, до речі, дуже розумний чоловік, сказав: «Никакое политическое подчинение невозможно без подчинения духовного». Першим завданням щодо України він поставив підпорядкування Української церкви Московському патріархату, бо відтак вже можна говорити й про політичне підпорядкування. Саме тому так настійно домогалася Російська церква підпорядкування Української. Мої попередники за цією трибуною кілька раз повторили: «Хай їде Кирил. Це добре, що він їде». Це погано, що він їде сюди. Це погано,

що він вважає себе вправі їхати сюди як у свою вотчину. Так буде доки ми не зуміємо, всі ми, наші громадяни, переконати тих, хто його зустрічає, що вони мають навчитися зустрічати його зовсім не як «нашого патріарха», а словами, яких він заслуговує: «Нема що робити московській церкві в Україні!» Я більше десяти років кричу на весь світ і хочу, щоб ви закарбували й для себе: «Російська церква в Україні не має жодного квадратного сантиметра канонічних територій». Вона тут посіла завдяки тій сумній історії, яка сталася зі Вселенським патріархом Діонісієм IV в 1687 році, коли він був вивернений із Патріаршого престолу Собору східних патріархів за свої несумісні із православною наукою діяння, серед яких було записано і такий гріх, як здійснення акту симонії, тобто хабарництва. Як того львівського прокурора, якого засівали доларами, так його засіяв московський князь Нікіта Алексєєв соболіними шкірками і червінцями московськими. Правда, історія каже, що Москва

червінці замахорила, бо є листи вже виверненого Діонісія до московського царя: «Верніть гроші! Я ж і так за вас постраждав. Верніть мені хоч ті копійки!». Але 120 (три сорока) соболей йому таки завезли і після того він видав грамоти, якими передав Київську митрополію Московському патріархату. Це було в 1686 році. Рівно через рік, в 1687 році, відбувся Собор східних патріархів, який вивів Діонісія з престолу і визнав передачу Київської митрополії актом симонії. Тобто діянням, несумісним і з канонами, і з Христовою наукою.

«Нам потрібна Україна, а не «руській мір».

Я багато років звертаюся через пресу, через книжки до Московської патріархії: «Покажіть той документ, яким канонічно була підпорядкована Київська митрополія Московському патріархатові». Ніхто не показує і не покаже, бо такого документа немає в природі. Все, що посів Московський патріархат тут, взято силою. Так, було рішення східних патріархів, що це недійсний акт. Але чому Вселенський патріархат тоді не наполіг: «Віддайте нам наше!»? Бо Вселенського патріарха затверджувала турецька влада. Туреччина тоді вела війну з чотирма європейськими державами. Росія мала бути п'ятою. А турки страшенно боялися, щоб Росія не вступила в війну на ворожому боці. Їм потрібен був нейтралітет Росії за будь-яку ціну. Ясно, що вони не могли дозволити патріарху домогатися Київської митрополії. Україна не могла виступити проти цього, тому що в той час була заповнена російськими військами. Уже полки були скасовані, вся адміністрація була російська. Як писав Самійло Величко: «Пала гарна козацька Україна...» Через непорозуміння, через ворожбу між собою козаки пропали, Україна сама себе звоювала і не мала сили противитись оцьому підпорядкуванню. Мені надзвичайно подобається, що московські ієрархи завжди розказують про те, що Київський патріархат неканонічний: «Они нарушили каноны!.. Они раскольники!.. Они антихристы!.. Они самосвяты!..» Як їх

послухати, то церква Московського патріархату – найканонічніша в світі. Але якщо прослідкувати від дня Переяславської ради, від початку війни з Польщею, то скільки разів вони порушили канони! І це зафіксовано в історії. Перше – це висвячення єпископів у Полоцьку, Могильові та інших містах, які завойовувало військо в ході російсько-польської війни. Потім вони висвятили на місце блюстителя Київської митрополії Лазаря Барановича. А коли Баранович перестав їх влаштовувати, висвятили в єпископи ніжинського протопопа Филімоновича, назвали його єпископом Мефодієм і призначили місцєблюстителем Київської митрополії замість Лазаря Барановича. Вселенський патріарх обурився, бо це було порушення 38 канону VII Вселенського Собору. Царі, тоді правила Софія та малолітні Петро й Іоан, пишуть «покаянну грамоту» Царгородському патріарху такого змісту: «Ми знаємо, Ваша Святосте, що наші святителі не мали права на Вашій канонічній території висвячувати єпископів. Але тільки велика біда нас примусила це зробити. Вся справа в тому, що Вашої милості митрополит Діонісій Балабан дуже подружився з папістами і він намовив козацтво приєднатися до папістів. Щоб не погибли вони душами своїми, ми висвятили в єпископи Филімоновича, аби наставив козацтво на істину.» Яка брехня! Ми і сьогодні знаємо, що митрополит Київський Діонісій Балабан підтримував гетьмана Дорошенка, а гетьман Дорошенко готовий був іти під турецький протекторат, аби тільки не з католиками. Отже, те, що Балабан тягнув козаків у католицизм – це абсолютна брехня. А по-друге. Давайте посміємося разом. Хто такий був Лазар Баранович? Розумний чоловік, проповідник, духовний меч, світило XVII століття. І він, бідний, не міг козаків на істину наставити? Треба було шукати Филімоновича? Десятки наших святителів ще до Переяславської ради працювали в Москві, боролися з ересями, працювали над перекладом книг, то в нас, крім Филімоновича, не було кому на істину наставляти?! Історик, знаменитий дослідник міжцерковних стосунків Харлампович стверджує, що Филімоновича вони поставили за ту величезну послугу, яку він для них зробив. Коли викликали Юрка Хмельницького бідного підписувати

Переяславські статті в 1659 році, вже після смерті Богдана Хмельницького, то його до цього спонукав Филімонович. Підсунули Юркові статті, навіть про підпорядкування Української церкви Московському патріархату. То були фальшиві статті, бо весь світ знав, що Сильвестр Косів – митрополит Київський – на тодішній Переяславській раді навідріз відмовився не тільки підписувати якісь угоди від імені церкви, він не визнав і того акта, щодо якого домовився у Переяславі сам Богдан Хмельницький, і не визнав Богданової клятви. Але Филімонович так забив голову бідному Юркові Хмельниченкові, що він підписав ті статті. То надзвичайно трагічна фігура в нашій історії і таких трагічних постатей у нас дуже і дуже багато, і ще багато буде, як ми не наберемо води в вуха і не навчимося самі вести свою лінію і не вірити

древней Руси!» Так, «мир древней Руси» – це руський світ, у якому історично жила Україна. Але правда в тому, що ніколи в цей руський світ не входили ні Суздальське, ні Володимирське, ні Московське князівства, ані Московська церква! У мой книжечці «Міфотворчість як обґрунтування історичного мародерства» є карта, складена російським археологом Уваровим, сином міністра освіти Росії пушкінського часу. Він був абсолютно проімперським істориком, заснував історичний музей в Москві, Археологічне товариство російське. Це був патріот Росії. Він досліджував Центральну Росію, розкопав майже дві тисячі курганів у 167 місцевостях і склав «Карту мєрянской земли XIII столетия». На цій карті є міста Суздаль, Владимир, Ростов, Тверь, Кашин, Волоколамск і Москва. То де виникло місто Москва? Де заснувалася російська державність? На якій землі? На мєрянській. Який народ там жив? Угро-фінський народ мєря. А де росіяни жили? Не знаю! Не можу сказати! Один діяч із Рівного, кандидат медичних наук пише мені по Інтернету (він «із'ясняється по-расейські»): «Могильницькая говорит, что слова «Россия» не было до XVIII столетия. Оно было... В таком-то документе византийском есть слово «Русия». Правильно, в церковных документах писали «Русская митрополия» і вживали назву Русія.

Але вони мали на увазі зовсім не Московське князівство, а Київську митрополію. Вони кажуть, що «от начала принятия православия» були з Київською церквою. Неправда! Київська Русь була охрещена перший раз у 866 році. Володимирове хрещення – це 988 рік. А московські землі хрестилися аж у другій половині XIV століття. Ми знаємо, що в XI столітті був убитий на Суздальщині один із перших мучеників нашої церкви Леонтій, який пішов туди проповідувати Віру Христову. Його, як пише історик Російської церкви Толстой, «язычники упорные и злые» забили камінням. Від нашого хрещення їм потрібно було мінімум два століття, щоб зібратися на хрещення. І хрестили їхню територію наші подвижники – ченці Києво-Печерської лаври. А Печерський монастир виник десь у 1070 році, тобто майже через століття після хрещення Русі. Оце вам правда про хрещення.

Шануймо Українську церкву – одну з найстаріших у світі

всім, хто приїжджає до нас будувати нам тут «руській мір».

Шановний патріарше, піднімайте духовність у Росії.

Я хочу, щоб ми навчилися казати Кирилу: «Шановний патріарше! Ідьте в Чебоксари, Тулу, Рязань, Вологду, Тамбов, Пензу, де валиться собор ледь не XV століття, і де ви ніяк не можете духовність підняти. А нам піднімати духовність не треба, бо Україна завжди славилася високою духовністю. Зараз ми нарікаємо на те, що вона в нас підупала, але в Росії духовність ніколи не була вищою, ніж в Україні. Зайдіть в Інтернеті на сайт автомандрівників, які їдуть через Україну і бачать різницю в культурі й буквально в усьому. Хай вони будують «руській мір» отам у себе, поза хутором Михайлівським. А нам тут «русского міра» не треба! Нам тут треба Україну! Вони кажуть: «Как? А мы же древняя Русь! Мы же вместе были в древней Руси! Вы отказываетесь от русского мира? Это же мир

Вони кажуть, що «был их престол». Зокрема патріарх Іоаким писав Вселенському патріарху Якову: «Предлагаем отречься Киевской митрополии, потому как от дня принятия православия была оная нашего московского престола». Це сміх! Вона ніяк не була московського престолу «от дня принятия православия», бо не було ще московського престолу. А коли став московський престол, то теж ніяк не могли наші священики підпасти під Московський патріархат, того що ми жили в абсолютно різних державах. Ми жили в Русько-Литовському князівстві, на той час Польсько-Литовському, а вони жили в своєму Московському князівстві. Тобто вся оця історія міжрелігійних і міжконфесійних стосунків побудована на цілковитій брехні. Про цю брехню я можу говорити так довго, що ви не зможете всього цього вислухати. Беріть мої книжки, читайте і несіть їх людям. Будьте впевнені в собі! Шануйте себе! Шануйте свою землю! Шануйте свою Церкву! Вона одна із найстаріших Церков у світі! Чого Московський патріархат так тримається за нашу Церкву, що аж нігті синіють? Перш за все в разі, якщо відділяється Українська церква, визнає Вселенське православ'я Самостійну Помісну Українську Церкву, Російська церква залишається без апостольського благословіння. У житті Андрія Первозванного сказано, що він побував у Новгороді, дивувався, як там у бані б'ють себе пруттям і обливаються квасом. Але про те, що він благословляв Новгородську землю, чи Суздальську, чи іншу ніде не сказано. А Київські гори він благословив і сказав, що тут буде місто велике, тут возсіяє слава Божа і буде місто з багатьма церквами. Крім того, при советах на Україні було церков православних шістдесят відсотків від усіх церков СРСР. Тільки сорок відсотків церков припадало на решту республік, включаючи Російську Федерацію. Я думаю, що й сьогодні становище не набагато відрізняється. І якщо Церква Помісна Українська стане самостійною в очах всього світового православ'я, Московська церква перестане бути найбагатшою і найчисельнішою православною церквою світу. А це означає, що вони в ту ж хвилину мають відмовитися від формули: «Москва – третій Рим, а четвертому не бывать!» Ще кілька років тому одеський митрополит Агафангел заявив: «Надо усилить борьбу против Поместной церкви в Украине, потому что создание Поместной Украинской Церкви поставит крест на проекте Великой России!» Коли не так давно було здійснено провокацію проти Вселенського патріарха, в Москві тут же відреагували. Виступив Лужков і сказав: «Надо перенести Вселенский престол в Москву. Я даже Кремль отдам под резиденцию Вселенского патриарха». Тобто ота ідея третього Риму нікуди не поділася з часів XV століття, вона існує, і тому вони так тримаються за нашу церкву. Тому вони сіють оцю облуду, тому їздять сюди, тому показують людям, простим людям, які не знають правди. Їм сказав Кирил: «Антихристы!», і вони ходять і повторюють: «Антихристы! Антихристы!» Те ж повторюють парафіяльні священики Московського патріархату в кожному селі неосвіченим бабцям. А наше завдання – йти і кожній бабці втолковувати, що це брехня. І тоді оті всі «просвітители» не будуть сюди їздити і не будуть ганьбити нашу землю, наших святителів, наших подвижників, які життя клали на відродження Української церкви. І тоді тільки у нас буде справжня незалежна, вільна Україна і справжня Велика Церква, на якій засіє навечно благодать Божа, як це провістив колись нам апостол Андрій!

• 3 ЛИСТІВ — ПРИВІТАНЬ ДО РЕДАКЦІЇ З НАГОДИ СОТОГО ЧИСЛА БЮЛЕТЕНЯ «НЦ-КП»

Я схилию голову в подяці всім причетним до випуску бюлетеня «Наша Церква — Київський Патріархат». Релігійних конфесій у Божому Світі багато, але Творець одвічно був і буде Один. Він створив багатоліку Землю і різні Народи. І кожному дав свою мову і своє бачення Творця. Свого часу по закінченню місії Христа в людському тілі Творець зійшов на Апостолів Святим Духом, щоб могли вони нести віру до кожного народу його мовою. Зникає мова — зникає народ. І це доведено історією людства на безлічі прикладів. Бюлетень активно відстоює Божі Заповіді щодо звертання до Нього будь-яким Народом тою мовою, яку народові було даровано Всевишнім. Саме за те я схилию голову в подяці.

Юрій ЗАВГОРОДНИЙ (м. Київ)

Я завжди з приємністю читаю бюлетень «НЦ-КП» маю добрі і гарні стосунки з його редактором Ф. Сухоносом. А тому радо вітаю появу сотого числа цього потрібного видання. Ювілянт спонукає до багатьох роздумів та побажань. Зупинюся лише на одній тезі. Коли наш нарід отримав свободу існувати і розвиватись, то ми зустрілись із багатьма труднощами. Це, наприклад, необхідність відновити та побудувати нових храмів, що є дуже важливим завданням, бо храм — місце зустрічі людини з Богом. Це, за умов складної економічної ситуації, забрало в нас досить багато часу. Сьогодні поступово цей етап, дякувати Богу, підходить до свого завершення. Тому далі нам важливо звернути свою увагу на нерукотворний храм — людину. Слід допомогти їй відродити власний нерукотворний образ і подобу Божу. Немає значення, де і в якому стані є ця людина. Важливо вдвлятися в лик Божий, що у ній, та просити Божу Премудрість допомогти його відчистити, оновити. Церква має послужити духовному зціленню нашого народу, усвідомленню духовної і національної ідентичності, щоб він міг гідно славити Боже ім'я. Ми, як українці, зобов'язані чинити благодарення Богові, адже як нація і народ існуємо тільки через те, що Господь зберіг нас і записав на своїх долонях. Де б українець сьогодні не був: у своїй Батьківщині, чи на поселеннях — він повинен чинити це благодарення. І ось це завдання має бути покладено і на пресу. Вочевидь, що на такий хвальний бюлетень як «Наша Церква — Київський Патріархат». Отож, нехай і в наступних часах видання сповна виконує високе призначення бути голосом Церкви та її вірних.

Отець УГКЦ Василь САПЕЛЯК (Італія — Верхньодніпровськ, Україна)

Я завжди з приємністю читаю бюлетень «НЦ-КП», маю добрі і гарні стосунки з його редактором Ф. Сухоносом. Дорогі друзі! Молімся за з'єднання української Церкви всіх обрядів. І нехай наступні числа бюлетеня «Наша Церква — Київський Патріархат», як і попередні сто, сповна прислужать цій шляхетній справі!

Віра ВОВК (м. Ріо-де-Жанейро, Бразилія)

Сердечно вітаю з появою сотого номеру бюлетеня «Наша Церква — Київський Патріархат»! Найперше, історія нашої Церкви показує, що більшість часу нашого існування відбувалася в умовах правління влади, яка не була прихильною до українських духовних вартостей. Тому нам не звикати, до неприхильної до нас влади. Протягом своєї історії ми завжди намагалися відстоювати інтереси нашого народу, конструктивно будувати громадянське суспільство і, справді були душею нації. З огляду на це я певен, що і бюлетень «НЦ-КП» — як правдивий виразник діяльності та історії УПЦ КП, матиме довгу дорогу і служитиме нашій громаді та Церкві.

Петро ПЕЛИХ, (м. Дніпропетровськ)

Йосиф СІРКА, (Торонто, Канада)

ШОВІНІСТИЧНИЙ НАСТУП НА УКРАЇНУ ЗА УКРАЇНСЬКІ Ж ГРОШІ!

«Якщо прибрати Галичину з моєї країни і залишити Справжню Україну з Донбасом і Кримом, це буде перша Росія. А там буде Російська Федерація.» (Депутат ВРУ від ПР Юрій Болдирев).

Нещастя в тому, що таку заяву зробив російський націоналіст, який вже втретє обраний депутатом (на цей раз від Партії регіонів) ВР України. Власне, депутатом країни, яку він не признає, бо згідно з його думкою: «УРСР створили три криваві диктатори — Ленін, потім Сталін, який приєднав весь захід, скориставшись правом сили і Хрущов, який, для балансу етнічного та ментального, приєднав Крим». Коли б Болдирев це висловив десь в колі своїх однодумців, то була б одна справа, але така його думка прозвучала на посольських вечорах посла Російської Федерації в Україні, присвячених 65-річчю Нюрнберзьського процесу в Києві. Тут він висловлювався як представник партії влади, партії президента! В цивілізованій, демократичній країні такого «політика» вже наступного дня б виключили з партії і забрали депутатство, яке йому дісталось на 181 місці у партійному списку.

Наступ російських шовіністів на незалежну Україну набирає щотижня скандальних розмірів. То фальсифікують історію, то вимагають обмежити українську пісню по українському радію, бойкотують відзначення Голодомору, а тепер вже наважились відверто підняти голос на розбиття республіки.

Дуже значимим є той факт, що кожного разу причиною вилазок російських націоналістів є повна неграмотність з історії України. Ще недавно горе-депутат О. Бондаренко пропонувала замінити українську пісню по радію «світовим» (розумій російським) продуктом, пісню яка має за собою в Європі чи не найстарші записи, які були знайдені в одній з Великобританських бібліотек. Своїм аналіфabetизмом щодо української історії «засвітився» пан Болдирев. Звичайно, що йому ж не знати, що ще у 18 ст. появилася «Історія України» австрійського автора Гегеля. (Johann Christian von

Engel: Geschichte der Ukraine und der Kosaken, Halle—Johann Jacob Gebauer 1796).

Отже, німці вже понад 200 років про Україну знали з німецьких джерел, а політик Партії регіонів на 21 році незалежності не знає, де він народився, на якому харчі виріс і чий хліб їсть сьогодні! Нащадок окупантів, сидячі за українські гроші у ВРУ, досі не осмислив по-

няття **окупована** країна і вільна країна. Йому невідома Україна, яка саме завдяки окупантам позбулася своїх історичних етнічних земель — Кубані, Дону, Вороніжчини, Курська, Орла та інших територій, які кат українського народу Сталін свавільно приєднав до Росії (він не переймався референдумом), то як йому знати що не «увесь» захід Сталін приєднав, бо ж до українських етнічних земель належали і Лемківщина, і Підляшшя, і Засяння, і Пряшівщина, і Придністров'я. Коли б не царські та большевицькі окупанти з їхніми Голодоморами в Україні, то Україна сьогодні була б не тільки по території найбільшою європейською країною, але й по кількості населення, і її люди не шукали б вже друге століття добробуту і порятунку в чужих краях на різних континентах, але жили б у благодаті у своїй же хаті.

Аналіфabetи в українській історії не переймаються «приєднаннями» до Росії територіями Курільських островів, територією Східної Пруссії, України, а шкода, бо саме так би міг діяти депутат ВР України, бо ж Росія прихватила українські землі ще не так давно. Ізраїль відбудовує свою державу і покликається на бі-

блійні розповіді з понад 3000 років, а українці можуть засвідчити свої території історичними документами, які окупанти не зуміли ліквідувати! Окупаційний стан України і сьогодні дуже наявний: читаємо та чуємо із ЗМІ — продали, підписали, уклали угоду, домовились і т. ін., коли йдеться про розпродаж державного майна, коли йдеться про вчинки державних посадовців, які керуються переважно власними інтересами, власним добробутом, але не добробутом тих, які законно мають право обирати. Ще не так давно можна було чути — Янукович домовився у Москві, Азаров підписав у Москві, а ціну на газ Україні ставлять «братом» найвищу у світі. Коли ж йдеться про Європейський Союз, то не чути ані домовленостей, ані підписування. Український парламент «піаністів» та «диригента», який помахом руки сигналізує «народним обранцям» як голосувати, пере-

творили у світове сміховисько, бо саме з парламентаризмом ці методи «голосування провладної більшості» не мають нічого спільного. Парламентаризм полягає у тому, що обрані представники парламенту намагаються захищати інтереси своїх виборців і в ньому не може бути спадковості, хоч трапляються випадки, коли батька наслідує син, чи донька на політичному полі. Оскільки кожний член парламенту представляє виборців певного виборчого району, парламентаріям доводиться шукати тих, з ким можуть найбільше здобути для своїх виборців — отак і повстали групи і партії, які узагальнюють очікуване у програми, які потім пробують просувати у закони. Цілковито по-іншому склалося в Україні. Тут пройшли до парламенту за списком одної партії, а коли «трапилася фінансова нагода» відскочили на підтримку противника — отже, проти волі виборця, який обирав партію за певну програму! Та ще й інші «нововведення» у сучасний парламентаризм запровадили в Україні депутати провладної більшості, порушуючи існуючу Конституцію, спочатку «перескочили» через конституційну

заборону творення коаліції і створили «владну більшість»! Але й то було не досить — вони продовжили свою «життєвість» без законних виборів, які могли б їх усунути від подальшого продажу інтересів своїх виборців. Таким чином український «парламентаризм» перетворився на «присадибну ділянку» правлячої партії з її одною четвертою виборців та її президентом. Отак і склалося, що з допомогою неконституційної (або перекрученої) більшості у ВР України поміняли Конституцію і передали всю владу в одні руки президента, за якого не проголосувала і половина виборців.

З часу зміни Конституції одна особа перетворилася на феодального ватажка, який став відповідальним за уряд і його дії. Але справа навіть не в цьому, бо знаємо з прикладу, що одна людина може запровадити реформи, якщо має хист і охоту та відповідних професійних політиків. І саме тут помічаємо в Україні початки неофеодалізму, коли люди займають посади не за їхніми здібностями, а за їхнім майном. Отак стає один з магнатів ЗМІ головою Служби безпеки, власники банків, великих капіталів стають міністрами, губернаторами, не кажучи вже про ВР України, як клуб багатіїв, які мають офшорні фірми на Кіпрі, чи на якихось екзотичних островах, що допомагає їм у вивезенні капіталу, щоб уникнути сплати податків! Конституція України порушується щодня тими ж силами та службовцями, які мали б доглядати за її дотриманням. Дуже переконливим в цьому сенсі був недавній виступ депутата від ПР Ю. Болдирева, який відверто виступив за розчленування України, незважаючи на те, що, згідно зі ст. 2 Конституції України, «територія України в межах існуючого кордону є цілісною і недоторканною!» Тобто, висловлення Болдирева є кримінальною справою, яка значно небезпечніша від «провини» Ю. Луценка чи Ю. Тимошенко! Сподіваймося, що Генеральна прокуратура буде дуже

оперативною, а Партія регіонів у свою чергу покаже яку країну вона представляє. Українці разом з їхньою мовою належать до найстарших цивілізацій планети і дивуєшся, коли у Швейцарії про будь-які зміни щодо політики, яка стосується ширшого кола країни — проводять референдум, а в Україні президент може вирішити про 25-річний побут окупаційних військ на території країни — як військової бази. Історичну подію підписання угоди щодо напрямку розвитку — до Європи, чи до Азії — вирішує одна особа! Невже ж всі вже звикли, що «козли» або «бидло» перестало бути образою, але «історично так склалося»? Під сучасну пору мало таких країн, де б вирішували тільки королі, чи президенти, а в Китаю та на Кубі вже й не Генеральні секретарі визначають політику. «Непомільними» та «наймудрішими» залишилися під сучасну пору у світі тільки північнокорейський «вождь» народу та незамінний російський прем'єр В. Путін. Балачки декотрих депутатів із ПР про поділ України, про запровадження другої державної, спроби обмежити українське слово по радіо і телебаченню, демонстративне вживання російської такими «народними обранцями» як Єфремов, Бондаренко, Колесніченко та деякі комустичні «борці за справедливість для народу України» й інші, є доказом того, що для них Україна існує лише як дійна корова, а її закони мають їх оберігати, але не український народ. Пан Болдирев, напевно, мріє про феодальний поділ України на князівства, які він сам бачить у майбутньому в РФ, а тоді він би міг розвинути свій «геніальний» поетичний талант.

Болдирев ще одну брехню перед дипломатами різних країн твердив: «Цю країну можна утримувати тільки маючи НКВД, МГБ, КДБ, і КПРС». Тут слід сказати правду, що саме його діяльність, ворожі до України російські політичні партії, його «депутатство» у ВР України є доказом того, що ці ворожі українській державі організації-інституції

далі правлять, але ніяк не можуть одним помахом руки ліквідувати незалежність. Тому й не дивно, що ворогам України кожен її вільний день є тереном в очах — то чому б не поділитися з її землями — Гітлер зі Сталіним ділилися!

Болдирев довів, що при владі сьогодні в Україні — не ті, хто хоче її розбудову, щоб з найродючіших земель на планеті люди не тікали у чужі краї, але ті, хто за рахунок рабів-колгоспників розбагатів, хто країну хоче не тільки запровадити знов у імперське ярмо, але й ліквідувати як незалежну державу.

Діаспора повинна на це зухвальство політика від ПР Болдирева різко реагувати, бо інакше залишимося знов діаспорою без держави.

Болдирев є яскравим прикладом того, що окупант перевивихованню не піддається — його слід прогнати, щоб його сліду не було!

Своїми щоденними шовіністичними виступами представники імперської політики є доказом того, що не Галичина є «наростом на тілі України» (Болдирев), а вони є раковими клітинами, на тілі Голодомором-Геноцидом змороної України, які слід вирізати і викинути далеко на Сибір, щоб там замерзли й не змогли повернутися. Наведені факти антиукраїнської агресії вселяють віру, що «моя хата скраю» припиниться, бо новоспечені феодалі можуть «проковтнути» і вас з хатою, а тоді потрібно буде дальшим поколінням знов сотки років звільнятися від пут кріпацтва, яке «братній цар» вже раз українцям «дарував».

У 20-літніх громадян, які народилися вже у вільній Україні, повинно дійти до свідомості, що за дорослих не вирішують навіть їхні батьки, яку професію вони хочуть мати, а не те, щоб за них хтось вирішував, у якій країні і на якому континенті їм жити!

Сподіваймося, що Гарант Конституції України скористається своїм обов'язком і дасть відповідь тим, хто посягає на територіальну цілісність держави Україна!

• 3 ЛИСТІВ — ПРИВІТАНЬ ДО РЕДАКЦІЇ З НАГОДИ СОТОГО ЧИСЛА БЮЛЕТЕНЯ «НЦ-КП»

З нагоди виходу сотого числа бюлетеня «НЦ-КП» хотів би торкнутися наступного. Україна однозначно є європейською державою. Сьогодні ми втілюємо у своє життя ті цінності, які називаються європейськими. І тут слід особливо підкреслити ті вартості, котрі прийнято називати духовними і за якими має стояти духовна інституція — Церква. Для України це, очевидно, що має бути Національна Церква. Думаю, що, будуючи Україну, як інтегральну складову частину європейської сім'ї народів, ми повинні свідчити про важливість духовних, релігійних і християнських джерел тої ж Європи. Тоді ми, напевно, внесемо важливу лепту в розбудову справедливої, повноцінної і культурної Європи у майбутньому. І бюлетень «НЦ-КП» як пресовий орган УПЦ КП має відповідальне завдання і на цих теренах.

Сергій ДОВГАЛЬ, Голова Січславської «Просвіти»

• ЖИТТЯ УПЦП

ЗВЕРНЕННЯ СВЯЩЕННОГО СИНОДУ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ КИЇВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ ДО АРХІЄРЕЇВ, ДУХОВЕНСТВА І ВІРУЮЧИХ УАПЦ ЩОДО ОБ'ЄДНАННЯ

(ухвалено на засіданні Священного Синоду 13 грудня 2011 р. під головуванням
Святійшого Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета)

**Преосвященні владыки, все-
чесні отці, дорогі брати і сест-
ри!**

Священний Синод Київського Патріархату з сумом вимушений сповістити вас — Предстоятель УАПЦ митрополит Мефодій та голова комісії для ведення діалогу про об'єднання митрополит Андрій своїми діями втретє за останнє десятиліття зірвали процес об'єднання УПЦ КП та УАПЦ в єдину помісну Православну Церкву.

Перша спроба об'єднання була здійснена у 2000—2001 рр., коли у Константинополі в резиденції Вселенського Патріарха був підписаний «Симфонікон», продовженням якого були домовленості на зустрічі у Тернополі. Однак ці домовленості не привели до об'єднання, бо Предстоятель УАПЦ митрополит Мефодій та деякі інші архієреї поставили умовою об'єднання відставку Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета.

Така сама вимога була висунута і у підсумку другої спроби діалогу, що відбувався восени 2005 р.

Що означає ця вимога для Київського Патріархату і чому наша Церква не погоджується на неї?

Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет має найбільший досвід архієрейського служіння — 50 років, найбільший досвід керівництва Українською Церквою, перебуваючи 45 років на Київській кафедрі. На своєму Соборі у жовтні 1995 р. наша Церква майже одногосно обрала його своїм Предстоятелем.

Він користується великою повагою в суспільстві, завдяки його керівництву протягом останніх 16 років Київський Патріархат зріс і продовжує зростати кількісно і якісно.

Нам же фактично пропонують обміняти нашого Патріарха на архієреїв Автокефальної Церкви. Тобто — вони придуть тільки тоді, коли Патріарх Філарет піде. Чи є нашій Церкві хоч найменший сенс погоджуватися на це?

І це пропонують нам ті, хто вже

щеники, які були посвячені в УАПЦ.

Але Київський Патріархат не буде заради об'єднання виконувати багатолітню мрію Московської патріархії, яка в будь-який спосіб, в тому числі руками згаданих діячів УАПЦ, прагне відсторонити Патріарха Філарета від церковного служіння.

Ми добре пам'ятаємо про фіктивне «об'єднання» УАПЦ і частини УПЦ КП, яке під патронатом тодішньої влади заради втілення цієї мрії владыки Мефодій та Андрій намагалися провести у жовтні 1995 р. Цей план, будучи вчасно викритим, провалився.

Але, щоби підсолодити поразку, вже за кілька тижнів було оголошено і широко розрекламовано «початок переговорів» між УАПЦ і УПЦ МП, які з боку УАПЦ очолив той таки митрополит Андрій.

Цими переговорами намагалися створити враження, що «об'єднавчий процес» в українському Православ'ї успішно йде, але єдиною перешкодою на його шляху є особа новообраного Київського Патріарха.

Цей «переговорний процес» з перервами триває від листопада 1995 р., тобто вже понад 16 років. Які ж його плоди? Вони звелися лише до того, що обидві сторони знайшли порозуміння в осудженні особи й діяльності Предстоятеля УПЦ Київського Патріархату. Ніяких інших плодів цей «діалог» так і не приніс.

Проте Священному Синоду відомо, що деякі архієреї УАПЦ прямо заявляють: краще піти в

був у Київському Патріархаті та займав у ньому досить високе становище! Митрополит Мефодій у 1995 р. був керуючим справами УПЦ КП, митрополит Андрій був у 1992—95 рр. постійним членом Священного Синоду.

Більшість нинішнього єпископату УАПЦ є колишніми священниками Київського Патріархату, які пішли з нашої Церкви заради отримання єпископства.

Відповідально заявляємо і наголошуємо на тому, що заради церковного об'єднання Київський Патріархат готовий забути будь-які минулі непорозуміння і суперечки.

Доказом цього є те, що у складі нашої Церкви рівноправно звершують богослужіння архієреї та свя-

Московський Патріархат, ніж об'єднуватися з Київським. Напевне, якби не позиція духовенства та віруючих їхніх єпархій, вони би так і вчинили.

Діячі УАПЦ полюбують критикувати Київський Патріархат і особливо — його Патріарха. Безперечно, конструктивна критика завжди корисна, вона допомагає виправляти помилки, бо не помиляється лише той, хто нічого не робить. Але подивіться, що ці критики самостійно збудували за цей же час?

Кількість парафій УАПЦ з середини 1990-х років практично не зростає, а існуючі — зосереджені переважно в Галичині. Не маючи ані серйозних духовних навчальних закладів, ані монастирів, через брак власних кандидатів на єпископів раз за разом рукопокладають в УАПЦ лише тих, хто з різних причин пішов з Київського Патріархату. З року в рік УАПЦ трясуть скандали між її архієреями.

Все це — не тимчасові негаразди, а постійний стан буття УАПЦ. Так було і п'ять, і десять, і п'ятнадцять років тому.

За стільки років нинішній Предстоятель УАПЦ з одностумцями не змогли навести ладу в своїй хаті — але наполегливо, в один голос з Москвою, осуджують особу і діяльність Київського Патріарха та домагаються його відставки як умови об'єднання.

Всі ці факти промовисто свідчать, що насправді ані митрополит Мефодій, ані його одностумці не бажають об'єднання і ніколи на нього не погодяться. Не для того вони пішли з Київського Патріархату в 1995-му році.

Дорогі брати і сестри!

Ми переконані, що серед ієрархів УАПЦ, її священників та віруючих є щирі українські патріоти.

Але їхнім патріотизмом досі користуються одиниці, які за рахунок прославленого імені Автокефальної Церкви облаштовують свої справи.

Тому ми закликаємо всіх, хто щиро прагне до церковного об'єднання — продовжити діалог на єпархіяльному та парафіяльному рівнях. Умови такого об'єднання прості й зрозумілі: взаємне визнання таїнств, збереження керування тими єпархіями і парафіями, які на даний час є у його підпорядкуванні.

Справа об'єднання — у ваших

руках! І нехай добрим починанням допоможе Господь!

Закликаємо на вас Боже благословення!

МИТРОПОЛИТ ЛЬВІВСЬКИЙ І СОКАЛЬСЬКИЙ ДИМИТРІЙ, МИТРОПОЛИТ РІВНЕНСЬКИЙ І ОСТРОЗЬКИЙ ЄВСЕВІЙ, АРХІЄПИСКОП МИКОЛАЇВСЬКИЙ І БОГОЯВЛЕНСЬКИЙ ВОЛОДИМИР АРХІЄПИСКОП БІЛГОРОДСЬКИЙ І ОБОЯНСЬКИЙ ІОАСАФ, АРХІЄПИСКОП ДОНЕЦЬКИЙ І МАРІУПОЛЬСЬКИЙ СЕРГІЙ, АРХІЄПИСКОП ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ І КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ АНТОНІЙ, ЄПИСКОП ПЕРЕЯСЛАВ-ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ І БОРИСПІЛЬСЬКИЙ ЕПІФАНІЙ, ЄПИСКОП ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ І БУЧАЦЬКИЙ НЕСТОР, ЄПИСКОП ПОЛТАВСЬКИЙ І КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ФЕДІР.

Підсумковий документ Коментар Прес-центру Київської Патріархії: Нижче публікується текст Підсумкового документу, затверджений і підписаний на спільному засіданні комісії для діалогу між УПЦ КП і УАПЦ 27 жовтня 2011 р.

Спільне засідання комісії проходило в два етапи. В першій половині дня відбувся обмін думками між учасниками засідання, який тривав кілька годин. В результаті були зафіксовані міркування щодо структури підсумкового документу та пропозиції щодо його змісту. В процесі дискусії виникали й деякі інші пропозиції, але вони були відкинуті тією чи іншою стороною, як неприйнятні. Тому в проекті документу знайшли своє відображення лише попередньо погоджені пропозиції.

За згодою сторін у перерві між засіданнями єпископ Євстратій на підставі узагальнених пропозицій склав проект документу, текст якого телефоном був погоджений також зі Святійшим Патріархом Філаретом. Після цього до початку другої частини засідання текст проекту був переданий членам комісії УАПЦ для ознайомлення.

У другій частині засідання розпочалося безпосереднє обговорення і узгодження тексту документу, який розглядався пункт за пунктом.

В результаті обговорення виявилися розбіжності позицій двох сторін лише за пунктами 7, 9 і 10. Тому в нижче наведеному документі у цих пунктах спочатку подається варіант, який був внесений на розгляд, а потім — остаточно узгоджений варіант.

У пункті 7 митрополит Львівсь-

кий Макарій принципово наполягав на тому, щоби об'єднана Церква носила назву «УАПЦ — Київський Патріархат». Цю його позицію не підтримали ані представники УПЦ Київського Патріархату, ані інші члени комісії від УАПЦ. Останні не вважали це питання принциповим. Але у зв'язку з тим, що митрополит Макарій відмовлявся підписати документ, якщо в ньому не буде зафіксована його пропозиція, було знайдено компромісний варіант, відображений у кінцевому тексті.

У пункті 9 представники УАПЦ запропонували вказати, що Предстоятель об'єднаної Церкви буде обиратися на спільному Соборі, що фактично означало попередню відставку Предстоятеля УПЦ КП. З цим категорично не погодилися представники Київського Патріархату.

Вони вказали, що умова відставки Святійшого Патріарха Філарета з посади Предстоятеля для Київського Патріархату принципово неприйнятна, а тому вони наполягають на формулі, вказаній у проекті.

Представники УАПЦ запропонували передати це питання на погодження двох Предстоятелів, що і було, як компроміс для продовження роботи, зафіксовано в документі.

Також митрополит Макарій від свого імені, а інші члени комісії УАПЦ — від імені свого Предстоятеля просили виключити частину пункту про входження цих двох ієрархів до складу Священного Синоду об'єднаної Церкви. Що і було зроблено.

Щодо пункту 10, то незгода виникла між митрополитом Львівським Макарієм і єпископом Львівським і Самбірським Іоаном, адже вони обидва носять титул «Львівський». У зв'язку з цим було вирішено прибрати з тексту згадку про титули.

У завершальній частині документу був визначений механізм його впровадження у життя. Передбачалося, що він буде швидко затверджений Предстоятелями обох Церков, адже обидва вони того дня перебували у Києві. Після чого текст мав бути опублікований і розглянутий у єпархіях — в першу чергу УАПЦ.

Передбачалося, що процес обговорення не буде довготривалим, бо у документі було визначено кінець 2011 року — що складає 2 місяці від часу спільного засідання

комісії — як термін проведення об'єднаною Собору.

Натомість вже ввечері того ж дня членам комісії УПЦ Київського Патріархату стало достовірно відомо, що митрополит Мефодій, добре знаючи, що за стіною проводяться важливі переговори, ще до їхнього завершення зник з приміщення Патріархії УАПЦ в Михайлівському Золотоверхому монастирі й на зв'язок не виходив. Також протягом наступних кількох днів стало достовірно відомо, що митрополит Мефодій відмовляється затверджувати підсумковий документ, чим фактично вже зриває спільно опрацьоване двома комісіями бачення строків та механізмів об'єднання.

Лише майже через місяць, 23 листопада 2011 р., відбувся Архієрейський Собор УАПЦ, на якому, за повідомленням, розглядався об'єднаний процес.

Але, попри обіцянки оприлюднити підсумковий документ роботи Собору, цього зроблено не було.

Натомість неофіційно, але з достовірних джерел, було отримано інформацію про те, що митрополит Мефодій та голова комісії УАПЦ митрополит Андрій у розмовах заявляють, що відставка Патріарха Філарета з посади Предстоятеля Київського Патріархату — головна передумова для об'єднання. Згодом в інтерв'ю виданню «КоммерсантЪ» митрополит Мефодій особисто підтвердив таку свою позицію.

Таким чином і Предстоятель УАПЦ, і Архієрейський Собор УАПЦ фактично відмовилися діяти за тими погодженими і зафіксованими у Підсумковому документі принципами і процедурами, які були запропоновані на спільному засіданні комісії.

Це і стало підставою Священному Синоду УПЦ Київського Патріархату заявити про зрив з боку УАПЦ досягнутих домовленостей і самого об'єднаною процесу. За таким же сценарієм були зірвані попередні спроби об'єднання (у 2000—2001 рр. та у 2005 р.): багатообіцяючий початок — запевнення у згоді до об'єднання — висунення заздалегідь не прийнятних вимог і відхід від попередніх домовленостей — свідоме затягування процесу — зрив домовленостей. Враховуючи цей гіркий досвід Священний Синод Київського Патріархату 13 грудня 2011 р. прийняв рішення про припинення подальших спроб діалогу з нинішніми керівниками УАПЦ, як заздалегідь

безплідних. Однак, знаючи про щире бажання окремих ієрархів, а також значної кількості духовенства і мирян УАПЦ досягти об'єднання, Священний Синод запропонував продовжити діалог щодо церковної єдності на рівні окремих епархій та парафій УАПЦ.

Підсумковий документ спільного засідання комісії для ведення діалогу між Українською Православною Церквою Київського Патріархату та Українською Автокефальною Православною Церквою щодо об'єднання.

Ми, члени комісії для ведення діалогу між Українською Православною Церквою Київського Патріархату та Українською Автокефальною Православною Церквою щодо об'єднання, сформованих Священним Синодом УПЦ КП і Архієрейським Собором УАПЦ, з благословення Предстоятеля УПЦ КП Святейшого Патріарха Філарета і Предстоятеля УАПЦ Блаженнішого Митрополита Мефодія за взаємною домовленістю зустрілися 27 жовтня 2011 р. в м. Києві у Михайлівському Золотоверхому монастирі на спільне засідання.

У підсумку обговорення комісії прийшли до наступних міркувань і пропозицій для досягнення об'єднання і утворення єдиної

Помісної Православної Української Церкви:

1. УПЦ КП та УАПЦ закликають представників УПЦ (Московського Патріархату) відновити діалог щодо подолання церковного розділення та утворення єдиної Помісної Православної Української Церкви на засадах автокефалії.

Разом з тим, якщо представники УПЦ (МП) з якихось причин не можуть зараз взяти участь у діалозі, це не є перешкодою для об'єднання УПЦ КП і УАПЦ.

2. УПЦ КП і УАПЦ мають надію на те, що Константинопольська Мати-Церква і Його Всесвятість Вселенський Патріарх Варфоломій, бачачи досягнення Українськими Церквами добрих плодів на шляху об'єднання, здійснять рішучі кроки до унормування положення Православної Української Церкви у Вселенському Православ'ї та визнання її автокефалії.

УПЦ КП і УАПЦ констатують, що початки об'єднаною процесу були покладені з благословення Його Всесвятості Вселенського Патріарха Варфоломія та в його присутності підписанням «Симфонітико-

3. УПЦ КП та УАПЦ, на основі досягнутих раніше домовленостей, взаємно визнають благодатність звершуваних в них Таїнств. Для досягнення церковної єдності духовенство і єпископат взаємно визнаються у суцільному священному сані.

4. На підставі попереднього та враховуючи раніше досягнуті домовленості визнати можливим ехаристійне співслужіння і на рівні духовенства, і на рівні архієреїв — за взаємною згодою співслужачих.

5. Залишити минулому взаємні образи та простити одне одному за заповіддю Господньою колишні провини.

Запропонувати Священному Синоду УПЦ КП та Архієрейському Собору УАПЦ визнати недійсними або такими, що втратили силу будь-які попередні рішення, заборони чи відлучення від церковного спілкування щодо ієрархів, духовенства і мирян двох Церков — як ті, що сталися між УПЦ КП і УАПЦ, так і накладені іншими Церквами.

6. Визнати і офіційно закріпити у церковних документах, що відродження УАПЦ в Україні у 1989 р. та обрання Всеукраїнським православним церковним собором у 1990 р. блаженної пам'яті Мстислава (Скрипника) першим Патріархом Київським і всієї України є одним з наріжних каменів і основою для розбудови єдиної Помісної Православної Української Церкви на засадах автокефалії.

Сприятливі умови поглядів на події церковної історії в Україні, особливо тих, які стосуються відродження і утвердження автокефалії Української Церкви.

***

ПОЧАТКОВИЙ ВАРІАНТ: 7. З огляду на історичну традицію та враховуючи виникнення складностей у разі переоформлення різних документів, визнати можливим зберегти для бажаних церковних юридичних осіб в статутах офіційну назву «Українська Автокефальна Православна Церква». З цих же мотивів для об'єднаної Церкви в цілому зберігається назва «Українська Православна Церква Київський Патріархат».

Назва «Українська Автокефальна Православна Церква» може бути закріплена у церковному статуті, як друга офіційна назва Церкви.

УЗГОДЖЕНИЙ ВАРІАНТ: 7. З огляду на історичну традицію та враховуючи виникнення склад-

ностей у разі переоформлення різних документів, визнати можливим зберегти для бажаючих церковних юридичних осіб в статутах офіційну назву «Українська Автокефальна Православна Церква». З цих же мотивів для об'єднаної Церкви в цілому зберігається назва «Українська Православна Церква Київський Патріархат».

Назва «Українська Автокефальна Православна Церква» може бути закріплена у церковному статуті, як друга офіційна назва Церкви.

Митрополит Макарій запропонував для об'єднаної Церкви назву «Українська Автокефальна Православна Церква Київський Патріархат».

***

8. Довершити об'єднання УПЦ КП і УАПЦ в єдину Церкву на спільному Всеукраїнському православному церковному соборі, який провести до кінця 2011 р. Для обговорення порядку проведення Собору запропонувати УПЦ КП і УАПЦ утворити спільну Передсоборову комісію. Запропонувати визначити пропорційну норму представництва на Соборі для кожної єпархії у відповідності до кількості діючих в ній парафій.

***

ПОЧАТКОВИЙ ВАРІАНТ:

9. Святійший Патріарх Філарет є Предстоятелем об'єднаної Церкви. Від УАПЦ включити до числа постійних членів Священного Синоду об'єднаної Церкви Блаженнішого Митрополита Ме-

фодія та високопреосвященного Митрополита Макарія.

УЗГОДЖЕНИЙ ВАРІАНТ:

9. Просити Предстоятелів УПЦ КП та УАПЦ погодити спільне бачення щодо керівництва об'єднаною Церквою.

***

ПОЧАТКОВИЙ ВАРІАНТ: 10. Визначити, що у об'єднаній Церкві архієреї зберігають керівництво тими єпархіями і та пов'язані з ними титули, які вони мають на час проведення Собору.

За згодою архієрея може відбутися зміна його титулу. Благочинні (декани) та настоятелі парафій також зберігають свої посади та належать до тих єпархій, в яких вони служать на момент проведення Собору.

УЗГОДЖЕНИЙ ВАРІАНТ:

10. Визначити, що у об'єднаній Церкві архієреї зберігають керівництво тими єпархіями, які вони мають на час проведення Собору. Благочинні (декани) та настоятелі парафій також зберігають свої посади та належать до тих єпархій, в яких вони служать на момент проведення Собору.

***

Цей Підсумковий документ складений у двох однакових примірниках, які підписано членами двох комісій. Після його затвердження Предстоятелями УПЦ КП і УАПЦ викладені в цьому документі принципи виносяться на розгляд у обох Церквах, після чого повинно відбутися наступне спільне засідання комісій.

ДОКУМЕНТ ПІДПИСАЛИ:

— з боку Київського Патріархату:

митрополит
Львівський і
Сокальський
Димитрій

єпископ Переяслав-
Хмельницький і
Бориспільський
Епіфаній

єпископ
Богуславський
Євстратій

— з боку УАПЦ:

митрополит
Львівський Макарій

митрополит
Галицький Андрій

єпископ Львівський і
Самбірський Іоан

єпископ
Вишгородський і
Подільський
Володимир

• ЖИТТЯ УПЦКП

ВІФЛЕЄМСЬКИЙ ВОГОНЬ МИРУ ЗАПАЛАВ У КАФЕДРАЛЬНОМУ ХРАМІ УПЦ КП

25 грудня 2011 року члени вінницької скаутської організації «Пласт» доставили до Кафедрального храму УПЦ КП Віфлеємський вогонь. Перед початком Божественної Літургії єпископ Вінницький і Брацлавський Онуфрій прийняв від пластунів запалену свічу та подякував молодим хлопцям та дівчатам за їхню активну позицію в житті. Прихожани з великим трепетом та задоволенням брали вогонь із Віфлеєму. Свіча горітиме в храмі до Різдва Христового. З понеділка вогонь, запалений біля місця народження Спасителя, повезуть до своїх парафій (близько 300) священики Вінницької єпархії.

— Божий Син прийшов до усіх людей та народів світу, — сказав владика Онуфрій. — Незалежно від своєї національності, статків, освіти чи віку людині необхідні ці життєво важливі речі. Але все ж таки, це лише тін справжнього світла, справжнього очищення і справжнього тепла, яке дарує людям лише Христос. Той, хто хоче отримати їх від Бога — отримає. Хто ж в гордині каже, що йому Бог не потрібний — залишиться в духовній темряві та вбогості. Навіть маючи бага-

то друзів та грошей, така людина відчуватиме холод у своїй душі. Лід гріха в серці грішника може розтопити лише вогонь Христового прощення, яке людина отримує в покаянні через святу Сповідь. А щира молитва, яка є розмовою з Богом, просвітлює думки та почуття людини. Багато людей хочуть мати єдність з Богом, але без Христа. А це неможливо. Нехай Віфлеємський вогонь нагадає нам, що Христос приніс людям мир та правду. Багатьом це не до вподоби. Деякі навіть використовують ім'я Христа, щоб сіяти роздор в українському народі. Вони ділять православних на сорти, вигадали для цього навіть спеціальну термінологію — «канонічні», «неканонічні» ... «благодатні», «не благодатні» ... Що це? Це не дух Христа, який єднає своїх учнів та вчить любити свого брата. Це голос тих, хто не бажає духовної єдності нашого народу, хто хоче бачити нас посвареними між собою. Нехай Різдвяні свята, які вже при наших дверях, нагадують усім нам мету, з якою прийшов на землю Божий Син. Нехай вогонь Святого Духа Божого спалить в наших думках, почуттях і намірах усе терня злоби та всілякої неправди.

• ПРОПОВІДЬ

ПРО РОЗДІЛЕННЯ ХРИСТІЯН ЗА ЧАСІВ СВЯТИХ АПОСТОЛІВ І ТЕПЕР

У Коринфській Церкві, заснованій трудами апостола Павла, відбулося розділення. Після відходу апостола з Коринфа туди прийшли лжеучителі і стали принижувати апостольське достоїнство св. Павла. Принижуючи ап. Павла, вони хотіли підвищити себе перед лицем коринфських християн. Лжеучителі настільки досягли успіху в своєму зломі намірі, що християни розділилися на кілька груп, кожна з яких обрала собі главу – окремого вчителя. Дізнавшись про це, ап. Павло засмутився, бо, за словом Христовим, всілякий дім і всяке царство, яке розділилося само в собі, не може встояти. Це означає, що така ж доля чекала і на Коринфську Церкву. Щоб закликати всіх християн до єдності, ап. Павло написав до них послання, в якому виклав вчення про те, що Церква Христова єдина, що в ній не повинно бути розділень, що всі віруючі, причащаючись від єдиного хліба – Тіла Христового і від єдиної чаші – Крові Христової, входять у тісне єднання з Христом і стають членами Тіла Христового, маючи своїм Главою Христа, а між собою перебувають у таких взаємовідносинах, як голова, руки, ноги та інші члени тіла, – все ж разом складає єдине тіло.

Те, що колись відбувалось у Коринфській Церкві, те ж саме, тільки з іншої причини, відбувається в Українській Церкві. Православні українці розділилися на декілька церковних угруповань. Одні стверджують, що потрібно духовно підпорядковуватися Московському Патріарху, інші утворили Автокефальну Церкву на чолі зі своїм Патріархом, треті заявляють, що вони належать до Автокефальної Церкви, але управляються не Патріархом, а Синодом, четверті наполягають на тому, що в незалежній державі, якою є Україна, православна Церква повинна бути теж незалежною від Московського Патріарха. І всі ці частини єдиної Української Церкви не спілкуються між собою.

Якби в Україні з'явився ап. Павло, він і сьогодні сказав би те саме, що він сказав Коринфській Церкві: "Хіба ж розділився Христос?" (1 Кор. 1,13). І дійсно, хіба в усіх Українських Православних Церквах хрестять немовлят, дітей і дорослих не в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа? Або ті, хто приступають до Чаші Христової, причащаються не одних і тих самих Тіла і Крові Господніх?

Якщо ми, православні, причащаючись від єдиної Чаші Тіла і Крові Христових, з'єднуємось у Христі, то чому ми розділені між собою, живучи в єдиній державі і споживаючи один український хліб?!

Розділення єдиної Української Церкви – це не Боже діло!

Тоді, в Коринфі, зменшення взаємної любові призвело до розділення, і зараз в Україні відбулося подібне розділення через те, що через примноження беззаконь зменшилась у багатьох любов; тому, як коринфським християнам ап. Павло радив, що все в них повинно засновуватись на любові, так і нам, православним, які живуть в Україні, той же апостол сказав би: "Усе у вас нехай буде з любов'ю" (1 Кор. 16,14).

Любов усе об'єднує, все з'єднує; любов – не просто християнська чеснота, це сукупність християнських чеснот, любов являє собою суттєву властивість Богу. Ап. Іоан сказав ще більше, він назвав Бога – любов'ю: "Бог є любов, і хто перебуває в любові, перебуває в Бозі і Бог у ньому" (1 Ін. 4, 16). Любов – всесвітній закон; все утворилося від Бога лю-

бові і все зв'язане любов'ю, люди створені для взаємної любові, яка зв'язує їх у сім'ї, в суспільстві, в державі. Батьки люблять дітей своїх і діти – батьків тому, що любов – це вроджене почуття. Почуття жалісливості і співчуття набувається не досвідом і не через науку, воно притаманне людській природі.

Як приємно бачити любов між батьками і дітьми, між чоловіком і жінкою! Як легко живеться в тих суспільствах, де взаємовідносини між людьми визначає любов, а не вигода і гроші.

Любов, як і всяка істинна християнська чеснота, не кричить про себе, як кричить на вулицях порок. Любов таїться від сторонніх поглядів, її пізнають тільки за її плодами; звичайно, коли це потрібно, – любов твердо заявляє про себе. Вона сміливо говорить правду, коли до цього спонукає неправда, від якої страждає ближній. Любов не боїться страждань і смерті, коли цього вимагає благо і спасіння того, кого люблять. Але коли це не потрібно, любов робить добро таємно. Часто любов знаходить себе в терпінні, в співчутті до немочей ближніх; вона носить на собі тягар інших, і це відбувається тихо й таємно, так що інші цього не помічають. Ось – жінка терпить гріх п'яного чоловіка, страждає від нього, через нього проливає сльози, і хто це бачить? Ось – цю жінку невинно ображають, звинувачують несправедливо, а вона мовчазно терпить, не віддає злом за зло, як глухий не чує і як німий не відкріє уст своїх. І хто це бачить? Хто це знає? Окрім того, хто страждає заради любові...

Якщо любов така природна, така корисна, така прекрасна, то чому вона так рідко спостерігається в повсякденному житті людей?

Однією із головних причин зменшення любові є примноження беззаконь. Там, де збільшуються пороки, як результат – зменшується любов. Порочні люди нездатні на велику любов.

Самолюбство теж не сприяє примноженню любові. Надмірна любов до себе поглинає любов до інших. Самолюбство інколи руйнує найміцніші сімейні стосунки між батьками і дітьми, між чоловіком і жінкою, між друзями і між членами суспільства, які пов'язані спільними інтересами. Це буває тоді, коли кожен думає тільки про себе і про свої втіхи та насолоди, про свою честь, про свій спокій, але мало піклується про інших. Подружжя свариться тому, що кожен з них бажає, щоб тільки йому догоджали. Члени суспільства розділяються тому, що всякий шукає задоволення лише своїх інтересів, а не думає про користь для інших. І в розділенні православної Церкви в Україні можна бачити переслідування особистих інтересів церковних діячів, інтересів окремих церковних угруповань, інтересів Церкви сусідньої держави.

Так беззаконня і пороки, що все більше і більше зростають, призводять до зубожіння любові, а зменшення любові – до розділення. Тому, якби ап. Павло прийшов до нас, то він сказав би те саме, що і коринфським християнам: "Усе у вас нехай буде з любов'ю".

Амінь!

ФІЛАПЕТ, Патріарх Київський і всієї Руси-України

• БОЛИТЬ

З БОГОМ ЗА УКРАЇНУ

Уважно стежу за подіями в Україні. Рік, що минає, був нелегким для громади.

Постійні кризи і конфлікти: політичні, економічні, соціальні – не лише не додавали настрою, а й породжували непорозуміння, неприйняття, а інколи гнів, що є предтечею ненависті. Але останній місяць року багатий на одне найвеличніших релігійних свят – Різдво Христове.

Це свято є символом найвищого прояву Любові Божої, адже саме народження Ісуса Христа є початком найважливішої події в історії людства – Місії відкуплення. Як сказано в Євангелії від Іоанна: "Так бо, Бог полюбив світ, що дав Сина Свого Єдинородного, щоб кожен, хто вірує в Нього, не згинув, але мав життя вічне".

Тому так важливо, що у непростий час для української громади, час розчарування і сумнівів, ще і ще раз порадіти приходу Спа-

сителя на нашу Землю. А ще у ці піднесені та радісні

дні мусимо ми множити любов. Бо любов – є суттю християнства. Дорогі мої країни, нехай ось ці величні дні зміцнять нашу віру і непохитність настанови у світле майбуття милої нашої України! України вистражданої мільйонами наших людей, за яку ми гинули по усіх світах, за яку наші брати і сестри віддавали найдорожче, що є в кожного з нас – життя. І я вірю, що вільна, заможна і щаслива Україна буде на віки вічні!

А нині радіймо! Бо Христос народився! Народився для нашого спасіння, нашого визволення! Народився, щоб дарувати нам любов!

**Христос народився!
Славімо Його!**

**КОЛОНКА
БОГДАНА
СЕРЕДЮКА
З ДЕТРОЙТА
(США)**

• РЕКЛАМА

ШВИДКО
ЗРУЧНО
ПРЯМО В РУКИ

Найшвидший і найбільш надійний посиловий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію MIST з другими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

- ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ
В Україну: 30-40 днів
В Москву: 30-40 днів
В Ст. Петербург: 35-45 днів
Решта регіону на www.mist.ua
- ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:
В Україну: 3-5 робочих днів
В Москву: 5-7 робочих днів
- ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ
- ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ
- УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ
- ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

1-800-288-9949 www.mist.ua

Company not responsible for packages.com

Редукція - колєгія: Адреса редакції: Релігійний Бюлетень журналу "Бористен
"Наша Церква - Київський Патріархат", вул. Телевізійна, 3, 49010 м. Дніпропетро-
ровськ, Україна. Тел. 050-340-28-27. E-mail: borysten@a-teleport.com
Представництво редакції:

У СІ Mr. V. Babanskyj,
74 Oakridge Lane
Watchung, N.J.
07069, USA.

В Україні: Юрій Завгородній
вул. Артема, 40, кв. 1,
м. Київ. 04053

Підписано до друку 29.12.2011. Формат 60/84/8,
друк офсетний. Умов. друк. арк. 1. Зам. № 63.

ТОВ "Перша міська друкарня".

АДРЕСА:
вул. Степового фронту, 11а, м. Павлоград
Дніпропетровської обл.,
51400, Україна.